



หลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารการศึกษา สู่การเป็นประชาคมอาเซียน

Curriculum: Competency Development for The Educational
Administrators of Ministry of Education to prepare themselves
for the ASEAN community.2015



สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

หลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารการศึกษา สู่การเป็นประชาคมอาเซียนนี้ เป็นผลจากหลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด ที่มีเป้าหมายในการพัฒนามาตรฐานการศึกษาอาเซียน และเกิดจากหลักการการเสริมสร้างความร่วมมือ ด้านการศึกษาเพื่อบรรลุประชาคมอาเซียนที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ตามปฏิญญาชะอำ-หัวหิน แนวความคิดการยกระดับขีดสมรรถนะของบุคลากรภาครัฐตามยุทธศาสตร์การพัฒนาข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2557-2561

สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการเตรียมกำลังคนภาครัฐให้มีความพร้อมกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามเจตนารมณ์ดังกล่าว ประกอบกับในปีงบประมาณ พ.ศ.2555 สถาบันฯ ได้รับทุนให้ดำเนินการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เรื่อง การเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคล กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อรองรับประเทศไทยสู่การเป็นประชาคมอาเซียน (พรอัญชลี พุกชาญคำ. 2555) ผลจากการวิจัยดังกล่าวทำให้ทราบถึง สภาพความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคลของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อรองรับการเปิดเสรีร่วมกับกลุ่มประชาคมอาเซียน ทราบถึงสมรรถนะและช่องว่างสมรรถนะ เพื่อใช้ในการพัฒนาผู้บริหารการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้มอบหมายให้ ดร.พรอัญชลี พุกชาญคำ นำผลการศึกษาไปพัฒนาหลักสูตรเพื่อใช้ฝึกอบรมเตรียมความพร้อมสมรรถนะผู้บริหารการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ เพื่อรองรับประเทศไทยสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

เนื้อหาสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารการศึกษา สู่การเป็นประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย 6 หน่วยการเรียนรู้ 33 ชั่วโมง ได้แก่ หน่วยที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน (ศึกษาด้วยตนเอง) หน่วยที่ 2 ประชาคมอาเซียนกับการเตรียมความพร้อมของไทย หน่วยที่ 3 English Language Proficiency Development Responding to the Needs to Prepare for AEC by 2015 หน่วยที่ 4 วิสัยทัศน์ ความท้าทายของเทคโนโลยีเกิดใหม่กับการศึกษาไทย หน่วยที่ 5 การบริหาร, การสื่อสารและจูงใจการปฏิบัติงานสู่อาเซียน หน่วยที่ 6 กลยุทธ์การพัฒนาดตนเองสู่อาเซียนเพื่อ มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน

สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหลักสูตรฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อองค์กรหลักในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ หน่วยงานทางการศึกษา และวิทยาการ สำหรับใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการพัฒนาผู้บริหารการศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรกำหนดต่อไป

(นายเจตนา แดงอินทวัฒน์)
ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์
และบุคลากรทางการศึกษา
กันยายน 2558

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
ส่วนที่ 1 หลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารการศึกษาสู่การเป็นประชาคมอาเซียน	1
หลักการและเหตุผล	1
ปรัชญาและแนวคิด	5
หลักการเรียนรู้และพัฒนา	6
วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	6
ขั้นตอนในการพัฒนา	6
โครงสร้างและหน่วยการเรียนรู้	7
สาระการเรียนรู้	9
แนวทางการพัฒนา	9
สื่อที่ใช้ในการพัฒนา	9
ระยะเวลา	9
คุณสมบัติของผู้เข้ารับการพัฒนา	10
การวัดและประเมินผล	10
ส่วนที่ 2 รายละเอียดหลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารการศึกษาสู่การเป็นประชาคมอาเซียน	11
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน	12
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ประชาคมอาเซียนกับการเตรียมความพร้อมของไทย	28
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 English Language Proficiency Development Responding to the Needs to Prepare for AEC by 2015	46
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 วิสัยทัศน์ ความท้าทายของเทคโนโลยีเกิดใหม่กับการศึกษาไทย	70
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การบริหาร, การสื่อสารและจูงใจการปฏิบัติงานสู่อาเซียน	88
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 กลยุทธ์การพัฒนาตนเองสู่อาเซียนเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน	99
ส่วนที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารการศึกษาสู่การเป็นประชาคมอาเซียน	111
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1	112
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2	113
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3	115
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4	118
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5	119
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6	121
ประวัติผู้วิจัย	123

ส่วนที่ 1

หลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารการศึกษาสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

Curriculum: competency Development for Administrators of Educational
to the ASEAN community.

หลักการและเหตุผล

อาเซียน คือ สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations หรือ ASEAN) เป็นการรวมตัวของชาติใน Asean 10 ประเทศ โดยมี ไทย, พม่า, ลาว, เวียดนาม, มาเลเซีย, สิงคโปร์, อินโดนีเซีย, ฟิลิปปินส์, กัมพูชา, บรูไน เพื่อที่จะให้มีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกัน โดยการจัดตั้งในครั้งแรกมีจุดประสงค์เพื่อส่งเสริมและร่วมมือในเรื่องสันติภาพ, ความมั่นคง, เศรษฐกิจ, องค์ความรู้, สังคมวัฒนธรรม บนพื้นฐานความเท่าเทียมกัน และผลประโยชน์ร่วมกันของประเทศสมาชิก อาเซียน ได้ก่อตั้งขึ้นโดย ปฏิญญากรุงเทพ (Bangkok Declaration) เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ.2510 โดยมีผู้ร่วมก่อตั้ง 5 ประเทศคือ 1.ไทย โดย พันเอก (พิเศษ) ถนัด คอมันตร์ (รัฐมนตรีต่างประเทศ) 2.สิงคโปร์ โดย นายเอส ราชารัตนัม (รัฐมนตรีต่างประเทศ) 3.มาเลเซีย โดย ตุน อับดุล ราซิก บิน ฮุสเซน (รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีกลาโหม และรัฐมนตรีกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ) 4.ฟิลิปปินส์ โดย นายนาซิโซ รามอส (รัฐมนตรีต่างประเทศ) 5.อินโดนีเซีย โดย นายอาดัม มาลิก (รัฐมนตรีต่างประเทศ) ต่อมาได้มีประเทศต่างๆ เข้าร่วมเป็นสมาชิกเพิ่มเติม คือ 8 ม.ค.2527 บรูไนดารุสซาลาม, 28 ก.ค. 2538 เวียดนาม, 23 ก.ค. 2540 สปป.ลาว และ พม่า, 30 เม.ย. 2542 กัมพูชา รวมตัวกันเพื่อ ความร่วมมือกันทางการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม และได้มีการพัฒนาการเรื่อยมา จนถึงขณะนี้เรามีกฎบัตรอาเซียน (ธรรมนูญ อาเซียน หรือ ASEAN Charter) ซึ่งเป็นเสมือนแนวทางการดำเนินงานที่จะนำไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียนซึ่งประกอบด้วย 3 เสาหลัก คือ 1.การเมืองความมั่นคง 2.เศรษฐกิจ (AEC) 3.สังคมและวัฒนธรรม ซึ่งทั้งหมดนี้ก็มีพัฒนาการไปด้วยกัน โดยเหตุที่คนส่วนใหญ่มักจะพูดถึง แต่ AEC ซึ่งก็คือด้านเศรษฐกิจหรือ “ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” คงเป็นเพราะว่าเรื่องเศรษฐกิจเป็นเรื่องที่ดูจะจับต้องได้มากกว่าเรื่องอื่นๆ อีกทั้งในการขับเคลื่อนส่วนใหญ่แล้วที่มักจะก้าวไปเร็วกว่าส่วนอื่นๆ ก็คือภาคธุรกิจ ดังนั้นคนอาจจะรับรู้เรื่อง AEC มากกว่ามิติความร่วมมืออื่นๆ ของอาเซียน อย่างไรก็ตามทั้ง 3 เสาหลักของอาเซียนก็มีความสำคัญด้วยกันทั้งสิ้น เพราะการสร้างประชาคมอาเซียนย่อมหมายถึงการร่วมมือและหลอมรวมกันในทุกมิติ และแต่ละมิติก็ล้วนมีความสำคัญและส่งเสริมซึ่งกันและกัน เราคงไม่อาจผลักดันความร่วมมือทางเศรษฐกิจได้หากปราศจากความมั่นคงทางการเมือง หรือความเข้าใจกันของคนในอาเซียน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555 – 2559 ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน ทั้งในระดับชุมชน ระดับภาค และระดับประเทศในทุกขั้นตอนของแผนฯ อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมทั้งร่วมจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนฯ เพื่อมุ่งสู่ “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง”

รัฐบาลมีนโยบายที่ชัดเจนที่จะนำประเทศไทยไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 อย่างสมบูรณ์โดยสร้างความพร้อมและความเข้มแข็ง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และการเมืองและความมั่นคง โดยรวมถึงการเร่งดำเนินการตามข้อตกลงในการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 ทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง ตลอดจนการเชื่อมโยง

เส้นทางคมนาคมขนส่งภายในและภายนอกภูมิภาค นอกจากนี้ยังมีนโยบายด้านเศรษฐกิจและสังคม อีกหลายประการเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน เปนวาระแห่งชาติ ได้กำหนดให้มีการบูรณาการยุทธศาสตร์การทำงาน และแผนงานการเตรียมความพร้อมของไทยสู่ประชาคมอาเซียน

จากนโยบายนายกรัฐมนตรี นายประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ประกาศวิสัยทัศน์ประเทศไทย “สู่อนาคตประเทศไทย 2575” ที่ต้องการเห็น คือ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ประชาชนมีความอยู่ดีกินดี ร่วมกันสร้างสถาบันหลักและสังคมให้มีความเสมอภาคบนพื้นฐานของความปรองดอง การเมืองโปร่งใส น่าเชื่อถือ มีเสถียรภาพ ยั่งยืน ขณะที่ระบบเศรษฐกิจของประเทศ จะต้องยืนอยู่บนพื้นฐานของความพอเพียง แบ่งปัน และต้องแข่งขันได้ ประกอบกับแนวทางการยกระดับขีดสมรรถนะของบุคลากรภาครัฐ พ.ศ. 2556-2558 มีเป้าหมายที่จะสร้างสมดุลและปรับระบบบริหารจัดการภายในภาครัฐให้เกิดประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าและผลสัมฤทธิ์ต่อการกิจภาครัฐ โดยระบุแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญด้าน “การพัฒนาและบริหารกำลังคนภาครัฐ” 2 ประการ คือ 1) การบริหารกำลังคนให้สอดคล้องกับบทบาทภารกิจที่มีในปัจจุบัน และเตรียมพร้อมสำหรับอนาคต และ 2) การพัฒนาทักษะและศักยภาพของกำลังคนภาครัฐและเตรียมความพร้อมบุคลากรภาครัฐสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งนำไปสู่การกำหนดเป้าหมายของการยกระดับขีดสมรรถนะของบุคลากรภาครัฐ ดังนั้น ยุทธศาสตร์การพัฒนาข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2557-2561 จึงได้ส่งเสริมสนับสนุนและผลักดันให้ส่วนราชการเห็นความสำคัญของการพัฒนาข้าราชการที่มุ่งเน้นพัฒนาข้าราชการ โดยยึดหลักสมรรถนะ (Competency) และการพัฒนาขีดความสามารถ (Capability) เพื่อให้ข้าราชการเป็นผู้ปฏิบัติงานที่ทรงความรู้ (Knowledge Worker) สามารถปฏิบัติงานภายใต้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และระบบบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง สามารถพัฒนางานในหน้าที่อย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ

สืบเนื่องจากกฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) ซึ่งเป็นเสมือนธรรมนูญของอาเซียนที่วางกรอบทางกฎหมายและโครงสร้างองค์กรจัดระบบการทำงานและบริหารกลไกความร่วมมือระหว่างกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งการบรรลุการจัดตั้งประชาคมอาเซียนภายในปี พ.ศ. 2558 ได้ให้สัตยาบันกฎบัตรอาเซียน กฎบัตรอาเซียนจึงมีผลตั้งแต่วันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2551 กฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) กล่าวถึงการศึกษาไว้ในบทที่ 1 ข้อย่อยที่ 10 ว่า “เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ผ่านความร่วมมือที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้นด้านการศึกษาระียนรู้ตลอดชีพและด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อเสริมสร้างพลังประชาชนและเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ประชาคมอาเซียน ซึ่งผู้นำอาเซียนเห็นว่าความร่วมมือด้านการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถของประเทศสมาชิกอาเซียนและเป็นมิติที่สำคัญของเสาหลักทั้งสามด้านของประชาคมอาเซียนและได้ย้ำถึงบทบาทของการศึกษาในการเพิ่มความตระหนักในความเป็นอาเซียนและอัตลักษณ์ของอาเซียนรวมทั้งการส่งเสริมความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรมในอาเซียน

ต่อมาเมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2552 ที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 15 ที่ชะอำ-หัวหิน ได้เสริมสร้างความร่วมมือด้านการศึกษาเพื่อบรรลุประชาคมอาเซียนที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน เกิดปฏิญญาชะอำ-หัวหิน เพื่อยืนยันภารกิจในการสนับสนุนการก่อตั้งประชาคมอาเซียน ซึ่งประกอบด้วย 3 เสาหลัก ได้แก่ความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคง ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ และความร่วมมือด้านสังคมและวัฒนธรรม ทั้ง 3 เสาหลักต่างสนับสนุนซึ่งกันและกันให้สำเร็จภายในปี 2558 ตามที่ได้ตกลงกันโดยผู้นำในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 12 เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2550 ดังมีรายละเอียดดังนี้

ปฏิญญาหัวหิน-ชะอำ ว่าด้วยแผนงานการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (พ.ศ. 2552-2558) ประกอบด้วยร่างแผนงานของ 3 ประชาคม และแผนปฏิบัติงานสำหรับข้อริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียนฉบับที่ 2 ที่เน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในฐานะเป็นกุญแจสำคัญต่อการพัฒนาประชาคมอาเซียนโดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. บทบาทของภาคการศึกษาในเสาการเมืองและการมั่นคง ได้แก่การสร้างความรู้เข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของกฎบัตรอาเซียน การส่งเสริมหลักการของประชาธิปไตย การส่งเสริมการศึกษาด้านสิทธิมนุษยชน ตระหนักถึงคุณค่าและค่านิยมทางวัฒนธรรมการสร้างเครือข่ายผู้บริหารโรงเรียน เพื่อบูรณาการความร่วมมือด้านการศึกษา การจัดงานฉลองวันอาเซียนในประเทศไทยสมาชิก ในเดือนสิงหาคม ซึ่งเป็นวันสถาปนาอาเซียน

2. บทบาทของภาคการศึกษาในเสาเศรษฐกิจ ได้แก่การจัดทำกรอบการพัฒนาทักษะในอาเซียน การพัฒนากรอบทักษะ ในการถ่ายโอนนักเรียน การเคลื่อนย้ายแรงงานที่มีความชำนาญการในภูมิภาค การพัฒนามาตรฐานอาชีพที่เน้นศักยภาพในอาเซียน ที่สนองตอบความต้องการของภาคอุตสาหกรรม

3. บทบาทของภาคการศึกษาในเสาสังคมและวัฒนธรรม ได้แก่การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ การสร้างความตระหนักเกี่ยวกับอัตลักษณ์อาเซียน การวิจัยและพัฒนาของอาเซียน การสร้างความตระหนักกับเรื่องเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อบรรลุเป้าหมายการศึกษาเพื่อปวงชน การจัดทำเนื้อหาอาเซียนร่วมกัน ตลอดจนการแบ่งปันทรัพยากรและจัดตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนาการศึกษาในภูมิภาค

ปฏิญญาดังกล่าวจึงเป็นกรอบการดำเนินงานของอาเซียนที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ผ่านเสาหลักอาเซียนเพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันโดยเฉพาะการพัฒนาศักยภาพของแรงงานและการจัดระบบรองรับมาตรฐานฝีมือแรงงาน ที่เน้นความสามารถของแรงงานอาเซียน (ASEAN Workforce Competency)

4. แผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community) (พ.ศ. 2552 –2558) ในปีพ.ศ. 2552 ผู้นำอาเซียนได้ให้การรับรองแผนการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (เล่มเขียวของตุ้มนงานวิพากษ์แผนอาเซียน หน้า23) ในระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 14 โดยมีเป้าหมายในการจัดตั้งประชาคมอาเซียน ที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง และมีสังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน (Caring and Sharing Society) เพื่อความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว และความเป็นเอกภาพในหมู่สมาชิกอาเซียน โดยเสริมสร้างอัตลักษณ์ส่งเสริมคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ และสวัสดิการ ที่สามารถตอบสนองความต้องการของ ภูมิภาคและการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ยุทธศาสตร์ในการมุ่งสู่เป้าหมายดังกล่าว อาเซียนจะส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาและการพัฒนาอย่างเที่ยงธรรม ส่งเสริมการลงทุนทางการศึกษา การศึกษาตลอดชีวิต การฝึกอบรมและการเพิ่มขีดความสามารถ ส่งเสริมนวัตกรรมและการประกอบการ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเชิงประยุกต์ในกิจกรรมด้านสังคมและเศรษฐกิจ

แผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนให้ความสำคัญต่อการบูรณาการการศึกษาเข้ากับวาระของอาเซียนด้านการพัฒนาและการสร้างสังคม แห่งการเรียนรู้ โดยเข้าถึงการศึกษาอย่างทั่วถึง การส่งเสริมการเลี้ยงดูเด็กตั้งแต่ปฐมวัย และการปลูกฝังเรื่องของอาเซียนในกลุ่มเยาวชนผ่านการศึกษาและกิจกรรมต่างๆ เพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์อาเซียน

5. ยุทธศาสตร์ระยะ 5 ปี (ASEAN 5-Year Plan on Education 2011 – 2015) ด้านการศึกษาของอาเซียน ที่ประชุมรัฐมนตรีศึกษาอาเซียน ครั้งที่ 6 ได้รับรอง แผนยุทธศาสตร์ 5 ปี ด้านการศึกษาของอาเซียนเพื่อใช้เป็นกรอบการดำเนินงานด้านการศึกษาของอาเซียน ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างอัตลักษณ์อาเซียนผ่านความตระหนักเกี่ยวกับอาเซียน

อาเซียนมีเป้าหมายในการเสริมสร้างอัตลักษณ์อาเซียน ด้วยการสร้างความตระหนักในคุณค่าการเป็นพลเมืองอาเซียนในสังคมทุกระดับทั้งในสาขาการศึกษา ยุทธศาสตร์ในการดำเนินการดังกล่าวประกอบด้วย การส่งเสริมสนับสนุน การจัดทำโครงการอาเซียนศึกษา ในภูมิภาค หลักสูตรของโรงเรียนในอาเซียน ในชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ให้รวมการเรียนการสอนเกี่ยวกับอาเซียนไว้ด้วย รวมทั้งจัดทำโครงการฝึกอบรมครูและ พัฒนาสื่อการเรียนการสอน ในภูมิภาค รวมทั้งการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและวัฒนธรรมระหว่างสมาชิกอาเซียน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ประกอบด้วย 2 ยุทธศาสตร์ย่อยดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 2.1 การเสริมสร้างโอกาสในการได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเพื่อบรรลุ เป้าหมายการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน ในปี 2558

ยุทธศาสตร์ที่ 2.2 การเพิ่มคุณภาพการศึกษา การจัดทำมาตรฐานการศึกษา การศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนาอาชีพ ด้วยการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับประถมและมัธยมศึกษา ส่งเสริมการจัดการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน รวมทั้ง การศึกษาตลอดชีวิต รวมทั้งมีระบบการตอบแทนครูที่มีผลงานเป็นเลิศ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การเคลื่อนย้ายข้ามพรมแดนและการจัดการศึกษาให้มีความเป็นสากลโดยการจัดการศึกษาในปัจจุบันมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและสภาพเศรษฐกิจของโลก ยุคโลกาภิวัตน์ซึ่งต้องอาศัยแรงงานที่มีทักษะและความชำนาญสูง และสามารถเคลื่อนย้ายข้ามภูมิภาคได้

2. การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาในด้านคุณภาพ การให้บริการในสาขาต่างๆ ที่มีทางเลือกอย่างหลากหลายและมีความเชี่ยวชาญโดยเฉพาะ

3. สภาพสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ทำให้ทุกประเทศต้องการแรงงานที่มีความรู้ ความชำนาญ สูงและต้องได้รับการพัฒนาเฉพาะด้านอย่างต่อเนื่อง รัฐบาลของประเทศต่างๆ จึงตั้งเป้าหมายเพื่อจัดการศึกษาข้ามพรมแดน ส่งผลให้การพัฒนาการศึกษา ต้องคำนึงถึงคุณภาพ การเสริมสร้างเศรษฐกิจ และประสานสัมพันธ์กับประเทศต่างๆ ในภูมิภาค

6. นโยบายการขับเคลื่อนการศึกษาในอาเซียนสู่เป้าหมายในการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ของกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการระดับชาติเพื่อขับเคลื่อนการศึกษาในอาเซียนสู่เป้าหมายในการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ประกอบด้วยผู้แทนจากองค์กรหลัก ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผู้แทนสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ผู้อำนวยการเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน ผู้แทนกรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ โดยมีรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน ทั้งนี้ที่ประชุมเมื่อวันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2553 ได้เห็นชอบนโยบายการขับเคลื่อนการศึกษาในอาเซียนสู่เป้าหมายการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

นโยบายที่ 1 การเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสารและเจตนาคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียนเพื่อเสริมสร้างความตระหนักเกี่ยวกับอาเซียน อัตลักษณ์อาเซียน และเตรียมความพร้อมของครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษาและประชาชนเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ภายในปี พ.ศ. 2558

นโยบายที่ 2 การพัฒนาศักยภาพของนักเรียน และประชาชนให้มีทักษะที่เหมาะสม เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

นโยบายที่ 3 การพัฒนามาตรฐานการศึกษาเพื่อส่งเสริมการหมุนเวียนของนักศึกษา และครูอาจารย์ในอาเซียน รวมทั้งการยอมรับในคุณสมบัติทางวิชาการร่วมกันในอาเซียนและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาต่างๆ

นโยบายที่ 4 การเตรียมความพร้อมเพื่อเปิดเสรีการศึกษาในอาเซียนเพื่อรองรับการก้าวสู่ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประกอบด้วยการจัดทำความตกลงยอมรับร่วมด้านการศึกษาด้าน การพัฒนา ความสามารถ ประสบการณ์ในสาขาวิชาชีพสำคัญต่างๆ เพื่อรองรับการเปิดเสรีการศึกษา ควบคู่กับการเปิดเสรีด้านการเคลื่อนย้ายแรงงาน และ

นโยบาย 5 การพัฒนาเยาวชนเพื่อเป็นทรัพยากรสำคัญในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนทั้งนี้การดำเนินการดังกล่าวเป็นการจัดทำความร่วมมือด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขับเคลื่อนสู่ประชาคม สังคมและวัฒนธรรมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 โดยการผนึกความร่วมมือของหน่วยงานทั้งในประเทศและประเทศสมาชิกอาเซียน

นอกจากนี้ที่ประชุมได้มอบหมายให้แต่ละหน่วยงานหลักจัดทำแผนปฏิบัติการตามนโยบายตามปฏิญญาชะอำ - หัวหินว่าด้วยว่าด้วยการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการศึกษาเพื่อบรรลุ การจัดตั้งประชาคมอาเซียนที่เอื้ออาทรแบ่งปัน

ปรัชญาและแนวคิด

1. ความร่วมมือของอาเซียน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีต่อกัน ระหว่างประเทศในภูมิภาค อารังไว้ซึ่งสันติภาพ เสถียรภาพ และความมั่นคงทาง การเมือง สร้างสรรค์ ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาทางสังคม และวัฒนธรรม การกินดีอยู่ดีบนพื้นฐาน ของความเสมอภาค และผลประโยชน์ร่วมกันของประเทศสมาชิก เป็นการสร้างสังคมภูมิภาคให้ พลเมืองของประเทศสมาชิกอาเซียน อยู่ร่วมกันฉันญาติมิตรในครอบครัวเดียวกัน

2. ปฏิญญาชะอำ-หัวหิน ว่าด้วยการเสริมสร้างความร่วมมือ ด้านการศึกษาเพื่อ บรรลุประชาคมอาเซียนที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน การเตรียมความพร้อมด้านการศึกษาเพื่อรองรับการ เข้าสู่ประชาคมอาเซียน การมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน ทั้งในระดับชุมชน ระดับภาค และระดับประเทศ เพื่อมุ่งสู่ “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมี ภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง”

3. การพัฒนาผู้บริหารการศึกษาโดยยึดหลักการพัฒนาสมรรถนะในการเตรียม ความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในเรื่องเกี่ยวกับ ความรู้ ความเข้าใจด้าน การคิดวิเคราะห์ และ การวางกลยุทธ์ในระดับหน่วยงานเพื่อรองรับการทำงานสู่อาเซียน ใน 5 สมรรถนะหลัก ได้แก่ 1) ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน 2) วิสัยทัศน์ ความท้าทายของเทคโนโลยีเกิดใหม่กับการศึกษาไทย 3) กลยุทธ์การพัฒนาตนเองสู่อาเซียนเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน 4) การบริหารสื่อสารและจูงใจ การปฏิบัติงาน และ 5) ภาษาอังกฤษเพื่อเตรียมความพร้อมสู่อาเซียน

หลักการเรียนรู้และพัฒนา

1. หลักการเรียนรู้ด้วยตนเองบางส่วน เพื่อให้ผู้บริหารมีความรู้ ทักษะในวิธีแสวงหาความรู้ และเป็นผู้นำในการเรียนรู้ด้วยตนเอง
2. หลักการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง การส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องพัฒนาทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทย
3. หลักการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้และประสบการณ์รวมทั้งการทำงานเป็นทีม และการศึกษาดูงาน
4. หลักการคิดวิเคราะห์ นำสู่แผนกลยุทธ์ระดับหน่วยงานเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

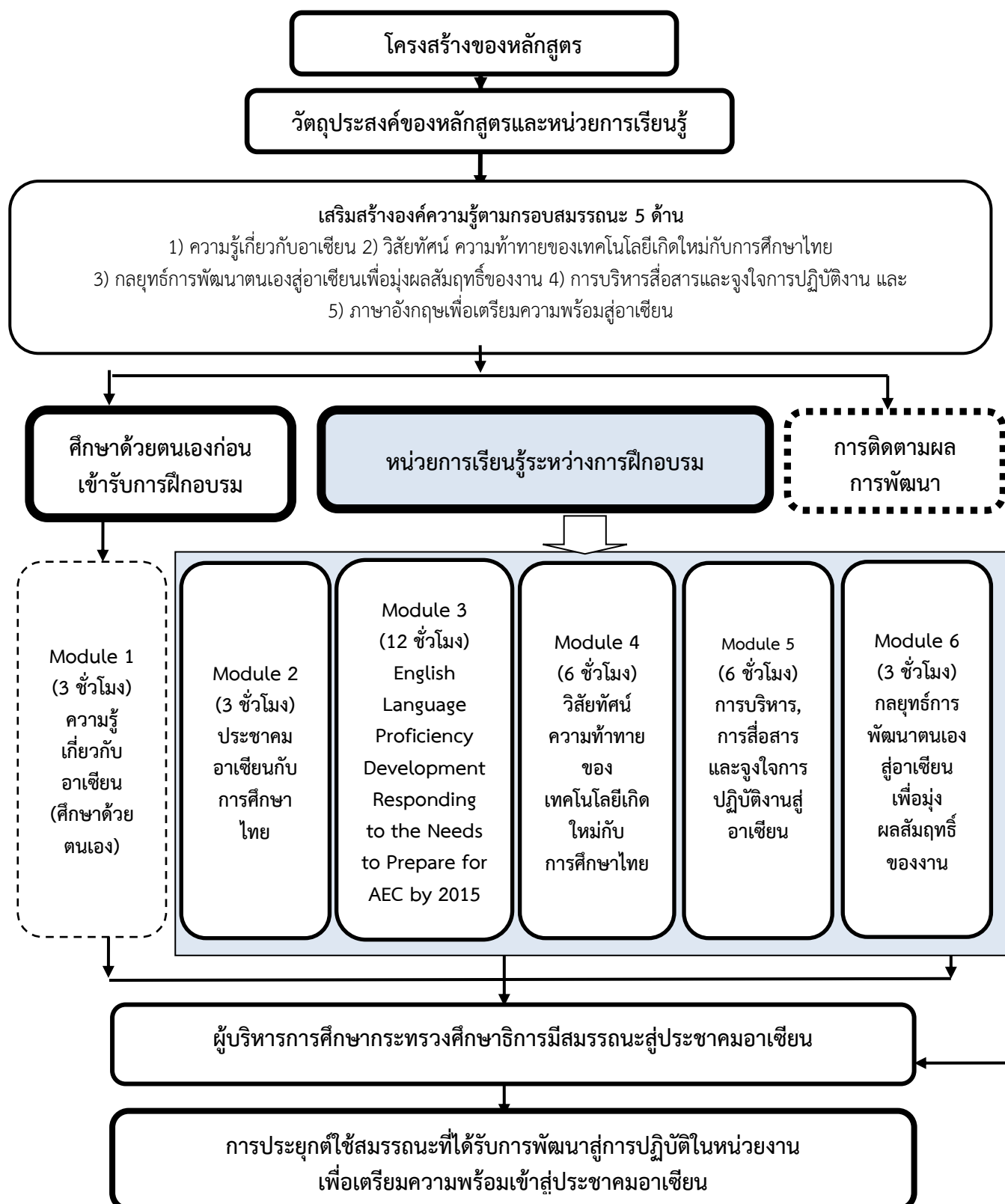
1. เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ตามสมรรถนะ 5 สมรรถนะ สำหรับเพื่อให้ผู้บริหารการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ 1) ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน 2) วิสัยทัศน์ ความท้าทายของเทคโนโลยีเกิดใหม่กับการศึกษาไทย 3) กลยุทธ์การพัฒนาตนเองสู่อาเซียนเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน 4) การบริหารสื่อสารและจูงใจการปฏิบัติงาน และ 5) ภาษาอังกฤษเพื่อเตรียมความพร้อมสู่อาเซียน
2. เพื่อพัฒนาทักษะสมรรถนะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสู่อาเซียน
3. เพื่อเปิดโลกทัศน์การบริหารงานทางการศึกษาสู่อาเซียนให้แก่ผู้บริหารการศึกษา ให้ผู้บริหารการศึกษาสามารถวิเคราะห์ วางแผนกลยุทธ์ ปรับปรุงและพัฒนาวิสัยทัศน์หรือทิศทางการพัฒนางานในหน่วยงานแต่ละระดับ เพื่อการเตรียมความพร้อมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน.

ขั้นตอนในการพัฒนา

1. ให้ผู้บริหารการศึกษาศึกษาหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 อาเซียน ล่วงหน้าก่อนเข้ารับการพัฒนา
2. ประเมินความรู้ตามสาระวิชาของหลักสูตรการฝึกอบรมก่อนดำเนินการฝึกอบรม
3. ให้ผู้บริหารการศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ในห้องฝึกอบรมเชิงปฏิบัติ โดยอาศัยวิธีการบรรยาย การอภิปราย การฝึกปฏิบัติจริง และกรณีศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างวิทยากรและผู้เข้ารับการฝึกอบรม ในประเด็นหัวข้อเรื่องตามที่กำหนด
4. การศึกษาดูงานภายในประเทศเพื่อเรียนรู้เสริมประสบการณ์จากหน่วยงานด้านอาเซียน สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการศึกษาของหน่วยงานตนเองได้
5. กำหนดให้นำความรู้และประสบการณ์จากการฝึกอบรมไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จำนวน 3 เดือน แล้วจึงประเมินผลการพัฒนาผู้บริหารการศึกษาตามหลักสูตรฯ เพื่อสรุปประเมินผลและให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตร

โครงสร้างและหน่วยการเรียนรู้
หลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารการศึกษาสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

หลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารการศึกษาสู่การเป็นประชาคมอาเซียน
Curriculum: competency Development for The Educational
Administrators of Ministry of Education to prepare themselves
for the ASEAN community.2015



สาระการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน (ศึกษาด้วยตนเอง)	จำนวน 3 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ประชาคมอาเซียนกับการเตรียมความพร้อม ของไทย	จำนวน 3 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 English Language Proficiency Development Responding to the Needs to Prepare for AEC by 2015	จำนวน 12 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 วิสัยทัศน์ ความท้าทายของเทคโนโลยีเกิดใหม่ กับการศึกษาไทย	จำนวน 6 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การบริหาร, การสื่อสารและจูงใจ การปฏิบัติงานสู่อาเซียน	จำนวน 6 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 กลยุทธ์การพัฒนาตนเองสู่อาเซียนเพื่อ มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน	จำนวน 3 ชั่วโมง
รวมเวลา	33 ชั่วโมง

แนวทางการพัฒนา

1. การบรรยายให้ความรู้
2. การเรียนรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากวิทยากรและผู้เข้ารับการพัฒนากันเอง
3. การเรียนรู้ด้วยตนเองและการฝึกปฏิบัติจริง
4. การนำเสนอผลงานเป็นรายบุคคลและกลุ่ม
5. การศึกษาดูงานภายในประเทศ

สื่อที่ใช้ในการพัฒนา

1. PowerPoint
2. ใบความรู้
3. ใบงาน
4. การศึกษาดูงานจากสภาพจริง
5. Internet

ระยะเวลา

การศึกษด้วยตนเอง	จำนวน	3	ชั่วโมง
การบรรยายให้ความรู้	จำนวน	9	ชั่วโมง
การฝึกปฏิบัติ	จำนวน	15	ชั่วโมง
การศึกษาดูงาน	จำนวน	6	ชั่วโมง
รวม		33	ชั่วโมง

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการพัฒนา

1. เป็นผู้บริหารการศึกษา
2. มีความพร้อมและมีเวลาเข้ารับการพัฒนาได้เต็มเวลาตามที่หลักสูตรกำหนด

การวัดและประเมินผล

1. การวัดและประเมินผล แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการพัฒนา โดยประเมินจาก

- 1.1 ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรหลังการพัฒนา
- 1.2 การนำเสนอผลการฝึกปฏิบัติ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

- 2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
- 2.2 แบบประเมินการนำเสนอ
- 2.3 แบบประเมินความพึงพอใจ
- 2.4 แบบติดตามการฝึกอบรม

3. เกณฑ์การประเมินผล

ผู้ผ่านการพัฒนาตามหลักสูตร มีเกณฑ์ดังนี้

คะแนนผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนา ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

ส่วนที่ 2

รายละเอียดหลักสูตร

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 (Module 1)

ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน

ศึกษาด้วยตนเองก่อนเข้ารับการฝึกอบรม

เวลา 3 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 (Module 1) ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม

- 1.1 สามารถอธิบายความเป็นมา สาระสำคัญประชาคมอาเซียนและพันธกรณี
- 1.2 สามารถวิเคราะห์การเตรียมความพร้อมของหน่วยงานตนเองเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

2. สาระการพัฒนา

- 2.1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาเซียน
- 2.2. การเตรียมความพร้อมของไทยสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

3. ระยะเวลา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3 ชั่วโมง

4. วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- 4.1 การศึกษาด้วยตนเองจากเอกสาร 3 ชั่วโมง
- 4.2 การศึกษาจาก Internet
- 4.3 ใบงานการฝึกปฏิบัติวิเคราะห์ความรู้

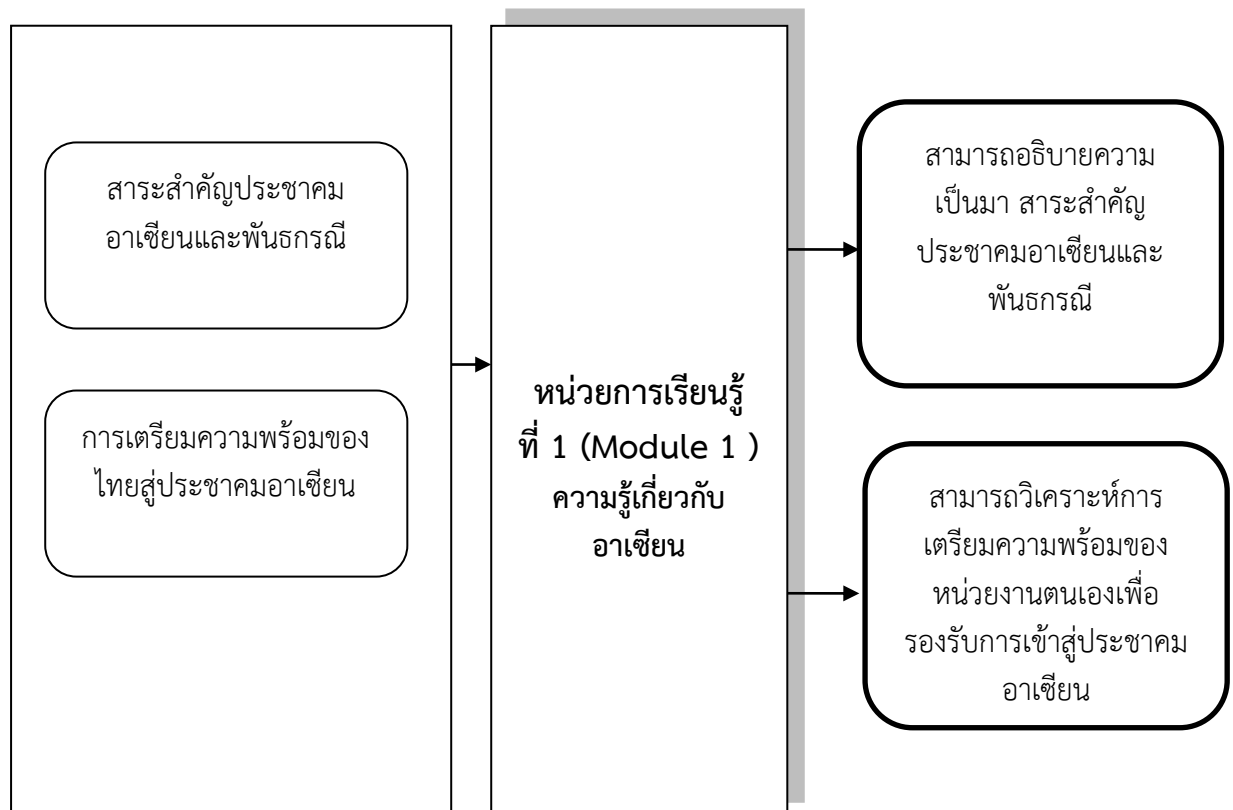
5. สื่อหรือแหล่งเรียนรู้

- 5.1 ใบความรู้ที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาเซียน
- 5.2 ใบงานที่ 1 การวิเคราะห์สาระสำคัญความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาเซียน

6. แหล่งความรู้

- <http://www.mfa.go.th/asean/>
<http://www.asean.org/>
<http://www.asean.chula.ac.th/>
<http://www.thai-aec.com/>
<http://www.aseanthailand.org/>
<http://www.moe.go.th>

7. ผังมโนทัศน์แสดงสาระการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์



8. วิธีการประเมินผล

ใบงานที่ 1

ใบความรู้ที่ 1

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาเซียน
(หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน)

ตอนที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน

1.1 ข้อมูลทั่วไป

Association of Southeast Asian Nations: ASEAN ก่อตั้งเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 โดยการลงนาม Bangkok Declaration มีเป้าหมายการเป็นประชาคมอาเซียนภายในปี 2558 โดยประกอบด้วย 3 เสา ได้แก่ การเมืองและความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคมและวัฒนธรรม ตลาดขนาดใหญ่ มีประชากรคิดเป็น 1 ใน 10 ของประชากรโลก

ประชาคมอาเซียนมีประเทศสมาชิก จำนวน 10 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย บรูไน เวียดนาม ลาว เมียนมาร์ และกัมพูชา มีพื้นที่ 4,464,322 ตารางกิโลเมตร ประชากร 608.8 ล้านคน ประธานอาเซียน (1 มกราคม 2558 เป็นต้นไป) คือมาเลเซีย โดยใช้คำขวัญว่า “ประชาชนของเรา ประชาคมของเรา วิสัยทัศน์ของเรา” (Our People, Our Community, Our Vision) ซึ่งสะท้อนถึงอาเซียนที่จะกลายเป็นประชาคมในวันที่ 31 ธันวาคม 2558 โดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง และภายใต้วิสัยทัศน์ “หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งอัตลักษณ์ หนึ่งประชาคม” (One Vision, One Identity, One Community) สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ มีนายเล เล็ง มินห์ เป็นเลขาธิการอาเซียน (2556-2560) ที่ตั้งของเลขาธิการอาเซียน อยู่ที่กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย

ข้อมูลเศรษฐกิจ เศรษฐกิจอาเซียนเพิ่ม 8 เท่าใน 20 ปี เติบโต 9.2% ต่อปี (ประเทศไทย โต 6.9% ใน 2557) ประชาคมอาเซียนมีทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญได้แก่ น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ ป่าไม้ ประมง สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ น้ำมันและก๊าซธรรมชาติ อิเล็กทรอนิกส์ สิ่งทอ สินค้านำเข้าที่สำคัญได้แก่ เครื่องจักร เคมีภัณฑ์ พลังงาน ตลาดส่งออกที่สำคัญได้แก่ ญี่ปุ่น จีน สหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกา ตลาดนำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป ญี่ปุ่น และจีน (กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ. 2558 <http://www.mfa.go.th/asean/contents/files/other-20150612-173321-361054.pdf>)

1.2 ความเป็นมา

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ Association of Southeast Asian Nations หรือ ASEAN ก่อตั้งโดยปฎิญญากรุงเทพซึ่งลงนามโดยรัฐมนตรีของ 5 ประเทศ ได้แก่ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 ต่อมาประเทศบรูไน ดารุสซาลาม เข้าเป็นสมาชิกประเทศที่ 6 เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2527 เวียดนามเข้าเป็นสมาชิกประเทศที่ 7 เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2538 สปป.ลาว และสหภาพพม่าเข้าเป็นสมาชิกประเทศที่ 8 และ 9 ตามลำดับ เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2540 และกัมพูชาเป็นสมาชิกประเทศที่ 10 เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2552 โดยมีวัตถุประสงค์การก่อตั้ง เริ่มต้นจากการสร้างความร่วมมือทางด้านการเมือง ต่อมา ความร่วมมือได้พัฒนามิติขึ้น ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม โดยการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจครั้งที่สำคัญที่สุด คือ การตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area: AFTA) และมีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอาเซียนทั้งในเชิงทวิภาคีและพหุภาคีอื่นๆ มีอุตสาหกรรมหลักบางสาขา

ที่ซ้อนทับกันอยู่บ้าง เช่น อุตสาหกรรมแปรรูปทางเกษตร ปูนซีเมนต์ เสื้อผ้าและสิ่งทอ แต่ก็มีหลายอุตสาหกรรมเช่นกันที่ไม่ต้องแข่งกันเอง โดยมีสินค้านำเข้าเป็นเครื่องจักรที่ต้องพึ่งพิงจากประเทศนอกอาเซียน หลายบริษัทของไทยได้เข้าไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านมาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว แต่ส่วนใหญ่ยังจำกัดอยู่เพียงภาคธุรกิจขนาดใหญ่ (สมาคมอาเซียนแห่งประเทศไทย <http://www.aseanthailand.org/index.php>2 กรกฎาคม 2558)

วัตถุประสงค์และสัญลักษณ์ของ ASEAN คือการร่วมมือทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงแห่งภูมิภาค โดยมีสัญลักษณ์ก็คือ รูปวงข้าวสีเหลือง 10 รวง บนพื้นสีแดง ล้อมรอบด้วยวงกลมสีขาว และสีน้ำเงิน มีความหมายดังนี้ รูปวงข้าวสีเหลือง 10 รวง หมายถึง ประเทศสมาชิก 10 ประเทศ สีเหลืองหมายถึงความเจริญรุ่งเรือง สีแดงหมายถึงความกล้าหาญมีพลวัติ สีขาวหมายถึงความบริสุทธิ์ สีน้ำเงินหมายถึงสันติภาพและความมั่นคง



ภาพที่ 2.1 ธงประจำชาติประเทศสมาชิกอาเซียน และสัญลักษณ์ของ ASEAN

ต่อมาผู้นำกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนได้ลงนามในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมือในอาเซียน ฉบับที่ 2 (Declaration of Asean Concord II หรือ Bali Concord II) ประกาศร่วมจัดตั้งประชาคมอาเซียน (Asean Community) ภายในปี ค.ศ.2020 (พ.ศ.2563) ใน 3 ด้าน คือ 1) ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน (Asean Political Security Community หรือ APSC) 2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asean Economic Community หรือ AEC) และ 3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (Asean Socio-Cultural Community หรือ ASCC) ต่อมาผู้นำอาเซียนให้เร่งรัดประชาคมอาเซียนให้เร็วขึ้นให้เกิดภายในปี 2558 ซึ่งประชาคมอาเซียนประกอบด้วยเสาหลัก 3 เสา ดังต่อไปนี้ (สมาคมอาเซียน-ประเทศไทย, 2555)

1. ประชาคม การเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Security Community – ASC) มุ่งให้ประเทศในภูมิภาคอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีระบบแก้ไขความขัดแย้ง ระหว่างกันได้ด้วยดี มีเสถียรภาพอย่างรอบด้าน มีกรอบความร่วมมือเพื่อรับมือกับภัยคุกคามความมั่นคงทั้งรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยและมั่นคง

2. ประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC) มุ่งให้เกิดการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจ และการอำนวยความสะดวกในการติดต่อค้าขายระหว่างกัน อันจะทำให้ภูมิภาคมีความเจริญมั่งคั่ง และสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่น ๆ ได้เพื่อความอยู่ดีกินดีของประชาชนในประเทศอาเซียน โดย

- มุ่งให้เกิดการไหลเวียนอย่างเสรีของ สินค้า บริการ การลงทุน เงินทุน การพัฒนาทางเศรษฐกิจ และการลดปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางสังคมภายในปี 2020

- ทำให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว (single market and production base)

- ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศสมาชิกใหม่ของอาเซียนเพื่อลดช่องว่างการพัฒนา และ ช่วยให้ประเทศเหล่านี้เข้าร่วมกระบวนการรวมตัวทางเศรษฐกิจของอาเซียน



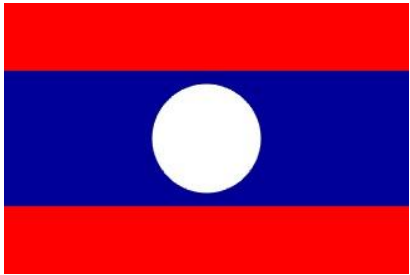
ส่งเสริมความร่วมมือในนโยบายการเงินและเศรษฐกิจมหภาคตลาดการเงินและตลาดทุน การประกันภัยและภาษีอากร การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคม พัฒนาร่วมมือด้านกฎหมาย การเกษตร พลังงาน การท่องเที่ยว การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยการยกระดับการศึกษาและการพัฒนาฝีมือแรงงาน

- กลุ่มสินค้าและบริการนำร่องที่สำคัญ ที่จะเกิดการรวมกลุ่มกัน คือ สินค้าเกษตร / สินค้าประมง / ผลิตภัณฑ์ไม้ / ผลิตภัณฑ์ยาง / สิ่งทอ / ยานยนต์ / อิเล็กทรอนิกส์ / เทคโนโลยีสารสนเทศ (e-ASEAN) / การบริการด้านสุขภาพ, ท่องเที่ยวและการขนส่งทางอากาศ (การบิน) กำหนดให้ปี พ.ศ. 2558 เป็นปีที่เริ่มรวมตัวกันอย่างเป็นทางการ โดยผ่อนปรนให้กับประเทศ ลาว กัมพูชา พม่า และเวียดนาม สำหรับประเทศไทยได้รับมอบหมายให้ทำ Roadmap ทางด้านท่องเที่ยวและการขนส่งทางอากาศ (การบิน)

3. ประชาคม สังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community – ASCC) เพื่อให้ประชาชนแต่ละประเทศอาเซียนอยู่ร่วมกันภายใต้แนวคิดสังคมที่เอื้ออาทร มีสวัสดิการทางสังคมที่ดี และมีความมั่นคงทางสังคม

ปัจจุบันอาเซียนมีประเทศสมาชิกทั้งหมด 10 ประเทศ (สมาคมอาเซียน-ประเทศไทย, 2555)

ประเทศสมาชิก	ธงประจำชาติ
<p>1. บรูไนดารุสซาลาม (Brunei Darussalam)</p> <p>ประเทศบรูไน มีชื่อเป็นทางการว่า "เนการาบรูไนดารุสซาลาม" มีเมือง "บันดาร์เสรีเบกาวัน" เป็น เมืองหลวง ถือเป็นประเทศที่มีขนาดเล็ก เพราะมีพื้นที่ประมาณ 5,765 ตารางกิโลเมตร ปกครองด้วยระบบสมบูรณาญาสิทธิราช โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีประชากร 381,371 คน (ข้อมูลปี พ.ศ.2550) โดยประชากรเกือบ 70% นับถือศาสนาอิสลาม และใช้ภาษามลายูเป็นภาษาราชการ</p>	

ประเทศสมาชิก	ธงประจำชาติ
<p>2. ราชอาณาจักรกัมพูชา (Kingdom of Cambodia)</p> <p>เมืองหลวงคือ กรุงพนมเปญ เป็นประเทศที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศไทยทางทิศเหนือ และทิศตะวันตก มีพื้นที่ 181,035 ตารางกิโลเมตร หรือขนาดประมาณ 1 ใน 3 ของประเทศไทย มีประชากร 14 ล้านคน (ข้อมูลปี พ.ศ.2550) โดยประชากรกว่า 80% อาศัยอยู่ในชนบท 95% นับถือศาสนาพุทธนิกายเถรวาท ใช้ภาษาเขมรเป็นภาษาราชการ แต่ก็มีหลายคนที่พูดภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส และเวียดนามได้</p>	
<p>3. สาธารณรัฐอินโดนีเซีย (Republic of Indonesia)</p> <p>เมืองหลวงคือ จาการ์ตา ถือเป็นประเทศหมู่เกาะขนาดใหญ่ที่สุดในโลก โดยมีพื้นที่ 1,919,440 ตารางกิโลเมตร และมีประชากรมากถึง 240 ล้านคน (ข้อมูลปี พ.ศ.2553) โดย 61% อาศัยอยู่บนเกาะชวา ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม และใช้ภาษา Bahasa Indonesia เป็นภาษาราชการ</p>	
<p>4. สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) (The Lao People's Democratic Republic of Lao PDR)</p> <p>เมืองหลวงคือ เวียงจันทน์ ติดต่อกับประเทศไทยทางทิศตะวันตก โดยประเทศลาวมีพื้นที่ประมาณครึ่งหนึ่งของประเทศไทย คือ 236,800 ตารางกิโลเมตร พื้นที่กว่า 90% เป็นภูเขาและที่ราบสูง และไม่มีพื้นที่ส่วนใดติดทะเล ปัจจุบัน ปกครองด้วยระบอบสังคมนิยม โดยมีประชากร 6.4 ล้านคน ใช้ภาษาลาวเป็นภาษาหลัก แต่ก็มีคนที่พูดภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาฝรั่งเศสได้ ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ</p>	

ประเทศสมาชิก	ธงประจำชาติ
<p>5. ประเทศมาเลเซีย (Malaysia)</p> <p>เมืองหลวงคือ กรุงกัวลาลัมเปอร์ เป็นประเทศที่ตั้งอยู่ในเขตศูนย์สูตร แบ่งเป็นมาเลเซียตะวันตกบนคาบสมุทรมาลายู และมาเลเซียตะวันออก ตั้งอยู่บนเกาะบอร์เนียว ทั้งประเทศมีพื้นที่ 329,758 ตารางกิโลเมตร จำนวนประชากร 26.24 ล้านคน นับถือศาสนาอิสลามเป็นศาสนาประจำชาติ ใช้ภาษา Bahasa Melayu เป็นภาษาราชการ</p>	
<p>6. สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ (Republic of the Philippines)</p> <p>เมืองหลวงคือ กรุงมะนิลา ประกอบด้วยเกาะขนาดต่าง ๆ รวม 7,107 เกาะ โดยมีพื้นที่ดิน 298.170 ตารางกิโลเมตร มีประชากร 92 ล้านคน (ข้อมูลปี พ.ศ.2553) ส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์ และเป็นประเทศที่มีประชากรนับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกเป็นอันดับ 4 ของโลก มีการใช้ภาษาในประเทศมากถึง 170 ภาษา แต่ใช้ภาษาอังกฤษ และภาษาตากาลอก เป็นภาษาราชการ</p>	
<p>7. สาธารณรัฐสิงคโปร์ (The Republic of Singapore)</p> <p>เมืองหลวงคือ กรุงสิงคโปร์ ตั้งอยู่บนตำแหน่งยุทธศาสตร์ที่เป็นศูนย์กลางคมนาคมทางเรือของอาเซียน จึงเป็นประเทศที่มีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจมากที่สุดในย่านนี้ แม้จะมีพื้นที่ราว 699 ตารางกิโลเมตรเท่านั้น มีประชากร 4.48 ล้านคน ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาทางการ แต่มีภาษามาเลย์เป็นภาษาประจำชาติ ปัจจุบันใช้การปกครองแบบสาธารณรัฐ (ประชาธิปไตยแบบรัฐสภา มีสภาเดียว)</p>	
<p>8. ราชอาณาจักรไทย (Kingdom of Thailand)</p> <p>เมืองหลวงคือกรุงเทพมหานคร มีพื้นที่ 513,115.02 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วย 77 จังหวัด มีประชากร 65.4 ล้านคน (ข้อมูลปี พ.ศ.</p>	

ประเทศสมาชิก	ธงประจำชาติ
<p>2553) ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ และใช้ภาษาไทยเป็นภาษาราชการ ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นองค์ประมุขของประเทศ</p> <p>9. สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (The Socialist Republic of Vietnam)</p> <p>เมืองหลวงคือ กรุงฮานอย มีพื้นที่ 331,689 ตารางกิโลเมตร จากการสำรวจถึงเมื่อปี พ.ศ. 2553 มีประชากรประมาณ 88 ล้านคน ประมาณ 25% อาศัยอยู่ในเขตเมือง ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธนิกายมหายาน ที่เหลือนับถือศาสนาคริสต์ ปัจจุบัน ปกครองด้วยระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์</p> <p>10. สหภาพพม่า (Union of Myanmar)</p> <p>เมืองหลวงคือ เนปิดอว ติดต่อกับประเทศไทยทางทิศตะวันออก โดยทั้งประเทศมีพื้นที่ประมาณ 678,500 ตารางกิโลเมตร ประชากร 48 ล้านคน กว่า 90% นับถือศาสนาพุทธนิกายเถรวาท หรือ หินยาน และใช้ภาษาพม่าเป็นภาษาราชการ</p>	 

ตารางที่ 2.2 ประเทศสมาชิกอาเซียนและธงประจำชาติ

อาเซียนมีความสำคัญด้วยปัจจัยหลายประการ ทั้งจากแนวโน้มโลกที่กำลังมีปัญหาเศรษฐกิจชะลอตัว ควบคู่ไปกับปัญหาเงินเฟ้อ (STAGFLATION) อันเนื่องมาจากน้ำมัน, ธัญพืชที่เป็นอาหาร วัสดุก่อสร้าง ฯลฯ มีราคาสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว และคงจะอยู่ในระดับสูงต่อไป ซึ่งทำให้ไทยต้องปรับตัวรวมทั้งการแสวงหาโอกาสใหม่ๆ เพื่อสร้างตลาดใหม่และลดความเสี่ยงจากการพึ่งพิงตลาดใหญ่ๆ เพียงไม่กี่ตลาดในระดับอาเซียนเอง การก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) จากเสาทั้ง 3 ด้าน ส่งผลกระทบและความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกัน ในมิติด้านเศรษฐกิจ มีการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง ทั้งในเรื่องการเกิดพลวัตรของการเคลื่อนย้ายสินค้าและบริการอย่างเสรี การเปิดเสรีการลงทุนในสาขาอุตสาหกรรมที่ตกลงกันและการให้การปฏิบัติเยี่ยงคนในชาติ การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ การส่งเสริมด้านการลงทุนร่วมกัน การเชื่อมโยงการคมนาคม เป็นต้น การเป็นประชาคมอาเซียน จึงเป็นการขยายฐานตลาด ขอบเขตแหล่งวัตถุดิบ ทำให้เกิดการประหยัดต้นทุนการขนส่งเนื่องจากอาณาเขตที่ใกล้กัน ก่อให้เกิดการประหยัดต้นทุนด้านการวิจัยพัฒนาที่เกิดจากความร่วมมือระหว่างกัน รวมถึงการเป็นจุดเชื่อมต่อในการขยายไปสู่จีนและอินเดีย ซึ่งกำลังเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจรายต่อไป อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จของการเป็นประชาคมอาเซียน อาจมีลักษณะค่อยเป็นค่อยไป จากอุปสรรคจากทั้งเรื่องข้อจำกัดทางกฎหมายในแต่ละประเทศ การสื่อสาร ที่แต่ละประเทศมีภาษาเฉพาะของตน นอกจากนี้ ยังมีภัยคุกคามที่ไทยควร

พิจารณา คือบุคลากรในบางสาขาอาจถูกซื้อตัวไปทำงานในประเทศเพื่อนบ้าน และการช่วงชิงโอกาสของกลุ่มทุนจากจีน

1.3 ประโยชน์ที่ไทยจะได้รับ

ตลอดระยะเวลา 40 กว่าปีที่ผ่านมาไทยได้ประโยชน์หลายประการจากอาเซียน ทั้งในแง่การเสริมสร้างความมั่นคงซึ่งช่วยเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจโดยในปัจจุบันอาเซียนเป็นคู่ค้าอันดับ 1 ของไทย มีมูลค่าการค้าระหว่างกันกว่า 1.75 ล้านล้านบาทต่อปี หรือคิดเป็นร้อยละ 19.2 ของมูลค่าการค้าทั้งหมดของไทยในจำนวนนี้เป็น การส่งออกจากไทยไปอาเซียนร้อยละ 20.7 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด โดยไทยเป็นฝ่ายได้ดุลมาตลอดการรวมตัวกันอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้นทางด้านเศรษฐกิจ ประกอบกับการขยายความร่วมมือเพื่อเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐาน เช่น เส้นทางคมนาคม ระบบไฟฟ้า โครงข่ายอินเทอร์เน็ต ฯลฯ ยังช่วยเพิ่มโอกาสทางการค้าและการลงทุนให้กับไทยโดยขยายตลาดให้กับสินค้าไทยจากประชาชนไทย 60 ล้านคนเป็นประชาชนอาเซียนเกือบ 600 ล้านคน และเป็นแหล่งเงินทุนและเป้าหมายการลงทุนของไทยซึ่งไทยจะได้เปรียบประเทศสมาชิกอื่น เพราะมีที่ตั้งอยู่ใจกลางอาเซียน สามารถเป็นศูนย์กลางทางการคมนาคมและขนส่งในภูมิภาคในอนาคต คนไทยจะได้รับประโยชน์จากการรวมตัวเป็นประชาคมของอาเซียนมากขึ้นเพียงโดยอ้อม ขึ้นอยู่กับการเตรียมความพร้อม ดังนั้น การสร้างความตื่นตัวและให้ความรู้กับประชาชน จึงเป็นเรื่องสำคัญ เพื่อให้ตระหนักถึงโอกาสและเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันซึ่งจะช่วยให้คนไทยได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ ในขณะที่เดียวกันก็ต้องป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบในทางลบแก่ภาคส่วนต่างๆ (กรมอาเซียนกระทรวงการต่างประเทศ

<http://www.mfa.go.th/asean/contents/files/other-20121203-162828-142802.pdf>

กรกฎาคม 2558)

ตอนที่ 2 การเตรียมความพร้อมของไทยสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

2.1 การเตรียมความพร้อมในภาพรวม

จากรายงานของกรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ กล่าวว่าเป้าหมายการสร้างประชาคมอาเซียนภายในปี 2558 อาเซียนมีเป้าหมายจะก้าวไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในวันที่ 31 ธันวาคม 2558 โดยวิสัยทัศน์รวมของผู้นำอาเซียน คือการสร้างประชาคมอาเซียนที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงมีกฎกติกาที่ชัดเจน และมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง และเมื่อปี 2551 อาเซียนได้จัดทำกฎบัตรอาเซียนซึ่งเปรียบเสมือนธรรมนูญอาเซียนเพื่อบรรยายกรอบทางกฎหมายและโครงสร้างองค์กร ประชาคมอาเซียนประกอบด้วยสามเสาหลัก ได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (กระทรวงการต่างประเทศเป็นหน่วยประสานงานหลัก) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (กระทรวงพาณิชย์เป็นหน่วยประสานงานหลัก) และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นหน่วยประสานงานหลัก) โดยอาเซียนได้จัดทำแผนงาน (Blueprint) สำหรับการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในแต่ละเสา ซึ่งผู้นำอาเซียนได้รับรองเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2552 ระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 14 ในช่วงที่ไทยดำรงตำแหน่งประธานอาเซียน(กรมอาเซียนกระทรวงการต่างประเทศ

<http://www.mfa.go.th/asean/contents/files/other-20140102-103348-182352.pdf>

กรกฎาคม 2558)

ในปี 2552 ไทยได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อมโยงในภูมิภาคอาเซียน (ASEAN Connectivity) เพื่อเสริมสร้างความเป้นปึกแผ่นของประชาคมอาเซียน และนำไปสู่การเป้นประชาคมอาเซียนในปี 2558 อีกทั้งเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของอาเซียนในเวทีโลก และผู้นำอาเซียนได้รับรองแผนแม่บทवादด้วยความเชื่อมโยงในอาเซียนในการประชุมสุดยอดครั้งที่ 17 ณ กรุงฮานอยในปี 2553 ซึ่งระบุความเชื่อมโยงใน 3 รูปแบบ ได้แก่ ความเชื่อมโยงด้านกายภาพ อาทิการพัฒนาเครือข่ายด้านคมนาคมความเชื่อมโยงด้านสถาบัน อาทิการทำให้กฎระเบียบด้านการข้ามแดนต่าง ๆ มีความสอดคล้องกัน และความเชื่อมโยงระหว่างประชาชน เพื่อให้ประชาชนในอาเซียนรู้จักกันและเข้าใจกันมากขึ้น

นโยบายรัฐบาล รัฐบาลมีนโยบายที่ชัดเจนตามที่ได้ประกาศต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 23 ตุลาคม 2554 ที่จะนำประเทศไทยไปสู่การเป้นประชาคมอาเซียนในปี 2558 อย่างสมบูรณ์โดยสร้างความพร้อมและความเข้มแข็ง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และการเมืองและความมั่นคง โดยรวมถึงการเร่งดำเนินการตามข้อตกลงในการรวมตัวเป้นประชาคมอาเซียนในปี 2558 ทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง ตลอดจนการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมขนส่งภายในและภายนอกภูมิภาค นอกจากนี้ยังมีนโยบายด้านเศรษฐกิจและสังคมอีกหลายประการเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนเป้นวาระแห่งชาตินายกรัฐมนตรีจึงได้สั่งการให้มีการบูรณาการยุทธศาสตร์การทำงาน และแผนงานการเตรียมความพร้อมของไทยสู่ประชาคมอาเซียน

การเตรียมความพร้อมของไทย ไทยต้องสร้างความพร้อมและความเข้มแข็ง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และการเมืองและความมั่นคง รวมทั้งเร่งดำเนินการตามข้อผูกพันในการรวมตัวเป้นประชาคมอาเซียนปี 2558ทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง ตลอดจนการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมขนส่งภายในและภายนอกภูมิภาค ซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกประเทศในอาเซียนตกลงกันไว้แล้ว เพื่อรักษาความน่าเชื่อถือและส่งเสริมบทบาทของไทยในอาเซียนต่อไป ไทยยังอยู่ระหว่างดำเนินนโยบายด้านเศรษฐกิจและสังคมอีกหลายประการเพื่อรองรับการเข้าสู่การเป้นประชาคมอาเซียน เพื่อรักษาและเพิ่มพูนความสามารถในการแข่งขันของไทย ดังนั้นการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนเป้นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทุกสว่นราชการและทุกภาคสว่นรวมทั้งภาคประชาชน

กลไกที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีกลไกในระดับชาติเพื่อรองรับการดำเนินการในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ได้แก่มีคณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป้นประธาน เป้นกลไกประสานงานระดับนโยบาย เพื่อบูรณาการการดำเนินการของหน่วยงานไทยและเตรียมความพร้อมเพื่อก้าวสู่การเป้นประชาคมอาเซียนปี 2558 อย่างเป้นเอกภาพและมีประสิทธิภาพ และกระทรวงการต่างประเทศได้รวบรวมแผนงานสำหรับการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนปี 2558ของสว่นราชการต่าง ๆ เพื่อให้รัฐบาลเห็นภาพรวมของสิ่งที่ต้องดำเนินการเพื่อรองรับการเป้นประชาคมอาเซียนในปี 2558 ซึ่งครอบคลุมถึงการดำเนินการตามพันธกรณีของไทยตามแผนการจัดตั้งประชาคมของแต่ละเสา (Blueprint) การสร้างความตระหนักแก่ภาคสว่นต่าง ๆ ฯลฯ มีคณะอนุกรรมการวาดด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันอาเซียน จัดตั้งขึ้นภายใต้คณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติโดยมีรองปลัดกระทรวงการต่างประเทศเป้นประธาน เพื่อประสานงานและติดตามให้มีการดำเนินการตามแผนแม่บทवादด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันอาเซียนที่สอดคล้องกับผลประโยชน์ของไทยต้งคณะอนุกรรมการด้านการประชาสัมพันธ์ประชาคมอาเซียน จัดตั้งขึ้นภายใต้คณะกรรมการอาเซียน

แห่งชาติโดยมีอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์เป็นประธาน เพื่อบูรณาการงานการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจและการสร้างความตระหนักรู้เรื่องอาเซียนแก่ทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อให้ประชาชนไทยมีส่วนร่วมกับการสร้างประชาคมอาเซียนและสามารถใช้โอกาสจากประชาคมอาเซียนได้อย่างเต็มที่ตั้งคณะกรรมการ/อนุกรรมการสำหรับการดำเนินการตามแผนงานการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในแต่ละเสา โดยหน่วยงานที่เป็นผู้ประสานงานหลักของแต่ละเสาเป็นประธานเสาการเมืองและความมั่นคง ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินการเพื่อจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงโดยมีปลัดกระทรวงการต่างประเทศเป็นประธาน เสาเศรษฐกิจ ได้แก่ คณะอนุกรรมการดำเนินการตามแผนงานไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยมีปลัดกระทรวงพาณิชย์เป็นประธาน และสำหรับเสาสังคมและวัฒนธรรม ได้แก่ คณะกรรมการแห่งชาติด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนโดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นประธาน (<http://www.mfa.go.th/asean/contents/files/other-20140102-103348-182352.pdf> กรกฎาคม 2558)

การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

1. การเตรียมความพร้อมภาครัฐ

ได้ดำเนินการในหลายมิติทั้งในการให้แนวคิดแก่ส่วนราชการเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน การพัฒนาบุคลากรและการสร้างศักยภาพแก่ข้าราชการ และการส่งเสริมการปฏิบัติตามแผนงานการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในทั้งสามเสา เช่น

1.1 ผลักดันให้มีการจัดตั้งกลุ่มงานหรือส่วนงานที่รับผิดชอบประเด็นเกี่ยวกับอาเซียนโดยตรง (ASEAN Unit) ในแต่ละหน่วยงาน เพื่อให้สามารถดำเนินการและเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาข้าราชการพลเรือน เพื่อจัดโครงการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนแก่ข้าราชการ พัฒนาทักษะการทำงานและเจรจาระหว่างประเทศ รวมทั้งทักษะภาษาอังกฤษและภาษาเพื่อนบ้านให้แก่ข้าราชการ

1.3 จัดทำหลักสูตรอาเซียน เพื่อฝึกอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนให้แก่ข้าราชการหรือพนักงานหน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานภาคเอกชน ซึ่งปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนและประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งนี้การฝึกอบรมประกอบด้วยการบรรยายความรู้เกี่ยวกับอาเซียนจากผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานต่างๆรวมถึงการศึกษาดูงานภายในประเทศ โดยเฉพาะจังหวัดที่เป็นจุดเชื่อมโยงหรือเป็นจุดยุทธศาสตร์ของไทยต่ออาเซียนในด้านต่างๆ และการดูงานในต่างประเทศ ได้แก่ สำนักเลขาธิการอาเซียน ณ กรุงจาการ์ตา

1.4 ประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในเรื่องการผลักดันให้มีการแก้ไขและปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับพันธกรณีของไทยภายใต้ประชาคมอาเซียนในทั้งสามเสา เพื่อให้กฎหมายทันสมัยและเอื้อให้ไทยสามารถแข่งขันและใช้โอกาสจากประชาคมอาเซียนได้อย่างเต็มที่

2. การเตรียมความพร้อมภาคเอกชน

เร่งดำเนินการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนมาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยได้มีการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ ตลอดจนการเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับภาค SMEs ของไทย โดยที่ผ่านมาได้มีการดำเนินการต่างๆ เช่น

2.1 จัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อให้ข้อมูลและคำปรึกษากับผู้ประกอบการและผู้สนใจในการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในทางธุรกิจ

2.2 สร้างเครือข่ายการให้ความรู้ของศูนย์บริการข้อมูลประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ โดยจะทยอยเปิดให้บริการได้ในช่วงต้นปี 2555 ตลอดจนสร้างเครือข่ายพันธมิตรกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของระดับท้องถิ่น อาทิหอการค้าจังหวัด อบจ./อบต. รวมทั้งสถาบันการศึกษา เพื่อเผยแพร่ข้อมูลและเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในระดับชุมชนและเยาวชน

2.3 เผยแพร่และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเตรียมการรองรับการเป็นประชาคมอาเซียนผ่านสื่อต่าง ๆ และนิทรรศการเคลื่อนที่อาทิวิดีโอทัศน์สิ่งพิมพ์และเว็บไซต์โดยเน้นการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย

2.4 จัดประชุม เวทีการมีส่วนร่วม และการบรรยาย/เสวนา ระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งสมาคมธุรกิจสาขาที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคธุรกิจ ตลอดจนรับฟังความคิดเห็น ปัญหาและอุปสรรค จากภาคเอกชน

3. การเตรียมความพร้อมภาคประชาชน

ให้ความสำคัญกับการสร้างความตระหนักรู้และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างประชาคมอาเซียน และได้ร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับจากหน่วยราชการ ทั้งจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ในการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อประชาสัมพันธ์และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนในประชาชนทุกภาคส่วนและในทุกระดับ โดยที่ผ่านมามีการดำเนินการที่สำคัญหลายประการอาทิ

3.1 การจัดกิจกรรมอาเซียนสัญจรไปยังจังหวัดต่างๆ ใน 15 จังหวัด ได้แก่ นครราชสีมา อุทัยธานี ชัยนาท สุพรรณบุรี นครนายก ปราจีนบุรี นครนายก จันทบุรี กาญจนบุรี สมุทรสาคร ลพบุรี ชลบุรี ระยอง ตาก เชียงราย สุราษฎร์ธานี และอุดรธานี

3.2 การจัดกิจกรรมวันอาเซียน ในวันที่ 8 สิงหาคม ของทุกปี

3.3 การจัดทำสื่อเผยแพร่ (สิ่งพิมพ์เว็บไซต์รายการโทรทัศน์วิทยุ)

3.4 การจัดสัมมนาและสงวิทยาการบรรยายแก่ครูนักเรียน สถาบันภาครัฐและสถาบันการศึกษา

3.5 การจัดค่ายเยาวชนภาษาอังกฤษ

2.2 การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในปี 2558 ของกระทรวงศึกษาธิการ

ความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียนภายใต้ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC) การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างประชาคมอาเซียน โดยการศึกษาเป็นกลไกในการปลูกฝังค่านิยมแนวความคิด ความเข้าใจกันระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน และเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งและความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจของอาเซียนและเศรษฐกิจโลก โดยในแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (Blueprint for ASEAN Socio-Cultural Community - ASCC Blueprint) ได้กำหนดให้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นเป้าหมายสำคัญอันดับแรกในการเสริมสร้างวิถีชีวิตที่ดีของประชากรในภูมิภาค ด้วยการให้ความสำคัญกับการศึกษาและการสร้างโอกาสทางการศึกษา การลงทุนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการเรียนรู้ตลอดชีวิต การส่งเสริมการจ้างงานที่เหมาะสม การส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศ การอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเชิงประยุกต์

กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการเพื่อดำเนินการภายใน ปี 2555 - 2558 เพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน ดังนี้

1. การให้ความสำคัญกับการศึกษา โดยรณรงค์ให้ประชากรทุกคนอ่านออกเขียนได้ ลดอัตราการไม่รู้หนังสือ เปิดโอกาสอย่างเท่าเทียม ซึ่งขณะนี้ ประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ 4 ในกลุ่มประเทศอาเซียน ที่มีอัตราประชากรรู้หนังสือ ร้อยละ 93.5 และมีเพียงร้อยละ 6.5 ของประชากรวัยเรียนที่ไม่รู้หนังสือ โดยกระทรวงศึกษาธิการได้ส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนทางไกลการศึกษานอกระบบ การเรียนจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (Community Learning Centres - CLCs) ทั้งนี้ ประเทศไทยได้รับการยอมรับจากกลุ่มประเทศอาเซียนว่าเป็นประเทศที่มีความเข้มแข็งในการส่งเสริมการพัฒนาระบบการเรียนการสอนผ่าน CLCs รวมทั้งมีความเชื่อมโยงกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในประเทศสมาชิกอาเซียนอีกด้วย

นอกจากนี้ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดทำหลักสูตรมาตรฐานอาเซียน (ASEAN Curriculum) สำหรับช่วงชั้นที่ 1 (ป.1-ป.6) ช่วงชั้นที่ 2 (ม.1-ม.3) และช่วงชั้นที่ 3 (ม.4-ม.6) โดยกำหนดใน 7 สาขาวิชาได้แก่ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ประวัติศาสตร์ พลศึกษา เทคโนโลยีสารสนเทศ จริยศึกษา ศิลปะ และอัตลักษณ์ของแต่ละประเทศในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ทั้งนี้ ประเทศไทยจะเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการระดับภูมิภาค เพื่อจัดทำรายละเอียดหลักสูตรอาเซียนในเดือนกันยายน 2555

2. การลงทุนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยส่งเสริมการสอนภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาราชการของอาเซียน การพัฒนาครูซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งประเทศไทยมีเครือข่ายความร่วมมือด้านการพัฒนาร่วมกับประเทศในภูมิภาคอาเซียนรวมทั้งการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนการสอน

3. การส่งเสริมการจ้างงานที่เหมาะสม โดยเร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับอาชีวศึกษา เพื่อรองรับการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมภายในประเทศ พัฒนารอบคุณวุฒิแห่งชาติระบบคุณวุฒิวิชาชีพ เพื่อเป็นกลไกและเครื่องมือในการพัฒนากำลังคนที่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน และสร้างความเป็นหุ้นส่วนในการจัดการศึกษาระหว่างสถาบันการศึกษา ภาคเอกชน และสถาบันเฉพาะทาง

4. การส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยส่งเสริมการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน อิเล็กทรอนิกส์ ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในสาระวิชาและระดับชั้นต่างๆทั้งในรูปแบบ on-line และ / หรือ off-line กำหนดสมรรถนะผู้เรียนในด้าน ICT ในแต่ละระดับการศึกษาพัฒนายกระดับสถาบันการศึกษาให้มีความสามารถเฉพาะทางด้าน ICT เพื่อผลิตบุคลากรด้าน ICT ให้มีทักษะความเชี่ยวชาญสูง สร้างแรงจูงใจเพื่อเพิ่มศักยภาพแรงงานในการเข้าฝึกอบรม และสอบมาตรฐานวิชาชีพด้าน ICT ที่มีการกำหนดไว้ในระดับสากล พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง

5. การอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเชิงประยุกต์ โดยส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์นักวิทยาศาสตร์และบุคลากรทางด้านวิชาชีพทางด้านการวิจัยที่มีคุณภาพส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมทั้งสร้างเครือข่ายการวิจัยเพื่อสร้างนวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา

2.3 กรอบและแนวทางในการปฏิบัติด้านการศึกษาของไทยเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

กระทรวง ศึกษาธิการ ได้กำหนดกรอบและแนวทางในการปฏิบัติด้านการศึกษาของไทย เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนใน ปี 2558 ที่จะถึงนี้ โดยกำหนดกรอบอาเซียนแนวทางการศึกษาไทยและให้องค์กรหลักเตรียมจัดทำแผนการดำเนินงานเพื่อเตรียมการรองรับในเรื่องดังกล่าว โดยให้พิจารณาถึงระบบการศึกษาในอาเซียนและ นโยบายของประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้เกิดความร่วมมืออย่างแท้จริงในอาเซียนดังนี้

(<https://wiki.stjohn.ac.th/groups/aec/wiki/c7834/2558>)

1. สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ดำเนิน งานภายใต้กรอบรัฐมนตรีศึกษาอาเซียน กรอบประเทศอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา เสริมสร้างความตระหนักเกี่ยวกับอาเซียน และการจัดตั้งสถาบันนานาชาติเพื่อพัฒนาผู้บริหารการศึกษา

2. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี โครงการ Education Hub School และอยู่ระหว่างดำเนินโครงการ Spirit of ASEAN (Sister/Partner School และ Buffer School) สำหรับกิจกรรมที่จะดำเนินการในปี 2554 คือการพัฒนาหลักสูตรและสื่อเกี่ยวกับอาเซียน รวมทั้งกิจกรรมค่ายเยาวชนเพื่อการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน

3. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มี โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษา มาเลเซีย-อินโดนีเซีย-ไทย การประชุมอย่างไม่เป็นทางการระหว่างผู้บริหารระดับสูงด้านการอุดมศึกษา และการจัดทำยุทธศาสตร์ด้านการอุดมศึกษาอาเซียน

4. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โครงการ เวทีแลกเปลี่ยนความรู้ ศึกษานานาชาติ จัดการเรียนการสอนบริการสังคมร่วมกับนักศึกษาสิงคโปร์ โครงการแลกเปลี่ยนกับ Institute Of Technical Education Collage Eastสิงคโปร์ โครงการพัฒนาโรงเรียนเทคนิคลาว แลกเปลี่ยนนักศึกษาวิชาชีพระดับ ปวส.กับบรูไนฯ โรงเรียนพระราชทานฯ วิทยาลัยกำแพงเพชร วิทยาลัยร่วมมือกับ SEAMEO SEAMOLEC ประเทศอินโดนีเซีย จัดการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้

5. สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา จัด โครงการสัมมนาการวิจัยการศึกษาไทย-มาเลเซีย บรรยายทางวิชาการเรื่องความตระหนักเรื่องการก้าวสู่อาเซียน บรรยายเรื่องการจัดการศึกษาเพื่อปวงชนและคนด้อยโอกาสให้กับผู้แทนมาเลเซีย โครงการพัฒนานโยบายการศึกษาสู่อาเซียน:กรณีศึกษาไทย-ลาว-เวียดนาม โครงการความร่วมมือไทย-ลาว โครงการความร่วมมือไทย-เวียดนาม

6. สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จัด ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้ประเทศเพื่อนบ้าน อบรมเทคนิคการจัดนิทรรศการ การนำเสนอข้อมูล ส่งเสริมความรู้เรื่องความหลากหลายทางชีวภาพชุมชนในศูนย์วิทยาศาสตร์ของ ประเทศเพื่อนบ้าน

7. สำนักบริหารงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ความรู้เรื่องอาเซียนแก่บุคลากร ใน สช.และโรงเรียนเอกชน สนับสนุนโรงเรียนเข้าแข่งขันกีฬาประเพณีศึกษาอาเซียนครั้งที่ 3 ที่ประเทศอินโดนีเซีย โครงการแลกเปลี่ยนนักเรียนมัธยมศึกษาปี 2552 กับสิงคโปร์ ร่วมสัมมนาวิชาการและนิทรรศการ การศึกษาไทยที่ประเทศเวียดนาม

8. สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา คุรุ สภาได้เข้าร่วมเป็นภาคีองค์กรสมาชิกสภาครูอาเซียน โดยร่วมกับองค์กรครูในกลุ่มประเทศอาเซียน 5ประเทศได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ก่อตั้งขึ้นในปี 2521 ปัจจุบันมีภาคีสมาชิก 23 องค์กรจาก 9 ประเทศ

9. เครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN) ได้ จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนนักศึกษา ภายในอาเซียน มีการพัฒนาหลักสูตรและการประเมินหลักสูตรในสาขาวิชาต่างๆ เช่น เคมี คอมพิวเตอร์ วิศวกรรมศาสตร์ ฯลฯ

นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการยังได้พิจารณาแนวทางการดำเนินงานตามปฏิญญา อาเซียนด้านการศึกษากำหนดเป็นนโยบายดังนี้

1. การเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาเซียน เพื่อ สร้างความตระหนัก และเตรียมความพร้อม ของครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษา และ ประชาชน เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ภายในปี 2558

2. การพัฒนาศักยภาพของนักเรียน นักศึกษาและประชาชน ให้ มีทักษะที่ เหมาะสมเพื่อเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนเช่นความ รู้ภาษาอังกฤษ ภาษาเพื่อน บ้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะและความชำนาญที่สอดคล้องกับการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงทาง อุตุสสาหกรรมและ การเพิ่มโอกาสในการหางานทำของประชาชน

3. การพัฒนามาตรฐานการศึกษาเพื่อส่งเสริมการหมุนเวียนของนักศึกษาและครู อาจารย์ ใน อาเซียน รวมทั้งให้มีการยอมรับในคุณสมบัติทางวิชาการร่วมกันในอาเซียน การส่งเสริม ความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาต่างๆและการแลกเปลี่ยนเยาวชน การพัฒนาระบบการศึกษา ทางไกล ซึ่งช่วยสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิต การส่งเสริมและปรับปรุงการศึกษาด้านอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมทางอาชีพทั้งใน ขั้นต้นและขั้นต่อเนื่อง ตลอดจนส่งเสริมและเพิ่มพูนความร่วมมือ ระหว่างสถาบันการศึกษาของประเทศสมาชิก อาเซียน

4. การเตรียมความพร้อมเพื่อเปิดเสรีทางการศึกษาในอาเซียน เพื่อ รองรับ การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประกอบด้วย การจัดทำความตกลงยอมรับด้านการศึกษ การพัฒนาความสามารถ ประสิทธิภาพในสาขาวิชาชีพสำคัญต่างๆ เพื่อรองรับการเปิดเสรีการศึกษา ควบคู่กับการเปิดเสรีด้านการเคลื่อนย้ายแรงงาน

5. การพัฒนาเยาวชนเพื่อเป็นทรัพยากรสำคัญในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

ใบงานที่ 1

การวิเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับอาเซียน
(หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน)

คำชี้แจง กรณวิเคราะห์ประเด็นสำคัญ

ประเด็น	สาระสำคัญ
ประโยชน์ของการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
การเตรียมความพร้อมของหน่วยงานท่านเมื่อเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 (Module 2)
ประชาคมอาเซียนกับการศึกษาไทย

เวลา 3 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 (Module 2) ประชาคมอาเซียนกับการศึกษาไทย

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม

สามารถวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาไทยที่ส่งผลต่อการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียนและแนวทางการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

2. สารการพัฒนา

- 2.1. ประเทศในประชาคมอาเซียน: ลักษณะที่สำคัญ
- 2.2. ผลกระทบของประชาคมอาเซียนต่อไทย
- 2.3 นโยบายการศึกษาไทยกับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน
- 2.4 สภาพการณ์การศึกษาไทยในเวทีโลก ปี 2557
- 2.5 แนวทางขับเคลื่อนสถาบันการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน

3. ระยะเวลา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3 ชั่วโมง

4. วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- 4.1 การฝึกปฏิบัติ/การวิเคราะห์จากใบงาน
- 4.2 การแลกเปลี่ยนการเรียนรู้

5. สื่อหรือแหล่งเรียนรู้

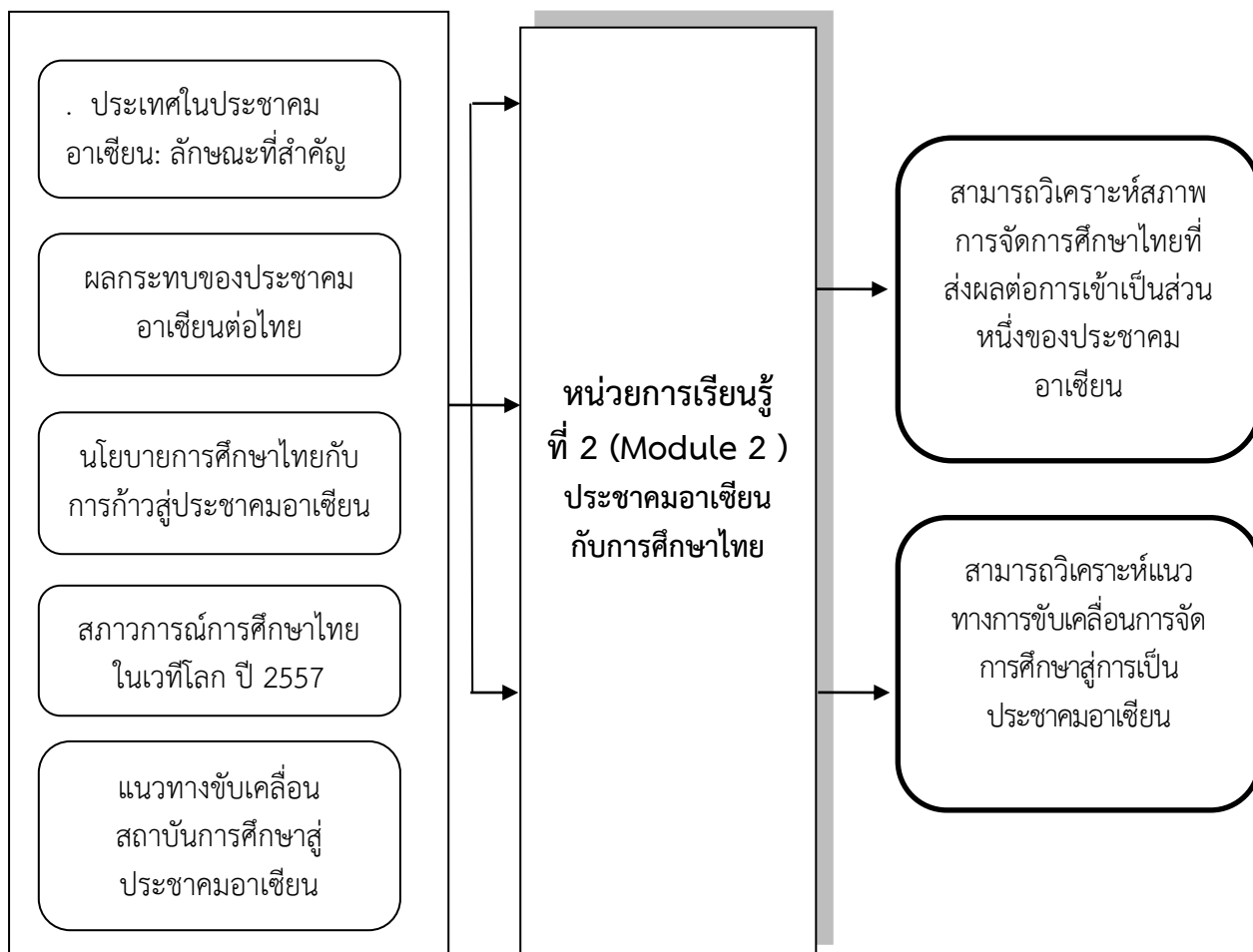
5.1 ใบความรู้

- 5.1.1 ใบความรู้ที่ 1 ประเทศในประชาคมอาเซียน: ลักษณะที่สำคัญ
- 5.1.2 ใบความรู้ที่ 2 ผลกระทบของประชาคมอาเซียนต่อไทย
- 5.1.3 ใบความรู้ที่ 3 นโยบายการศึกษาไทยกับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน
- 5.1.4 ใบความรู้ที่ 4 สภาพการณ์การศึกษาไทยในเวทีโลก ปี 2557
- 5.1.5 ใบความรู้ที่ 5 แนวทางขับเคลื่อนสถาบันการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน

5.2 ใบงาน

- 5.2.1 ใบงานที่ 1 การวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาไทยที่ส่งผลต่อการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียน
- 5.2.2 ใบงานที่ 2 แนวทางการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

6. ผังมโนทัศน์แสดงสาระการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์



7. วิธีการประเมินผล

- 7.1 จากใบงานที่ 1 และใบงานที่ 2
- 7.2 การทดสอบหลังการพัฒนา

ใบความรู้ที่ 1

ประเทศในประชาคมอาเซียน: ลักษณะที่สำคัญ
(หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ประชาคมอาเซียนกับการศึกษาไทย)

ลักษณะที่สำคัญของประเทศในอาเซียน

1. ประเทศสมาชิกอาเซียน มีสภาพภูมิศาสตร์คล้ายคลึงกัน จึงมีสินค้าเกษตรหรือแร่ธาตุที่คล้ายคลึงกัน บางครั้งจึงมีการแย่งตลาดกันเอง และสินค้าส่วนใหญ่เป็นผลผลิตทางการเกษตรที่ยังไม่ได้แปรรูป ทำให้ราคาสินค้าตกต่ำ นโยบายเขตการค้าเสรีในภูมิภาคนี้จึงดำเนินไปอย่างช้ามากจะแก้ไขปัญหานี้จะต้องมีการแบ่งการผลิตตามความถนัดของแต่ละประเทศแล้วนำมาแลกเปลี่ยนกัน จึงจะเกิดการรวมกลุ่มกันได้ แต่ถ้าต่างคนต่างผลิตโดยไม่มีการกำหนดมาตรฐานร่วมกันในการวางแผนการผลิตก็ถือว่าเป็นปัญหาใหญ่ในการรวมกลุ่ม

2. สินค้าอุตสาหกรรมในกลุ่มอาเซียนนั้นก็เป็นอุตสาหกรรมประเภทเดียวกัน แต่ละประเทศต่างก็มุ่งจะพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วตามแบบอย่างตะวันตก จึงต้องมีการจัดซื้อเทคโนโลยีขั้นสูง ประเทศในกลุ่มอาเซียนที่พอจะผลิตสินค้าเทคโนโลยีได้ก็คือสิงคโปร์ แต่ประเทศสมาชิกก็เกียจว่ายังไม่มีคุณภาพ จึงจำเป็นที่จะต้องพึ่งพาสินค้าจากประเทศอุตสาหกรรมนอกกลุ่มอาเซียน ทำให้การค้าขายระหว่างกันในกลุ่มอาเซียนทำได้ยาก วิธีการแก้ไขจะต้องมีการแบ่งงานกันทำและยอมรับสินค้าประเทศในภูมิภาคเดียวกัน รวมทั้งจะต้องมีการพัฒนาคุณภาพสินค้าภายในกลุ่มประเทศอาเซียนให้ดีขึ้น

3. ประเทศในอาเซียนพยายามพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศเพื่อทดแทนการนำเข้า แต่ละประเทศพยายามส่งเสริม พัฒนา และคุ้มครองอุตสาหกรรมในประเทศตน โดยการใช้กำแพงภาษีหรือกำหนดโควตา ซึ่งสวนทางกับหลักการในการรวมกลุ่มและตลาดการค้าเสรี ซึ่งเป็นประเทศสมาชิกรวมกลุ่มกันต้องยกเลิกข้อเลือกปฏิบัติทางการค้าระหว่างประเทศเพื่อก่อให้เกิดการค้าเสรี (Free Trade) ดังนั้นข้อตกลงใน AFTA ของอาเซียนหลายข้อจึงยังไม่ได้รับการปฏิบัติ

4. ประเทศสมาชิกยังคงปกป้องผลประโยชน์แห่งชาติของตนเป็นหลัก และการหารายได้เข้าของรัฐบาลประเทศในอาเซียนมีลักษณะเหมือนกัน คือรายได้หลักของประเทศมาจากการเก็บภาษีศุลกากรสินค้าขาเข้าและขาออก ซึ่งการรวมกลุ่มเป็นประชาคมอาเซียนให้ยกเลิกการเก็บภาษีระหว่างกันหรือเก็บภาษีให้น้อยลง แต่ประเทศสมาชิกไม่สามารถสละรายได้ในส่วนนี้ได้ เนื่องจากเป็นเงินที่ต้องนำมาพัฒนาประเทศ การรวมกลุ่มเพื่อให้เกิดการค้าเสรีระหว่างประเทศในภาคีจึงยังทำได้ยาก

5. ความแตกต่างกันทางการเมืองและการปกครอง กฎบัตรอาเซียนได้กำหนดไว้ชัดเจนถึงหลักการประชาธิปไตยและให้ประเทศสมาชิกยึดมั่นต่อรัฐบาลที่มาจากวิถีทางรัฐธรรมนูญ การสร้างประชาคมความมั่นคงอาเซียนก็จะช่วยยกระดับความร่วมมือในการส่งเสริมประชาธิปไตยของแต่ละประเทศอันมีผลต่อความสงบเรียบร้อยทางการเมืองในภูมิภาคด้วย แต่การปกครองของประเทศสมาชิกอาเซียนมีหลากหลายรูปแบบ ประกอบด้วย

5.1 แบบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา มี 4 ประเทศ คือ ไทย กัมพูชา สิงคโปร์ และมาเลเซีย

5.2 ประชาธิปไตยในระบบประธานาธิบดี 2 ประเทศ คือ อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์

5.3 เผด็จการสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ 2 ประเทศ คือ ลาวและเวียดนาม

5.4 เผด็จการทหาร 1 ประเทศ คือ เมียนมาร์ หรือพม่า

5.5 สมบูรณาญาสิทธิราชย์ 1 ประเทศ คือ บรูไน

สมาชิกในกลุ่มอาเซียนมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด สมาชิกบางประเทศยังมีปัญหาด้านความเป็นประชาธิปไตย และยังปกครองในรูปแบบเผด็จการและต้องการรักษาอำนาจของตนไว้ ทำให้อาเซียนพัฒนาได้อย่างยากลำบาก

6. ความขัดแย้งระหว่างประเทศอาเซียน ประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียนยังมีปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศอยู่ เช่น ปัญหาพรมแดนระหว่างประเทศไทย – กัมพูชา ปัญหาพรมแดนระหว่าง มาเลเซีย – ฟิลิปปินส์ – อินโดนีเซีย

7. ความแตกต่างด้านสังคมและวัฒนธรรม ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นดินแดนซึ่งมีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา โดยสามารถแบ่งกลุ่มประเทศตามศาสนาที่ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศนับถือได้ ดังนี้

- ประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม คือ บรูไน อินโดนีเซีย และมาเลเซีย
- ประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คือ กัมพูชา ลาว พม่า เวียดนาม สิงคโปร์ และประเทศไทย
- ส่วนในฟิลิปปินส์ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์

นอกเหนือจากความแตกต่างทางศาสนาแล้ว ปัญหาชนกลุ่มน้อยที่มีจำนวนมาก ซึ่งแน่นอนว่าย่อมจะมีความแตกต่างทางความเชื่อ วิถีชีวิต ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม ก็เป็นอุปสรรคต่อการหลอมรวมสร้างความเป็นหนึ่งเดียว



ใบความรู้ที่ 2

ผลกระทบของประชาคมอาเซียนต่อไทย
(หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ประชาคมอาเซียนกับการศึกษาไทย)

การที่ไทยจะมียุทธศาสตร์สู่ประชาคมอาเซียนนั้น จุดเริ่มต้นคือ การทำ SWOT analysis คือ การวิเคราะห์ผลกระทบของประชาคมอาเซียนต่อไทย รวมทั้งวิเคราะห์จุดอ่อน-จุดแข็งของไทยในประชาคมอาเซียน ในที่นี้ จะวิเคราะห์ผลกระทบของประชาคมอาเซียนต่อไทย ดังนี้

ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน

ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community : APSC) นั้น เรื่องสำคัญคือ ความร่วมมือในด้านสิทธิมนุษยชน และความร่วมมือในประเด็นความมั่นคงในรูปแบบใหม่ ได้แก่ อาชญากรรมข้ามชาติ การค้ามนุษย์ข้ามชาติ การค้ายาเสพติดข้ามชาติ และปัญหาภัยพิบัติ เป็นต้น สำหรับผลกระทบของ APSC ต่อไทยนั้น ในด้านความร่วมมือสิทธิมนุษยชน ผลกระทบในเชิงบวกคือ ความร่วมมือในอาเซียนในการส่งเสริมประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน จะเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ผลกระทบในเชิงลบ คือ แม้ว่าจะมีความร่วมมือในด้านนี้มากขึ้น แต่ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนก็คงจะเพิ่มมากขึ้นด้วย ซึ่งโยงไปถึงเรื่องการค้ามนุษย์ การกดขี่แรงงานต่างด้าว นอกจากนี้ ยังอาจจะเกิดปัญหาเรื่องการย้ายถิ่นฐานของคนในภูมิภาค ซึ่งอาจจะนำไปสู่ปัญหาอื่นๆ ตามมา

สำหรับประเด็นความมั่นคงในรูปแบบใหม่นั้น ผลกระทบในเชิงบวกคือ ความร่วมมือในการจัดการกับปัญหาเหล่านี้จะเพิ่มมากขึ้น อาทิ มีการกำหนดมาตรการด้านการค้ามนุษย์ การกำหนดมาตรการเพื่อให้อาเซียนปลอดยาเสพติด และกลไกแก้ไขข้อพิพาทโดยสันติวิธี อย่างไรก็ตาม ผลกระทบในเชิงลบได้แก่ ไทยจะต้องเผชิญกับปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่และความท้าทายข้ามแดนมากขึ้น เช่น อาชญากรรมข้ามชาติ การค้ามนุษย์ เครือข่ายการค้ายาเสพติดข้ามชาติ และอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ นอกจากนี้ การเคลื่อนย้ายแรงงานโดยเสรี อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อความสงบสุข และความมั่นคงภายในประเทศ ปัญหาจากกลุ่มก่อการร้าย และอาชญากรรมข้ามชาติ แสวงประโยชน์จากการเปิดและเคลื่อนย้ายเสรี ทำให้การป้องกันและปราบปรามมีความยุ่งยากและซับซ้อนมากขึ้น

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

สำหรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) นั้น เน้นการทำให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว โดยมีการเปิดเสรีใน 5 ด้านด้วยกัน คือ การเปิดเสรีการค้าสินค้า การเปิดเสรีการค้าภาคบริการ การเปิดเสรีด้านการลงทุน การเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายเงินทุน และการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ

- ภาพรวม สำหรับผลกระทบในภาพรวมนั้น ผลกระทบในเชิงบวกคือ เมื่อเกิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ AEC ขึ้น จะทำให้ตลาดมีขนาดใหญ่และหลากหลาย สามารถรองรับผลผลิตที่มีคุณภาพแตกต่างกัน ประชาชนมีทางเลือกสินค้าและบริการมากขึ้น ความร่วมมือและปฏิสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจจะระหว่างไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียนมากขึ้น และไทยจะกลายเป็นศูนย์กลางทางด้านเศรษฐกิจของอาเซียน โดยเฉพาะในสาขาที่ไทยมีความได้เปรียบและพร้อม อย่างไรก็ตาม ผลกระทบในเชิงลบของ AEC ต่อไทย คือ การแข่งขันทางการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว จะเพิ่มขึ้นในอาเซียน และเกิดการแข่งขันเพื่อเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ ระหว่างไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียนด้วยตนเอง สำหรับผลกระทบใน

ภาพรวมนั้น ผลกระทบในเชิงบวกคือ เมื่อเกิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ AEC ขึ้น จะทำให้ตลาดมีขนาดใหญ่และหลากหลาย สามารถรองรับผลผลิตที่มีคุณภาพแตกต่างกัน ประชาชนมีทางเลือกสินค้าและบริการมากขึ้น ความร่วมมือและปฏิสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียนมากขึ้น และไทยจะกลายเป็นศูนย์กลางทางด้านเศรษฐกิจของอาเซียน โดยเฉพาะในสาขาที่ไทยมีความได้เปรียบและพร้อม อย่างไรก็ตาม ผลกระทบในเชิงลบของ AEC ต่อไทย คือ การแข่งขันทางการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว จะเพิ่มขึ้นในอาเซียน และเกิดการแข่งขันเพื่อเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจระหว่างไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียนด้วยตนเอง

- การเคลื่อนย้ายสินค้าอย่างเสรี ผลกระทบในเชิงบวกต่อไทย ที่สำคัญมี 3 ประการ คือ - สินค้าที่ไทยมีความได้เปรียบ เช่น น้ำตาล ผัก และผลไม้กระป๋อง อาหารแช่แข็ง กระดาษ และสิ่งพิมพ์ ยานยนต์และชิ้นส่วน เครื่องจักร เนื้อสัตว์แปรรูป เครื่องสำอาง ผลิตภัณฑ์เหล็ก อัญมณี ข้าว สิ่งทอ ยางพารา และเม็ดพลาสติก จะมีโอกาสส่งออกไปยังตลาดอาเซียนมากขึ้น
- การมีอำนาจต่อรองที่มากขึ้น การรวมตัวกันของประเทศสมาชิกทั้ง 10 ประเทศ ได้ก่อให้เกิดตลาดในภูมิภาค ที่มีประชากรกว่า 600 ล้านคน การรวมตัวเป็นประชาคมจึงทำให้เกิดอำนาจการต่อรองทางการค้ากับกลุ่มเศรษฐกิจในภูมิภาคอื่นๆ
- เป็นการกระตุ้นให้ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมหรือ SME ต้องเร่งพัฒนาฝีมือ ตลอดจนทั้งสินค้าและบริการ ให้ได้คุณภาพมาตรฐาน พร้อมทั้งจะต่อสู้ในการค้าบริการในระดับระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตาม ผลกระทบในเชิงลบ จากการเปิดเสรีการค้าสินค้าใน AEC ต่อไทย ที่สำคัญคือ สินค้าที่ไทยเสียเปรียบและไม่พร้อมที่จะแข่งขันกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นๆ อาทิ ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังและแป้งมัน และอุตสาหกรรมแม่พิมพ์ อาจประสบปัญหาในการแข่งขันกับต่างประเทศ ดังนั้น ธุรกิจที่ไม่พร้อมและเสียเปรียบ อาจประสบปัญหาถึงขั้นต้องปิดกิจการ
- การเคลื่อนย้ายบริการอย่างเสรี สำหรับผลกระทบในเชิงบวกต่อไทยคือ ธุรกิจบริการ ด้านการศึกษานานาชาติ ภาพยนตร์ ธุรกิจการจัดประชุม (MICE) การท่องเที่ยว บริการสุขภาพ สปาและนวดแผนไทย และบริการโทรคมนาคม จะมีความได้เปรียบ และมีโอกาสขยายธุรกิจไปในอาเซียนมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ผลกระทบในเชิงลบต่อไทยคือ ธุรกิจบริการที่ไทยเสียเปรียบและไม่พร้อมในการแข่งขัน อาทิ ธุรกิจบริการโลจิสติกส์ และธุรกิจการให้บริการก่อสร้าง อาจประสบปัญหาถึงขั้นต้องปิดกิจการ เนื่องจากความไม่พร้อมของระบบโครงสร้างพื้นฐาน บุคลากร และเทคโนโลยี
- การเคลื่อนย้ายการลงทุนเสรี สำหรับผลกระทบในเชิงบวกคือ การเคลื่อนย้ายการลงทุนอย่างเสรีในอาเซียน จะทำให้ธุรกิจไทยมีโอกาสมากขึ้น ในการย้ายฐานการผลิต และการลงทุนไปยังประเทศอาเซียน นอกจากนี้ เนื่องจากขนาดของประชากรที่มีมากกว่า 600 ล้านคน และการที่อาเซียนจะเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว จะเป็นแรงจูงใจให้ประเทศนอกอาเซียนสนใจมาลงทุนในภูมิภาคอาเซียนและในไทยมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ผลกระทบในเชิงลบก็จะมี โดยเฉพาะจะมีการลงทุนจากธุรกิจของประเทศสมาชิกอาเซียนเข้ามาในไทยมากขึ้น ทำให้เกิดการแข่งขันสูงขึ้น

- การเคลื่อนย้ายแรงงานเสรี สำหรับผลกระทบในเชิงบวกต่อไทยคือ แรงงานมีฝีมือของไทยจะมีโอกาสทำงานในประเทศสมาชิกอาเซียนมากขึ้น นอกจากนี้ ไทยจะมีแรงงานมีฝีมือที่มาจากประเทศสมาชิกอาเซียน มาช่วยในการพัฒนาและขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยเพิ่มมากขึ้น
- อย่างไรก็ตาม ผลกระทบในเชิงลบคือ แม้ว่าจะยังไม่มี การเปิดเสรีแรงงานไร้ฝีมือ แต่จากการที่มีการเคลื่อนย้ายบุคคลระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนง่ายขึ้น อาจทำให้ปัญหาแรงงานไร้ฝีมือผิดกฎหมายในไทยเพิ่มมากขึ้น จะมีแรงงานจากประเทศสมาชิกอาเซียนเข้ามาแข่งขันในตลาดแรงงานในไทยมากขึ้น ซึ่งจะมีผลต่อการประกอบอาชีพของคนไทย

ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

สำหรับประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community : ASCC) นั้น เรื่องสำคัญคือ ความร่วมมือในการพัฒนามนุษย์ การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม ความยุติธรรมและสิทธิทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และการสร้างอัตลักษณ์อาเซียน

- การพัฒนามนุษย์ เรื่องสำคัญคือ ความร่วมมือในด้านการศึกษาระหว่างประเทศอาเซียน ซึ่งจะส่งผลกระทบในเชิงบวกต่อไทยคือ ประชาชนคนไทยมีโอกาสในการเรียนรู้เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียนมากขึ้น สถานศึกษามีการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน แรงงานในประเทศไทยจะมีโอกาสในการพัฒนาตนเองเพิ่มความสามารถในการแข่งขันกับแรงงานในประเทศอาเซียนอื่นๆ ผลกระทบในเชิงลบต่อไทยคือ ประเทศไทยจะต้องปรับตัวเพื่อรองรับการกำหนดมาตรฐานแรงงานของอาเซียน
- การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม ผลกระทบในเชิงบวกต่อไทยคือ ภาครัฐจะให้ความสำคัญกับสวัสดิการสังคมมากขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามกรอบความร่วมมือของประชาคมอาเซียน นอกจากนี้ จะมีความร่วมมือในการคุ้มครองและสวัสดิการสังคมเพิ่มมากขึ้นระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน ผลดีต่อไทย ผลกระทบในเชิงลบคือ การรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนอาจส่งผลให้ปัญหาสังคมในด้านต่างๆ เพิ่มมากขึ้น มีภาระค่าใช้จ่ายด้านสวัสดิการสังคมเพิ่มขึ้น
- ความยุติธรรมและสิทธิทางสังคม ผลกระทบในเชิงบวกคือ ความร่วมมือในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิ และสวัสดิการสำหรับ สตรี เด็ก ผู้สูงอายุ และผู้พิการ จะเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีความร่วมมือเพิ่มมากขึ้น แต่ปัญหาในการละเมิดสิทธิและสวัสดิการ
- ด้านสิ่งแวดล้อม ผลกระทบในเชิงบวกคือ ความร่วมมือในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะทำให้การจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยมีแนวโน้มดีขึ้น แต่ผลกระทบในเชิงลบคือ ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมอาจจะเพิ่มขึ้นตามไปด้วย โดยเฉพาะปัญหาจากมลพิษของเสียข้ามแดน
- การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน ผลกระทบในเชิงบวกคือ ความร่วมมือด้านวัฒนธรรมระหว่างไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียนเพิ่มมากขึ้น และความพยายามในการแสวงหา และสร้างอัตลักษณ์อาเซียนเพิ่มมากขึ้น แต่สำหรับผลกระทบในเชิงลบคือ ความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการสร้างอัตลักษณ์อาเซียนว่า จะทำให้อัตลักษณ์ของไทยถูกกลืนไป ดังนั้น ความเข้าใจผิดดังกล่าวอาจนำไปสู่กระแสการต่อต้านความพยายามในการสร้างอัตลักษณ์อาเซียนร่วมกัน

ใบความรู้ที่ 3

นโยบายการศึกษาไทยกับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน
(หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ประชาคมอาเซียนกับการศึกษาไทย)

1. นโยบายการศึกษาไทยกับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

1.1 นโยบายการศึกษาไทยกับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552 - 2561)

ข้อเสนอเชิงนโยบาย/แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

1. การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ในสาระและรายละเอียดของกฎบัตรอาเซียน
2. การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และเพิ่มพูนทักษะการใช้ภาษาอังกฤษซึ่งถูกกำหนดในข้อตกลงเบื้องต้นให้ใช้เป็นภาษาอาเซียน ให้แก่คนไทยในทุกกระดับ
3. การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน อย่างน้อย 1 ประเทศ
4. การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน
5. การแลกเปลี่ยนเยาวชน นักเรียน นักศึกษา ระหว่างประเทศ การถ่ายโอนหน่วยกิตและการแลกเปลี่ยนบุคลากร
6. การจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมด้านอื่น ๆ เพื่อรองรับผลอันเนื่องมาจากความร่วมมือในเสาหลักต่างๆ เมื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน
7. การกำหนดมาตรฐานวิชาชีพสาขาต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่มาตรฐานอาเซียน

1.2 นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พลเรือเอก อนุพงษ์ พิพัฒน์) ประจำปีงบประมาณ 2558

1) นโยบายทั่วไป

1.1 การพัฒนาและปฏิรูปการศึกษา จะต้องยึดหลักการมีส่วนร่วม การกระจายอำนาจและความต้องการของทุกภาคส่วนในสังคม มีความสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศ รวมทั้งเป็นไปตามกระบวนการของสภาปฏิรูปแห่งชาติและสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และแนวนโยบายของคณะรัฐมนตรี เพื่อให้การดำเนินงานเป็นที่ยอมรับและเกิดความมั่นคงยั่งยืนในระบบการศึกษาของไทย

1.2 การสร้างโอกาสทางการศึกษาในสังคมไทย จะต้องให้ความสำคัญกับการสร้างความเท่าเทียมและเป็นธรรม โดยการน้อมนำแนวทางการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาสมัยใหม่เข้ามาประยุกต์ใช้เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนทุกกลุ่มได้มีโอกาสเข้าถึงองค์ความรู้ได้โดยสะดวก และสามารถพัฒนาและประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างเท่าเทียม

1.3 การพัฒนาระบบการจัดการศึกษาและการพัฒนาหลักสูตรทางการศึกษา จะต้องให้ความสำคัญกับการยกระดับความรู้ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ควบคู่ไปกับการส่งเสริมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และปลูกฝังคุณธรรม การสร้างวินัย ปลูกฝังอุดมการณ์ ความยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ การมีจิตสาธารณะ ความตระหนักถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตน และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในหลักการประชาธิปไตย เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น ยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางความคิด อุดมการณ์ และความเชื่อ รวมทั้งรู้คุณค่าและสืบสานวัฒนธรรมและขนบประเพณีอันดีงามของไทย

1.4 การส่งเสริมและยกสถานะของครูซึ่งเป็นบุคลากรหลักในระบบการศึกษา จะต้องให้ความสำคัญกับการสร้างเสริมให้วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูงในสังคม เป็นบุคลากรที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณธรรมและจริยธรรม มีภูมิความรู้และทักษะในการสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้ที่เหมาะสม มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู ตลอดจนมีฐานะและคุณภาพชีวิตที่ดีสอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมไทยในปัจจุบัน

1.5 การบริหารและการปฏิบัติราชการกระทรวงในทุกระดับ จะต้องให้ความสำคัญกับการบูรณาการการปฏิบัติของทุกหน่วยงานในสังกัดให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและประสานสอดคล้องกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ปราศจากการทุจริตคอร์รัปชัน ตลอดจนให้ความสำคัญกับการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับงานด้านการศึกษาที่ถูกต้อง รวดเร็ว และตรงกับความต้องการของสังคม

2) นโยบายเฉพาะ (ดำเนินการให้เห็นผลใน 1 ปี)

มีจำนวนทั้งสิ้น 7 นโยบาย สำหรับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เป็นนโยบายที่ 2 ใน 7 นโยบาย ดังนี้

นโยบาย: การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.2558 และการดำรงความต่อเนื่องภายหลังการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

เป้าหมายในการดำเนินนโยบาย :

2.1 โครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษาของภาครัฐและเอกชน นักเรียน นักศึกษา ครูอาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มีความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558

2.2 มีกิจกรรมการเรียนรู้ ขยายความสัมพันธ์และพัฒนาความร่วมมือทางการศึกษา และการแลกเปลี่ยนทางการศึกษา กับประเทศสมาชิกอาเซียนอย่างต่อเนื่อง

2.3 สามารถพัฒนาและเสริมทักษะด้านภาษาอังกฤษและภาษาประเทศสมาชิกอาเซียนสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียน การยอมรับในความแตกต่างหลากหลายในลักษณะพหุสังคมวัฒนธรรม และให้ความเคารพในอุดมการณ์ความเชื่อบนพื้นฐานของหลักสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ให้กับนักเรียนนักศึกษา ครูอาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ ให้เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม

ใบความรู้ที่ 4

สภากรรมการการศึกษาไทยในเวทีโลก ปี 2557
(หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ประชาคมอาเซียนกับการศึกษาไทย)

ตัวชี้วัดด้านการศึกษาและที่เกี่ยวข้องเปรียบเทียบประเทศไทยกับประเทศที่คัดสรร โดยการศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลสถิติจากฐานข้อมูลของ UNESCO/UIS ซึ่งมีข้อมูลทุกประเทศทั่วโลก ภาพรวมระดับภูมิภาค และระดับโลกเป็นหลัก รวมทั้งเพิ่มเติมข้อมูลจากแหล่งอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การประเมินผลวิชาการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ จากโครงการ PISA, TIMSS ผลการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลก (World University Rankings) เป็นต้น โดยคัดสรรประเทศเป้าหมายเฉพาะกลุ่มอาเซียน+6 ได้แก่ ประเทศไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย สิงคโปร์ บรูไน กัมพูชา ลาว พม่า เวียดนาม จีน เกาหลี ญี่ปุ่น อินเดีย ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ รวม 16 ประเทศ

1. ระบบการศึกษา โอกาส ความเสมอภาค และการมีส่วนร่วมทางการศึกษา

1.1 ระบบการศึกษา

ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประเทศต่างๆ ส่วนใหญ่ใช้เวลาเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน(ไม่รวมระดับก่อนประถมศึกษา) 10-13 ปี สำหรับประเทศไทยใช้เวลาเรียน 12 ปี เช่นเดียวกับอินโดนีเซีย เกาหลีและญี่ปุ่น เป็นต้น ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ใช้เวลาเรียนน้อยที่สุด 10 ปี จีน และพม่า 11 ปี ส่วนมาเลเซีย ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ ใช้เวลามากกว่าไทยคือ 13 ปี

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ระดับก่อนประถมศึกษา ระยะเวลาเรียน 1-3 ปี ประเทศไทยใช้เวลา 3 ปี เช่นเดียวกับจีน ลาว เวียดนาม เกาหลี ญี่ปุ่น อินเดีย และสิงคโปร์ ประเทศที่ใช้เวลาเตรียมความพร้อมน้อยเพียง 1 ปี ได้แก่ ออสเตรเลีย และฟิลิปปินส์ ส่วนมาเลเซีย อินโดนีเซีย บรูไน พม่า และนิวซีแลนด์ ใช้เวลาเตรียมความพร้อม 2 ปี

ระดับประถมศึกษา ใช้เวลาเรียน 5-7 ปี ประเทศส่วนใหญ่รวมทั้งประเทศไทยใช้เวลาเรียน 6 ปี เช่นเดียวกับมาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย สิงคโปร์ เกาหลี ญี่ปุ่น และนิวซีแลนด์ เป็นต้น จีน เวียดนาม พม่า ลาวและอินเดีย ใช้เวลา 5 ปี ส่วนออสเตรเลียใช้เวลาเรียนถึง 7 ปี

ระดับมัธยมศึกษา ใช้เวลาเรียน 4-7 ปี แบ่งเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 2-4 ปี และมัธยมศึกษาตอนปลาย 1-5 ปี ประเทศไทยจะรับเด็กอายุ 12 ปีและใช้เวลาเรียน 6 ปี แบ่งเป็นมัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี และมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี เช่นเดียวกับเกาหลี ญี่ปุ่น อินโดนีเซีย ออสเตรเลีย และจีน เป็นต้น ประเทศที่ใช้เวลาเรียนในระดับนี้น้อยมาก ได้แก่ สิงคโปร์ และฟิลิปปินส์ ใช้เวลาเพียง 4 ปี บางประเทศใช้เวลาเรียนนาน 7 ปี ได้แก่ มาเลเซีย บรูไน อินเดีย เวียดนาม และนิวซีแลนด์

ด้านการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 80 ของประเทศต่างๆ ทั่วโลกจัดการศึกษาให้มัธยมศึกษาตอนต้นเป็นการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ประเทศไทยจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา 9 ปี หรือถึงขั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เช่นเดียวกับจีน ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และเวียดนาม ในขณะที่กลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (11 และ 12 ปี ตามลำดับ) ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือมัธยมศึกษาตอนปลายบางส่วน ประเทศที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาสั้นที่สุดคือ ลาว และพม่า เพียง 5 ปี นอกนั้นได้แก่ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์และสิงคโปร์ 6 ปีเท่ากัน

1.2 โอกาสทางการศึกษา

การเปลี่ยนแปลงประชากร

โครงสร้างประชากรไทยวัยเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีลดลง เหลือร้อยละ 23 ปี พ.ศ. 2548 คาดว่า จะเหลือร้อยละ 14.4 ในปี พ.ศ.2578 ส่วนประชากรวัยแรงงานอายุ 15-59 ปีเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย แต่ผู้สูงอายุจะเพิ่มในอัตราที่สูงกว่าวัยแรงงาน โดยผู้สูงอายุ 65 ปีขึ้นไป คาดว่าจะเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 10.3 ในปี พ.ศ. 2548 เป็นร้อยละ 25.1 ในปี พ.ศ. 2578 ทำให้ประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ หากเปรียบเทียบประชากรในเขตเมืองและชนบท พบว่า ประเทศไทยมีประชากรอยู่ในเขตเมือง ร้อยละ 34.4 และคาดว่าแนวโน้มของประชากรในเขตเมืองจะเพิ่มสูงขึ้นในอนาคตเป็น ร้อยละ 36.2 ในปี พ.ศ. 2558 ร้อยละประชากรในเขตเมืองของไทยคล้ายคลึงกับประเทศกำลังพัฒนาในกลุ่มอาเซียนหลายๆ ประเทศ ยกเว้น มาเลเซีย และบรูไน ที่อัตราส่วนสูงเกินร้อยละ 60 ดิดกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว ในขณะที่สิงคโปร์มีประชากรอยู่ในเขตเมืองร้อยละ 100 ทั้งนี้ ประชากรของไทย ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในชนบทและนอกเขตเทศบาล พบว่า ส่วนใหญ่มีการศึกษาเพียงแค่ระดับประถมศึกษา และต่ำกว่าเท่านั้น

อัตราการเข้าเรียน

ประเทศไทยมีอัตราการเข้าเรียนในระดับก่อนประถมศึกษาร้อยละ 112 ไกล่เคียงเกาหลี ร้อยละ 118 ในระดับประถมศึกษา ไทยมีอัตราการเข้าเรียนอย่างหยาดและสุทธิร้อยละ 97 และ ร้อยละ 96 ตามลำดับทุกประเทศที่นำเสนอสนองเป้าหมายการประถมศึกษาอย่างทั่วถึง (UPE) สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของไทยอัตราการเข้าเรียนอยู่ที่ร้อยละ 99 ไกล่เป้าหมายที่กำหนดให้ เด็กทุกคนต้องจบการศึกษาภาคบังคับ โดยมีอัตราส่วนเท่ากับเกาหลี ไกล่เคียงญี่ปุ่น (ร้อยละ 100) ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ อัตราของไทยอยู่ที่ร้อยละ 76 เพิ่มขึ้นร้อยละ 9 จาก ปีที่แล้ว ซึ่งเท่ากับฟิลิปปินส์ แม้จะยังห่างไกลจากเป้าหมายการเป็นสากลแต่ได้บรรลุเป้าหมาย ระดับชาติที่กำหนดให้อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสูงถึงร้อยละ 75

นอกจากนี้ อัตราส่วนของไทยยังสูงกว่ามาเลเซีย และอินโดนีเซีย (ร้อยละ 49 และ ร้อยละ 71 ตามลำดับ) และสูงกว่าค่าเฉลี่ยภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (ร้อยละ 70) ในระดับนี้จะเห็นความแตกต่างกับประเทศในกลุ่ม OECD ที่อัตราส่วนสูงร้อยละ 95 ขึ้นไป ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สายอาชีพ อัตราการเข้าเรียนของไทยอยู่ที่ร้อยละ 15 ของการเข้าเรียนรวมในระดับมัธยมศึกษา ประเทศกลุ่มอาเซียนที่จัดสายอาชีพค่อนข้างสูงคือ อินเดีย(ร้อยละ 48) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สุทธิของไทยอยู่ที่ร้อยละ 79 ซึ่งสูงกว่ามาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย และสูงกว่าค่าเฉลี่ยโลก และค่าเฉลี่ยภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (ร้อยละ 70 และร้อยละ 63 ตามลำดับ)

สำหรับอัตราการเข้าเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยอยู่ที่ร้อยละ 88 เท่ากับ ออสเตรเลีย แต่มากกว่ามาเลเซีย (ร้อยละ 84)

ส่วนระดับอุดมศึกษาของไทยอัตราการเข้าเรียนค่อนข้างสูงร้อยละ 51 ดึกว่าประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคอาเซียนทุกประเทศ จำแนกเป็นอุดมศึกษาที่เน้นทฤษฎีเป็นฐาน (อนุปริญญา ปริญญาตรี และปริญญาโท)ร้อยละ 85 เน้นวิชาชีพ (ปวส.) ร้อยละ 14 ระดับปริญญาเอกประมาณ ร้อยละ 1 ตรงข้ามกับลาว มาเลเซีย จีนและสิงคโปร์ ที่เยาวชนเลือกเรียนโปรแกรมเน้นการปฏิบัติ ร้อยละ 40 ขึ้นไป

นักศึกษาต่างชาติ

ด้านนักศึกษาต่างชาติ ที่ไทยรับเข้ามาเรียนในประเทศมีจำนวน 20,155 คน เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา 1,103 คน เปรียบเทียบกับประเทศกลุ่มอาเซียน+6 ที่รับนักศึกษาต่างชาติมากเกินแสนคน ได้แก่ ออสเตรเลีย และญี่ปุ่น ที่มากกว่าไทย ได้แก่ จีน มาเลเซีย เกาหลี สิงคโปร์ และนิวซีแลนด์

ส่วนนักศึกษาไทยไปเรียนต่างประเทศปี 2553 จำนวน 25,494 คน ลดลงกว่าปีที่แล้ว 739 คน ประเทศที่ส่งนักศึกษาไปศึกษาต่างประเทศมากที่สุดในกลุ่มอาเซียนคือ จีน 645,003 คน รองลงมาคือ อินเดีย และเกาหลี 198,513 และ 128,241 คน ตามลำดับ

สำหรับสาขาวิชาที่นักศึกษาต่างชาตินิยมเรียน คิดเป็นร้อยละของนักศึกษาต่างชาติทั้งหมด เรียงลำดับดังนี้ ธุรกิจและการบริหาร ร้อยละ 23.0 วิทยาศาสตร์ ร้อยละ 15.0 วิศวกรรมศาสตร์ การผลิต และการก่อสร้าง ร้อยละ 14.4 มนุษยศาสตร์และศิลปะ ร้อยละ 13.95 สังคมศาสตร์และนิติศาสตร์ ร้อยละ 13.0 สาธารณสุขและสวัสดิการ ร้อยละ 9.0 **การศึกษา ร้อยละ 3.0**

1.3 ความเสมอภาคระหว่างเพศ

ค่าเฉลี่ยดัชนีความเสมอภาคระหว่างเพศ (GPI) ของไทยในระดับประถมศึกษาอยู่ที่ 0.98 แสดงว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างเพศในการเข้าศึกษาในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพศหญิงเข้าเรียนเท่ากับเพศชาย (GPI = 1.00) ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความแตกต่างระหว่างเพศโดยเพศหญิงเข้าเรียนมากกว่าเพศชาย (GPI = 1.13) แต่ในระดับอุดมศึกษาเพศหญิงเข้าเรียนมากกว่าชายมากขึ้น (GPI = 1.31)

1.4 การมีส่วนร่วมของภาคเอกชน

ภาคเอกชนของไทยมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาน้อยมากทุกระดับการศึกษา โดยในระดับประถมศึกษา มีสัดส่วนร้อยละ 18.0 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 13.0 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญและสายอาชีพ ร้อยละ 13.0 และ 34.0 ตามลำดับ หลายๆ ประเทศภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้นเมื่อระดับการศึกษาสูงขึ้น เช่น สหราชอาณาจักร ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย เกาหลี และญี่ปุ่น

2. คุณภาพทางการศึกษา

2.1 ตัวชี้วัดด้านครูและสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้

- อัตราส่วนนักเรียนต่อครู ระดับประถมศึกษา ประเทศไทย มีอัตราส่วน 16:1 ดีกว่าทั้งอัตราส่วนนักเรียนต่อครูเฉลี่ยทั่วโลก 24:1 และเฉลี่ยภูมิภาคเอเชียตะวันออกและแปซิฟิก 18:1 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นปี 2553 ไทยมีอัตราส่วนนักเรียนต่อครู 21:1 สูงกว่าค่าเฉลี่ยทั่วโลก 18:1 และค่าเฉลี่ยภูมิภาคเอเชียตะวันออกและแปซิฟิก 16:1 ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ไทยมีอัตราส่วนนักเรียนต่อครู 18:1 สูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศเอเชียตะวันออกและแปซิฟิก 15:1 และค่าเฉลี่ยของโลก 16:1

- ขนาดชั้นเรียน ปี 2553 ระดับประถมศึกษาของไทยมีค่าเฉลี่ย 19 คน ต่ำกว่าหลายประเทศในกลุ่มอาเซียน เช่น มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และญี่ปุ่น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ขนาดชั้นเรียนของไทยอยู่ที่ 34 คน เท่ากับมาเลเซีย แต่ต่ำกว่าจีน 54 คน ฟิลิปปินส์ 44 คน และอินโดนีเซีย 37 คน เป็นต้น

2.2 การศึกษาของประชากรวัยแรงงาน อายุ 15 ปีขึ้นไป

- ประชากรไทยวัยแรงงานมีการศึกษาเฉลี่ย 6.6 ปี ในขณะที่ประเทศกลุ่มอาเซียน เช่น มาเลเซีย มีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรวัยแรงงาน 9.5 ปี สูงใกล้เคียงกลุ่ม OECD ที่มีปีการศึกษาเฉลี่ยอยู่ในช่วง 9-12 ปี จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรวัยแรงงานไทยเพิ่มขึ้นปีละ 0.1 และในปี พ.ศ. 2554 ไทยมีปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป 8.0 ปี และการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15-59 ปี 8.8 ปี (สกศ. 2555) ซึ่งยังห่างจากเป้าหมายยุทธศาสตร์การศึกษาชาติที่จะให้เพิ่มเป็น 15 ปี ในด้านอัตราการรู้หนังสือของประชากรไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามลำดับ ปี พ.ศ. 2553 เป็นร้อยละ 96.8 ใกล้เคียงเป้าหมายยุทธศาสตร์การศึกษาของชาติร้อยละ 100 ในปี พ.ศ. 2561 ส่วนอัตราการรู้หนังสือของเยาวชนอายุ 15-24 ปีของไทยปี พ.ศ. 2553 เป็นร้อยละ 98.1 คาดว่าจะเพิ่มเป็นร้อยละ 99 ในปี พ.ศ. 2558
- การศึกษาของประชากรวัยแรงงานอายุ 25 ปีขึ้นไปของไทยมีการศึกษาโดยเฉลี่ยไม่จบระดับประถมศึกษา ในขณะที่มาเลเซียและอินโดนีเซีย ประชากรวัยแรงงานโดยเฉลี่ยจบระดับประถมศึกษา ส่วนจีนมีประชากรวัยแรงงานโดยเฉลี่ยจบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในขณะที่ฟิลิปปินส์ ประชากรอายุ 25 ปีขึ้นไปส่วนใหญ่จบระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา เมื่อพิจารณาการสำเร็จการศึกษาต่ำที่สุดในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาพบว่า ปี พ.ศ. 2549 ไทยมีประชากรวัยแรงงานอายุ 25 ปีขึ้นไปสำเร็จการศึกษาต่ำที่สุดในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย เฉลี่ยร้อยละ 32.2 และ 22.4 ตามลำดับ ซึ่งต่ำกว่าหลายๆ ประเทศในกลุ่มอาเซียน เช่น มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และจีน ส่วนประชากรที่มีการศึกษาถึงระดับอุดมศึกษาของไทยอยู่ที่ร้อยละ 12.8 สูงกว่าหลายประเทศ เช่น มาเลเซีย และอินโดนีเซีย

2.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษานานาชาติ

- จากการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษานานาชาติ โครงการ PISA 2012 จำนวน 65 ประเทศในภาพรวม พบว่า ผลประเมิน PISA ของนักเรียนไทยกลุ่มอายุ 15 ปี แม้ว่าผลการประเมินจะต่ำกว่าค่าเฉลี่ยนานาชาติทุกครั้ง แต่ผลประเมิน PISA 2012 ด้านการอ่านมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจาก PISA 2009 20 คะแนน คณิตศาสตร์ เพิ่มขึ้น 8 คะแนน และวิทยาศาสตร์ เพิ่มขึ้น 19 คะแนน ประเทศในเอเชีย ยังคงติดอันดับที่ 1-7 จากทั้งหมด 65 ประเทศ โดยจีน-ฮ่องกง ครองอันดับ 1 รองลงมาคือ สิงคโปร์ จีน-ฮ่องกง จีน-ไทเป เกาหลี จีน-มาเก๊า ญี่ปุ่น ส่วนประเทศไทยได้อันดับ 50 แม้ว่าจะเป็นรองเวียดนามที่ได้อันดับ 17 จาก 65 ประเทศ แต่ประเทศไทยยังมีอันดับที่ดีกว่ามาเลเซีย และอินโดนีเซีย โดย PISA 2012 ความสามารถในการอ่านของไทยมีคะแนนเฉลี่ย 441 ได้อันดับที่ 48 เป็นรองเวียดนามที่อยู่ในอันดับที่ 19 ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย (508) สูงกว่าค่าเฉลี่ย OECD (496) แต่ประเทศไทยยังมีอันดับที่ดีกว่า มาเลเซีย (อันดับ 59) และอินโดนีเซีย (อันดับ 61) การรู้เรื่องคณิตศาสตร์ ไทย มีคะแนนเฉลี่ย 427 ได้อันดับที่ 50 ส่วนการรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ ไทยมีคะแนนเฉลี่ย 444 คะแนน อยู่ที่อันดับ 48 ทั้งวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ไทยมีอันดับเป็นรองเวียดนาม แต่เหนือกว่ามาเลเซีย และอินโดนีเซีย
- การประเมินผลสัมฤทธิ์วิชาคณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์ (TIMSS 2011) ของนักเรียนชั้น ม.2 พบว่า วิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทั้ง 2 วิชาของไทยต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 500 คะแนน ซึ่งคณิตศาสตร์ ไทยได้ 427 คะแนน วิทยาศาสตร์ ไทยได้ 451 คะแนน
- การจัดอันดับสถาบันอุดมศึกษานานาชาติ โดย 1) Times Higher Education World

University Rankings เน้นด้านการวิจัย และการสอน พบว่า มหาวิทยาลัยไทยที่ติด 1 ใน 400 อันดับแรกของโลกคือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีได้อันดับ 322 ในปี 2013 อันดับดีขึ้นจากปี 2012 ซึ่งได้อันดับ 373 ส่วนใน 100 อันดับแรกของเอเชีย มหาวิทยาลัยไทยติด 3 อันดับ ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (อันดับ 55) มหาวิทยาลัยมหิดล (อันดับ 61) และ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (อันดับ 82) 2) QS (Quacquarelli Symonds) World University Rankings เน้นชื่อเสียงด้านวิชาการ มหาวิทยาลัยไทยที่ติด 100 อันดับแรกของเอเชียซึ่งจัดโดย QS มีจำนวนทั้งสิ้น 3 แห่งคือ มหาวิทยาลัยมหิดล (อันดับ 42) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (อันดับ 48) และ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (อันดับ 98) 3) Webometrics Ranking of World Universities จัดอันดับมหาวิทยาลัยโดยคำนึงถึงการเข้าถึงข้อมูลผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตมหาวิทยาลัย ไทยที่ติด 100 อันดับแรกของเอเชีย/แปซิฟิกซึ่งจัดโดย Webometrics Ranking มีจำนวนทั้งสิ้น 7 แห่งคือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (อันดับ 27) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (อันดับ 39) มหาวิทยาลัยมหิดล (อันดับ 40) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (อันดับ 69) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (อันดับ 80) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (อันดับ 84) และมหาวิทยาลัยขอนแก่น (อันดับ 89) 4) Green Metric World University Ranking จัดอันดับมหาวิทยาลัยสีเขียวของโลก ประมวลผลข้อมูลที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยต่างๆ ผ่านทางระบบออนไลน์ มหาวิทยาลัยที่เข้าร่วมจะต้องใช้ตัวชี้วัดหลักที่แสดงให้เห็นศักยภาพในการพัฒนาระบบการจัดการ และการจัดทำโครงสร้างพื้นฐานที่คำนึงถึงการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยไทยที่ติด 10 อันดับแรกในกลุ่มอาเซียน ซึ่งจัดโดย Green Metric World University Ranking มีจำนวนทั้งสิ้น 4 แห่งคือ มหาวิทยาลัยมหิดล (อันดับ 31) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (อันดับ 39) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (อันดับ 49) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (อันดับ 50)

3. ประสิทธิภาพการจัดการศึกษา

3.1 อัตราการสำเร็จการศึกษา

- ไทยมีอัตราการสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญร้อยละ 29 สายอาชีพ ร้อยละ 16 และอัตราการสำเร็จการศึกษาปริญญาแรก (ISCED 5A) ระดับอุดมศึกษาร้อยละ 31

3.2 อัตราการเรียนรู้ต่อระดับอุดมศึกษา

- ไทยมีอัตราการเรียนรู้ต่อระดับอุดมศึกษาสายสามัญ (ISCED 5A) ร้อยละ 56 ส่วนสายอาชีพ (ISCED 5B) ร้อยละ 17

3.3 งบประมาณทางการศึกษา

- ประเทศไทยมีร้อยละของงบประมาณทางการศึกษาต่องบประมาณแผ่นดินทั้งหมด ร้อยละ 29.5 มากที่สุดในกลุ่มประเทศอาเซียน รองลงมาคือ สิงคโปร์ ร้อยละ 22.7 มาเลเซีย ร้อยละ 21.3 ส่วนประเทศที่มีค่าน้อย คือ ญีปุ่น และอินเดีย ร้อยละ 9.4 และ 11.0 ตามลำดับ ส่วนร้อยละของงบประมาณทางการศึกษาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) พบว่า นิวซีแลนด์มีอัตราส่วนสูงที่สุดในกลุ่มประเทศอาเซียน+6 กล่าวคือ ร้อยละ 7.3 รองลงมาคือ เวียดนาม ร้อยละ 6.8 ในขณะที่ประเทศไทย มีอัตราส่วนอยู่ที่ร้อยละ 5.8 ประเทศที่มีอัตราส่วนต่ำ คือ กัมพูชา ร้อยละ 2.6 ฟิลิปปินส์ ร้อยละ 2.7 และอินโดนีเซีย ร้อยละ 2.8 เป็นต้น

ใบความรู้ที่ 5

ผลจากการเปิดเสรีอาเซียนที่กระทบต่อการศึกษาไทย
(หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ประชาคมอาเซียนกับการศึกษาไทย)

โอกาส	ภัยคุกคาม
<ol style="list-style-type: none"> 1. โอกาสขยายตลาดทางการศึกษา 2. โอกาสขยายหุ้นส่วนความร่วมมือและเครือข่ายทางวิชาการ 3. โอกาสขยายพรมแดนความรู้และการทำวิจัย 4. โอกาสพัฒนาความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา 5. โอกาสพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้สู่สากล 6. โอกาสดึงดูดบุคลากรที่มีคุณภาพเข้าสู่สถาบันการศึกษา 7. โอกาสยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาสู่ระดับสากล 8. โอกาสการประหยัดโดยขนาด 9. โอกาสการเป็นศูนย์กลางความเป็นเลิศสาขาวิชาต่าง ๆ 10. โอกาสการบูรณาการข้ามศาสตร์สาขาวิชา 11. โอกาสการพัฒนาโลกทัศน์ความเป็นสากล 12. โอกาสการพัฒนาประเด็นการเรียนรู้สู่ระดับสากล 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การเข้ามาแข่งขันของสถาบันการศึกษาต่าง 2. การเข้าสู่บรรยากาศการจัดอันดับของสถาบันอุดมศึกษา 3. ปัญหาสมองไหลปัญหาสมองไหลภัยคุกคาม 4. แรงบีบให้ต้องเข้าสู่บรรยากาศการศึกษาเชิงพาณิชย์

แนวทางขับเคลื่อนสถาบันการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน

1. การศึกษาที่มุ่งความเป็นเฉพาะทางหรือจุดแกร่ง (Niche Focus)
2. การศึกษาที่มุ่งความเป็นสากล (Internationalization)
3. การศึกษาที่มุ่งพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน (Competency Transcript)
4. การศึกษาที่มุ่งความเป็นเลิศทางการวิจัย (Research Excellence)
5. การศึกษาที่มุ่งสร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนรู้ (Learning Innovations)
6. การศึกษาที่มุ่งนวัตกรรมความร่วมมือทางการศึกษา (Collaborations)
7. การศึกษามุ่งสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้สู่ความยั่งยืน (Sustainability)
8. การศึกษาที่มุ่งสู่การเป็นสถาบันอุดมศึกษาระดับโลก (Ranking Competitiveness)
9. การศึกษามุ่งพัฒนาโมดูลทางการศึกษา (Modualization)
10. การศึกษามุ่งพัฒนาทักษะการคิด (Thinking Skills)

11. การศึกษาที่มุ่งการเชื่อมต่อเทคโนโลยีล้ำสมัย (Technologisation)
12. การศึกษาที่มุ่งการบูรณาการองค์ความรู้สู่การพัฒนาชาติและท้องถิ่น (Development: National & Local)
13. การศึกษาที่ขับเคลื่อนด้วยความ ต้องการของตลาด (Market-driven program)
14. การศึกษาโดยใช้การทำงาน เป็นฐาน (Work based program)
15. การศึกษาโดยใช้ โครงการ เป็นฐาน (Project based learning)
16. การศึกษาบนฐานการสร้าง วิทยาเขตเสมือน (Cyber – Campus Interface)
17. การศึกษาที่มุ่งการบริหารการเงินและทรัพยากรเชิงรุก (Financial Abundance)
18. การศึกษาบนฐานการพัฒนาสู่ความทันสมัย (Modernization)
19. การศึกษาบนฐานการสร้างนวัตกรรมบริการวิชาการ (Innovation of academic service)
20. การศึกษาบนฐานการสร้างแบรนด์ทางการ ศึกษา (Branding)
21. การศึกษาบนฐานมุ่งเน้น ธุรกิจการศึกษา (Education Enterprising Orientation)
22. การศึกษาที่มุ่งเน้นการบูรณาการข้ามศาสตร์ (Interdisciplinary)

ใบงานที่ 1

วิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาไทยที่ส่งผลต่อ
การเข้าเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียน
(หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ประชาคมอาเซียนกับการศึกษาไทย)

1. ด้านโอกาสทางการศึกษา	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
2. ด้านคุณภาพทางการศึกษา	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
3. ด้านประสิทธิภาพการจัดการศึกษา	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

ใบงานที่ 2

วิเคราะห์แนวทางการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาสู่การเป็นประชาคมอาเซียน
(หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ประชาคมอาเซียนกับการศึกษาไทย)

จากการวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาไทยที่ส่งผลต่อการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียนในใบงานที่ 1 ท่านมีแนวทางการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในแต่ละด้านอย่างไร

<p>1. ด้านโอกาสทางการศึกษา</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>2. ด้านคุณภาพทางการศึกษา</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>3. ด้านประสิทธิภาพการจัดการศึกษา</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 (Module 3)

English Language Proficiency Development Responding to the Needs to Prepare for AEC by

เวลา 12 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 (Module 3) English Language Proficiency Development Responding to the Needs to Prepare for AEC by 2015

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถ

- 1.1. เพื่อสร้างความตระหนักและเสริมสร้างสมรรถนะในการใช้ภาษาอังกฤษและทักษะการพูดการปฏิบัติของผู้บริหารการศึกษา
- 1.2. เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์บนพื้นฐานของความรู้ภาษาอังกฤษและทักษะโดยการสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษ
- 1.3. เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลายในการปรับปรุงสมรรถนะการใช้ภาษาอังกฤษและทักษะ เพื่อเตรียมความพร้อมในการทำงานส่งเสริมความร่วมมือกับกลุ่มประเทศอาเซียน
- 1.4. เพื่อเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับอาเซียน เพื่อให้ผู้บริหารการศึกษาสามารถเตรียมเยาวชนมีความพร้อมในการเข้าสู่การเป็นพลเมืองของประชาคมอาเซียน
- 1.5. เพื่อเสริมสร้างทักษะและความเข้าใจการทำบันทึกความเข้าใจ (memorandum of understanding: MoU) เอกสารบันทึกข้อตกลง ความร่วมมือ หรือ ความเข้าใจระหว่าง องค์กร หน่วยงาน รัฐ

2. สารการพัฒนา

- 2.1 Background and Methodology
- 2.2 Panels Presentation
- 2.3 Welcoming and informing visitors about a schedule
- 2.4 Thanking Guest
- 2.5 Formal Introduction and closing speeches
- 2.6 แนวทางการจัดทำ MOU : Memorandum of Understanding

3. ระยะเวลา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 12 ชั่วโมง

4. วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

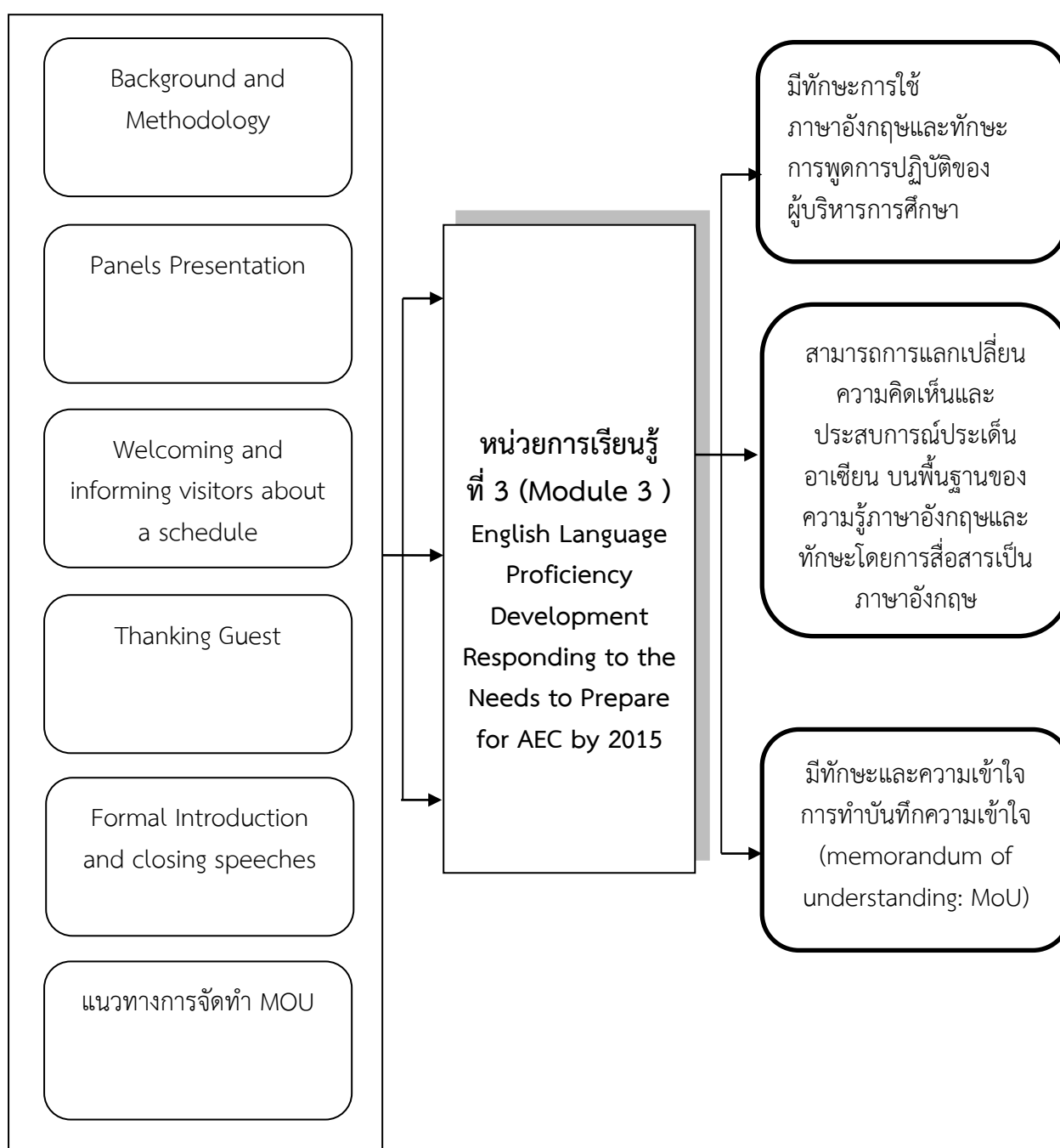
- 4.1 .การบรรยาย
- 4.2 การระดมพลังสมอง
- 4.3 การฝึกปฏิบัติเดี่ยวและการแบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติ
- 4.4 การแลกเปลี่ยนการเรียนรู้
- 4.5 การทำใบงาน
- 4.6 การทดสอบ

5. สื่อหรือแหล่งเรียนรู้

- 5.1 ใบความรู้ที่ 1 Background and Methodology
- 5.2 ใบความรู้ที่ 2 Panels Presentation
- 5.2 ใบความรู้ที่ 3 Welcoming and informing visitors about a schedule
- 5.2 ใบความรู้ที่ 4 Thanking Guest
- 5.2 ใบความรู้ที่ 5 Formal Introduction and closing speeches
- 5.2 ใบความรู้ที่ 6 แนวทางการจัดทำ MOU : Memorandum of

Understanding

6. ผังมโนทัศน์แสดงสาระการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์



7. วิธีการประเมินผล

7.1 การทดสอบ

7.2 การสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรม

7.3 การประเมินการฝึกปฏิบัติจริง

Background and Methodology

Language skills are included among the core competencies for the 21st century. In addition to serving as a bridge between cultures, languages allow people to manoeuvre and function productively as global citizens.

The launch of the ASEAN Community in 2015 will open up wider opportunities for the region's teachers, students and workforce. There is an urgent priority to improve the standards of English in Thailand.

As English is one of the key languages used by ASEAN to communicate, Pathfinders emphasizes great importance to boosting English language proficiency; and is cooperating with the Ministry of Education to provide training and support for Education Administrators network.

This workshop will enable participants to review and practice certain English language proficiency skills. Due to time constraints, participants are requested to undertake self-studies and prepare to present introduction information about themselves, about their own organization and related activities on ASEAN.

ใบความรู้ที่ 2
Panels Presentation

(หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 English Language Proficiency Development
Responding to the Needs to Prepare for AEC by 2015)

1. **Panels are a form of presentation:** Panels are a form of shared presentations. Remember equal participation
2. **Choose your format, don't let it choose you:** Panels can follow many different formats, including consecutive panelist presentations, all Q&A, point-counter point. The best format depends on your intended content and panel makeup. The group should discuss and pick the best format.
3. **Build your story through an outline:** Like all good presentations, the collective content of good panels also tell a story. Don't start by throwing some slides together. First create a high-level outline assigning different topics to each panelist. Note that not all panels need slides.
4. **Create twice the needed content, then halve it:** Create twice as much content and twice as many slides as you need. Then let it rest. Shortly before the slides are due, pick the best half of your material and delete the rest. Be brutal. If it's not really good content, cut it out.
5. **Encourage a strong panelist leader:** Often panels are composed of people who may not know each other well and there is a natural reluctance for anyone to appear too pushy. Nevertheless, panels need a strong leader.
6. **Tighten up ramblings with key questions:** The panel leader's role is to tighten up the conversation. There is a tendency to ramble in panels. **Include the audience:** Encourage questions after the presentation. A lot of questions make a lively discussion.
7. **Keep track of time:** Always divide the total amount of time available by the number of **Panelists**. This helps avoid running out of time before the final conclusion.
8. **Speak from the heart:** Perhaps most important suggestion here is to speak from the heart. A panel is effective because it provides

different points of view. The audience wants to know how you handled a problem, how it impacted you, what you did right and what would you do differently next time. How do you really feel? Speak from the heart.

Like many things in life, a good panel requires some preparation, often starting well before the day of the presentation. Panel presentation can be either tremendously enlightening or utterly forgettable. Which of the two your panel is up to you

Welcoming and informing visitors about a schedule

(หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 English Language Proficiency Development
Responding to the Needs to Prepare for AEC by 2015)

On behalf of the Thai Ministry of Education. *We'd* like to welcome DR. Andrew Lee and his accompanying part from Singapore to our school/ regional office.

My name is _____ and I am in charge of the arrangements *s* for your study tour.

Today we will present to you about:

Views on how AEC will change/effect Thailand

Ways on how to improve English language proficient of Thai students.

Our Regional Education organization plan for all levels of Education.

Ideas on how to improve the Thai education system and curriculum.

This will take around 10 minutes *s*. Then Miss _____ will show you around *d*. At around *d* 11 o'clock we will all meet back here for refreshments *s*.

I would be glad to answer any questions *s* after our talk. Also, you can ask Miss _____ during the tour.

Right, so let's *s* start

Example Speech for an official visit

Thanking Guest

(หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 English Language Proficiency Development
Responding to the Needs to Prepare for AFC by 2015)

Ladⁱes and Gentlemen

It has been a great **honour** and **privilege** to have you as our guest today
and for us to share with you

(e.g. short presentation and educational tour)

This visit is of great mutual benefit and value to both parties. Now you
have more understanding of

(e.g development and curriculum of the Thai education system)

I wish to express our sincere **thank^s** to you DR. Andrew Lee and all the
other Singaporean **official^s** for attending our short presentation and
study tour of our educational **facilitie^s**. Also as you being our guest we
hope you are comfortable and convenient^t with the all arrangements^s
that we have provided. We look forward to one day in the future to
visit you in Singapore to see the education excellen^{ce} and
professionalism which is regarded as being one of the highest
standards in the world.

Once again, thank from all of us here at

(e.g The Thai Ministry of Education)

I would like to present you with this plaque as a token of our appreciation and gratitude.

Example speeches for an official visit

Saying Thank You (after event)

The Principal, Lad^{ies} and Gentlemen

Thank you very much for inviting us here today. May I say a special thank you to the school principal Mr. Lee who so ably arranged^d this special event for us. We are most grateful to you and your teaching staff member^s for your hospitality. During this visit we observed^d the various activit^{ies} of your school and had discussion^s with the teacher^s and staff member^s to *exp*lore possibilit^{ies} for collaboration lin^{ks} between our school^s in Thailand and you own. This joint endeavor exemplif^{ies} ASEAN member cooperation.

I would like to offer my best wish^{es} to everyone here and wish you every success in the future.

Formal Introduction and closing speeches
(หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 English Language Proficiency Development
Responding to the Needs to Prepare for AEC by 2015)

Examples of Formal Introduction and closing speeches

Opening Address to audience

‘Titled dignitaries, Ladies and Gentlemen, Honored guests/Hosts’

(Pick one or a selection of these but keep the order as written)

*Eg. Mr..., Deputy Governor, Ladies and Gentlemen, my honored guest/s
mr... and Mrs., My very gracious hosts Mr.../staff from the university of
....*

Thank you from a visitor

Thank you for inviting me to participate in this
event/conference/meeting.

It has been a great honor being invited to attend this important event
and I look forward to working/sharing/talking/meeting with you all.

It is a special honor to be invited to work/learn/meet/talk/share ideas
with you/your school/this company/this organization at this time/On this
occasion.

Thank you for giving me the privilege of coming to meet with you.

Thank you from a host

I would like to express all of our thanks to title here for attending/visiting
us/coming/meeting/sharing at the event name today.

Purpose of attending /Hopes/Wishes

As you know I represent insert title here and I am here to describe
function/purpose.

This event has been convened to describe function/purpose. We hope
you will find your attendance both rewarding and positive, enabling you
to describe desired outcome.

My job is to describe function here, to ensure everybody can describe function here to enable us to describe desired outcome.

Closing or following introductions

I look forward to speaking with you all at this name event here and discussing name purpose of visit... with you further.

Please show your appreciation for next speaker name and title here.

Closing Continued Ladies and gentlemen honored guests please give a warm welcome to name and title of person here

Self-Introduction & Talking About One's Responsibilities

Description

Talking about your job - job titles and tasks

Talking about goals, objectives, and targets

A requisition in your job

Presents realistic scenarios and specific examples of duties you undertake such as approaching as project approval, budgeting, policy making, selecting potential suppliers, developing proposals, and administrative duties.

Introduction Script

Good morning ladies and gentlemen

Thank you very much for coming today to a series of presentations that will describe the overview of our Ministry's projects and development and changes that we are making.

I'm _____ the _____. In a moment I will set the scene for the morning by summarizing key themes of our Ministry. I will then give an overview of some of our recent results in the improvements will have undertaken in the last few years.

You will then have the opportunity to ask all of your questions on what I have presented.

กิจกรรมที่ 1
Warm-Up Activity
(Speaking interaction and self- introductions)
(หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 English Language Proficiency Development
Responding to the Needs to Prepare for AEC by 2015)

Speaking interaction and self- introductions

กิจกรรมที่ 2

Workshop (First Step)

Instructors explanation and brain storming session for panel presentation

(หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 English Language Proficiency Development
Responding to the Needs to Prepare for AEC by 2015)

First Step: Carry out a 'brainstorming session and conduct research for providing facts. (Use of computer and internet access is allowed) After brainstorming session create a list of what you may want to present, then consolidate all your ideas and spend time fact finding what to present in your panel presentation. Decide on who will speak about each topic your group will raise. Think of all relevant ideas and opinions that can then be mentioned one by one during the panel presentation as well as preparing answers to probably questions that may be asked during the Q&A session.

Facilitators will be shadowing to provide assistance on content and editing scripts.

Participants

A total 40 Administrators from various regions in Thailand will participate on this 1 and a half day course.

The participant will be divided into groups of 4 and will have a 1 and a half hour brain storming session followed by a 2 hour preparation session to organize and, structure presentation that will be conducted the following day. 9:00am-12:00pm. The time allowance for each group presentation will be 15 minutes.

Presentation Topics

- 1.) Present views on how AEC will change/effect Thailand**
- 2.) Present ways on how to improve English language proficient of Thai students.**
- 3.) Present your Regional Education organization plan for all levels of Education.**
- 4.) Present ideas on how to improve the Thai education system and curriculum.**

(No power points allowed)

10 groups of 4 participants will present their views on a topic in the English language. A very short Q&A session will be held, plus feedback will be given after the presentations by facilitators. Comments will be made on style, English language accuracy and relevance to the chosen topic.

Step Two: Select a group leader then each group will run a meeting to discuss how they would like to conduct and present their **Panel Presentation** in the following morning. There will be 15 minutes allocated for each group, Choose the topic you would like to present as well as a group leader. Evening Group leader and morning panelist leader should not be the same person for shared participation. Decide who will be the person to do introduction / opening statement and concluding statement after each speaker.

Group Presentation

Participants will be divided into 10 groups of 4

Group Presentation: to meet the panel objectives by:

A panel presentation is a test where you must propose ideas or support an argument with logical reasoning by giving facts and evidence. It is best to choose topics of interest to the participants. Your presentation you will have to have impacting statements which support what you are proposing to the audience.

Procedure

Each group will be seated. The panelist leader will start open panel presentation by summarizing the situation at heart. This is followed by: Constructive speech from each group member. A final concluding statement will be made. 15 minutes in total will be allocated for each group. At the end of the panel presentation a Q & A session will be held.

- **Providing structure and control to guide the flow of the session.**
- **Ensuring lively balanced audience participation.**
- **Summarizing the conversations, while highlighting key points to remember**

- **Being humorous, where appropriate.**

Panel Presentation

General instructions

Participants will be divided into 10 groups of 4

Note: 4 people per group- one person as a group leader (Evening Session) & one person as panelist leader (Morning Session) for each team

Groupings	
Group 1 Names 1.) 2.) 3.) 4.)	Group 2 Names 1.) 2.) 3.) 4.)
Group 3 Names 1.) 2.) 3.) 4.)	Group 4 Names 1.) 2.) 3.) 4.)
Group 5 Names 1.) 2.) 3.) 4.)	Group 6 Names 1.) 2.) 3.) 4.)

Final Individual Assessment (Panel Presentation)					
Please Score 1-5 1 Weak 2 Fair 3 Average 4 Good 5 Excellent					
Name:					
Confidence	Accuracy	Pronunciation	Language Structure	Presentation Skill	
Total Score:					

Group Assessment (Panel Presentation)						
Please score from 1-10 0- Poor 5- Average 10- Excellent						
Group Number:						
Names:	Correct language Usage (Grammar)	Presentation Skills	Organization Structure & Pace	Pronunciation Intonation & Vocal	Language Skills (Vocab)	Total
1	10 points	10 points	10 points	10 points	10 points	50 points
2						
3						
4						

Evaluation Grading Rubric for English Language Oral Proficiency Test

CATEGORY	4	3	2	1	Score
Grammar	Grammar used to communicate effectively.	A few minor difficulties arose from not using appropriate grammar.	Grammatical errors led to many minor difficulties or one major breakdown in communication.	Grammatical errors severely hampered communication.	
Vocabulary	Vocabulary used to express ideas eloquently.	A few minor difficulties arose from not using appropriate vocabulary.	Some difficulties arose due to limited vocabulary and/or bad diction.	Communication was severely hampered due to lack of vocabulary.	
Fluency	Student acted as a facilitator, helping the conversation flow and develop.	Some minor difficulties maintaining the conversation were evident.	Some effort was required to maintain the conversation. There may have been a few long pauses.	Much effort was required to maintain the conversation. There may have been many long pauses.	
Listening	Student responded to questions with appropriate answers, acknowledged all statements, and incorporated them into the discussion.	Student responded to most questions, acknowledged most statements, and incorporated many of these into the conversation.	Student failed to answer some questions appropriately OR failed to acknowledge some statements and incorporate these into the conversation.	Student didn't understand or ignored most questions and statements. Student may have been using notes.	
Voice and non-verbal communication	Pronunciation was clear and inflection and expressions were used to enhance communication.	No serious problems arose, but better pronunciation, inflection, and/or non-verbal communication could have made communication more efficient.	Some communication problems arose due to unclear pronunciation and/or lack of inflection and/or expression. Student may have been difficult to hear.	Pronunciation, inflection, and/or expression confused communication. Student may have been very difficult to hear.	

Questions for English Oral Proficiency Test

Introductory questions	
1	What's your name? How do you spell your surname?
2	Where are you from?
3	Do you use English in your job?

1 Starter		
	Question	
1	What do you do? What organization do you work for?	Say where you work
2	Tell me about your family.	Talk about families
3	What do you do in your free time? (Do you play football or any sports?)	Say how you spend your time
4	What do you do every day? What time do you get up / start work?	Talk about your daily routine
5	Tell me about the town where you live.	Talk about a place you know

2 Elementary		
	Question	
6	Tell me about something you can do well. (Can you swim? Can you cook?)	Say what you can do
7	How often do you usually see your friends? (What do you do together?)	Say what you do in your free time
8	Where do you live? Tell me about your home.	Talk about homes
9	What are you going to do at the weekend?	Talk about hopes and plans
10	Have you been to an English-speaking country? Tell me about your visit. (OR Tell me about an interesting place you have been to.)	Talk about trips and past events Talk about experiences

3 Pre-intermediate		
	Question	
11	Tell me about something that you did with your friends/family recently. Why did you enjoy it?	Describe past events
12	Tell me about the weather in your country. Which is your favourite season and why do you like it?	Talk about weather Give opinions
13	Imagine that I am a visitor to your country. What advice would you give me?	Give advice Make recommendations
14	Can you tell me about an object that is special for you? Why is it special?	Talk about possessions
15	Where do you live – in a house or an apartment? What's it like?	Talk about homes and housing

4 Intermediate		
	Question	
16	What sort of television programmes do you like?	Talk about TV and radio Express preferences
17	How do you keep in touch with your friends and family (by phone/email)? How do you think communication might change in the future?	Talk about methods of communication Speculate about the future
18	Tell me about the last film you saw at the cinema (or the last book you read). Would you recommend it?	Describe a book [or film] Make recommendations
19	Think about an interesting person you have met. What is he/she like?	Describe personality
20	Have you ever been on a journey where something went wrong?	Talk about unexpected travel situations Talk about something that went wrong

5 Upper Intermediate		
	Question	
21	Tell me about something you are good at.	Talk about things you're good at
22	Can you tell me about a famous landmark/person in your country? What do you know about it/them?	Talk about landmarks where you live Talk about well-known people where you live
23	What do you use the internet for? Do you think it will ever replace books and newspapers? Why / why not?	Talk about media and the internet Justify your point of view
24	If an English person wanted to learn your language, how should they do this and why?	Make and justify recommendations
25	Where do you see yourself in five years' time?	Talk about the future Describe personal hopes and expectations

6 Advanced		
	Question	
26	How has the way you learn English changed over the years?	Describe experiences of language learning
27	Do you think life for children today is easier or harder than it was for your parents / for you?	Make comparisons and talk about changes
28	Describe an advert you have seen. How effective do you think it is?	Talk about advertising and marketing
29	What image do other people have of your country, its food and its people? Do you think it is accurate?	Speculate about image
30	Are you concerned about climate change? What evidence of it is there in your country?	Talk about climate change

English Oral Proficiency Evaluation

Location _____ Assessor _____
 Organization _____ Course _____ Date _____

1 = Poor; 2 = Fair ; 3 = Good; 4 = Excellent

Student Name	Grammar				Vocabulary				Fluency				Listening				Pronunciation				Total Score
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	
1																					
2																					
3																					
4																					
5																					
6																					
7																					
8																					
9																					
10																					
11																					
12																					
13																					
14																					
15																					
16																					
17																					
18																					
19																					
20																					
21																					
22																					
23																					
24																					
25																					
26																					
27																					
28																					
29																					
30																					
31																					

ใบความรู้ที่ 5

แนวทางการจัดทำ MOU : Memorandum of Understanding (หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 English Language Proficiency Development Responding to the Needs to Prepare for AEC by 2015)

ความหมายของ MOU ย่อมาจาก: Memorandum of Understanding

Memorandum : หมายถึง Note or record for future use ; report of an agreement that has been reached ; legal document

หมายถึง บันทึกความเข้าใจ ซึ่งเป็นหนังสือที่ฝ่ายหนึ่งแสดงความสมัครใจในการปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือข้อตกลงตามที่ปรากฏในหนังสือกับอีกฝ่ายหนึ่ง ในปัจจุบันมีหลายหน่วยงานและหลายองค์กรที่นำ MOU มาเป็นส่วนหนึ่งในการบริหารงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการทำธุรกิจ เช่น การให้พนักงานลงนามใน MOU กับบริษัทเพื่อทำข้อตกลงในการปฏิบัติ งานอย่างมีเงื่อนไข และใช้เป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาในการเลื่อนขั้นหรือขึ้นเงินเดือนให้กับพนักงาน เป็นต้น

ความหมายของ agreement

- Understanding made by two persons or parties or more, by groups, by governments or authorities
- record of agreement

Framework of Cooperation

Framework หมายถึง Part of structure that gives shape and support

Cooperation หมายถึง Working or acting together for a common purpose

Communiqué

หมายถึง Official announcement (as issued to the press)

General composition

- Title of MOU, Framework of cooperation, Agreement
- General Introduction
- Clear objectives
- Areas of Cooperation (decided by two parties)
- Framework of Cooperation
- Financial agreement
- Revision and amendment
- Enter into force, duration and Termination

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 (Module 4)
วิสัยทัศน์ ความท้าทายของเทคโนโลยีเกิดใหม่กับการศึกษาไทย

เวลา 6 ชั่วโมง
(บรรยาย 3 ชั่วโมง ดูงาน 3 ชั่วโมง)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 (Module 4) วิสัยทัศน์ ความท้าทายของเทคโนโลยีเกิดใหม่กับการศึกษาไทย

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม

- 1.1 สามารถอธิบายถึงเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
- 1.2 สามารถวิเคราะห์รูปแบบการศึกษาที่ใช้เทคโนโลยีช่วยการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับ

หน่วยงาน

2. สารการพัฒนา

- 2.1 วิสัยทัศน์ การเปลี่ยนแปลงและบริบทของเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับสังคม
- 2.2 รูปแบบการศึกษาที่ใช้เทคโนโลยีช่วยการเรียนรู้

3. ระยะเวลา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 6 ชั่วโมง

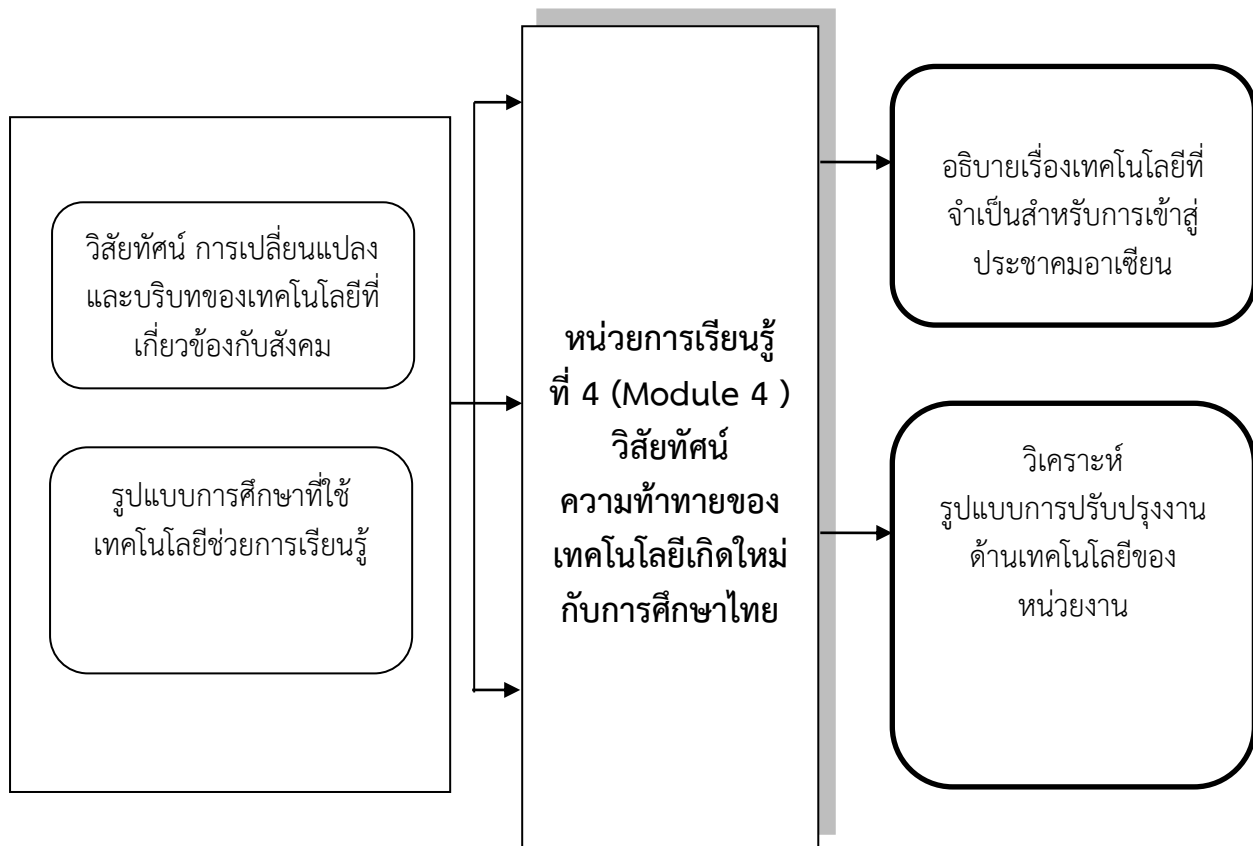
4. วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- 4.1 .การบรรยาย
- 4.2 การระดมพลังสมอง
- 4.3 การแลกเปลี่ยนการเรียนรู้
- 4.4 การศึกษาดูงานหน่วยงานที่มีความพร้อมด้านการบริหารเพื่อก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

5. สื่อหรือแหล่งเรียนรู้

- 5.1 ใบความรู้ที่ 1 วิสัยทัศน์ การเปลี่ยนแปลงและบริบทของเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับสังคม
- 5.2 ใบความรู้ที่ 2 รูปแบบการศึกษาที่ใช้เทคโนโลยีช่วยการเรียนรู้
- 5.3 ใบงานที่ 1 วิเคราะห์รูปแบบการปรับปรุงทางด้านเทคโนโลยีของหน่วยงาน
- 5.4 สถานที่ศึกษาดูงาน

6. ผังมโนทัศน์แสดงสาระการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์



7. วิธีการประเมินผล

- 7.1 การทดสอบ
- 7.2 การสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาดูงาน
- 7.3 ใบงาน
- 7.4 ชิ้นงานรายงานการศึกษาดูงาน

ใบความรู้ที่ 1

วิสัยทัศน์ การเปลี่ยนแปลงและบริบทของเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับสังคม

(แนวทางการเรียนรู้ที่ 4 วิสัยทัศน์ ดาวยักษ์ทางเทคโนโลยีเกิดในห้วงการศึกษามาไทย)

เทคโนโลยี (จากวิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี) เทคโนโลยี หรือ เทคนิควิทยา มีความหมายค่อนข้างกว้าง โดยทั่วไปหมายถึง การนำความรู้ทางธรรมชาติวิทยาและต่อเนื่องมาถึงวิทยาศาสตร์ มาเป็นวิธีการปฏิบัติและประยุกต์ใช้เพื่อช่วยในการทำงานหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ อันก่อให้เกิดวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร แม้กระทั่งองค์ความรู้นามธรรมเช่น ระบบหรือกระบวนการต่าง ๆ เพื่อให้การดำรงชีวิตของมนุษย์ง่ายและสะดวกยิ่งขึ้น

ความหมายของเทคโนโลยีเป็นการประยุกต์ นำเอาความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาใช้ และก่อให้เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติแก่มวลมนุษย์ กล่าวคือ เทคโนโลยีเป็นการนำเอาความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในการประดิษฐ์สิ่งของต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ส่วนที่เป็นข้อแตกต่างอย่างหนึ่งของเทคโนโลยี กับ วิทยาศาสตร์ คือเทคโนโลยีจะขึ้นอยู่กับปัจจัยทางเศรษฐกิจเป็นสินค้ามีการซื้อขาย ส่วนความรู้ทางวิทยาศาสตร์เป็นสมบัติส่วนรวมของชาวโลก มีการเผยแพร่โดยไม่มีการซื้อขายแต่อย่างใดกล่าวโดยสรุปคือ เทคโนโลยีสมัยใหม่เกิดขึ้นโดยมีความรู้ทางวิทยาศาสตร์เป็นฐานรองรับ บทบาทของเทคโนโลยีต่อการพัฒนาประเทศไทยได้เล็งเห็นความสำคัญของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาเป็นลำดับ เช่น การตราพระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าในปี พศ. 2514 และจัดตั้งกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและการพลังงานแห่งชาติขึ้นในปี พศ. 2522 ให้ทำหน้าที่หลักในการเผยแพร่และพัฒนาผลงานทางวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด ปัจจุบันเทคโนโลยีได้เป็นที่สนใจของคนทุกมุมโลกทุกสาขา เทคโนโลยีจึงเป็นที่แพร่หลายและนำมาใช้ในการทำงานและชีวิตประจำวัน การเรียนการศึกษาในสมัยนี้จึงมีหลักสูตรที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีเข้าไปด้วย เทคโนโลยีที่ล้ำหน้าที่สุดที่คนทั่วโลกให้ความสำคัญคือเทคโนโลยีสารสนเทศ เพราะปัจจุบันนี้อุปกรณ์หลายชนิดก็ต้องพึ่งพาเทคโนโลยีสารสนเทศ ไม่ว่าจะเป็น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ มือถือ อินเทอร์เน็ต PDA GPS ดาวเทียม และไม่นานมานี้มีการออกพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ เป็นการบ่งบอกว่าสังคมให้ความสำคัญแก่คอมพิวเตอร์

เทคโนโลยี คือ การใช้ความรู้ เครื่องมือ ความคิด หลักการ เทคนิค ความรู้ ระเบียบวิธี กระบวนการ ตลอดจน ผลงานทางวิทยาศาสตร์ทั้งสิ่งประดิษฐ์และวิธีการ มาประยุกต์ใช้ในระบบงานเพื่อช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการทำงานให้ดียิ่ง ขึ้นและเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานให้มีมากยิ่งขึ้น

การนำเทคโนโลยีมาใช้กับงานในสาขาใดสาขานั้นเทคโนโลยี มีความสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ประสิทธิภาพ (Efficiency) เทคโนโลยีจะช่วยให้การทำงานบรรลุผลตามเป้าหมายได้เที่ยงตรงและรวดเร็ว

2. ประสิทธิภาพ (Productivity) เกิดผลผลิตเต็มที่ ได้ประสิทธิภาพสูงสุด

3. ประหยัด (Economy) ประหยัดทั้งเวลาและแรงงาน ลงทุนน้อยแต่ได้ผลมาก

ความสำคัญของเทคโนโลยี

- 1.เป็นพื้นฐานปัจจัยจำเป็นในการดำเนินชีวิตของมนุษย์
- 2.เป็นปัจจัยหลักที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนา
- 3.เป็นเรื่องราวของมนุษย์ และธรรมชาติ

. ในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา วิทยาศาสตร์ และ เทคโนโลยี ได้มีบทบาทสำคัญเพิ่มขึ้นจนสามารถสร้างนวัตกรรม (Innovation) ซึ่งก็คือ การเรียนรู้ การผลิตและ การใช้ประโยชน์จากความคิดใหม่ ให้เกิดผลทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม เทคโนโลยีทำให้สังคมโลกที่เรียบง่ายกลายเป็นสังคมที่มีการดำรงชีวิตที่ ซับซ้อนมากขึ้น ก่อให้เกิดกระแสแห่งความไร้พรมแดน หรือกระแสโลกาภิวัตน์ ที่เข้ามาสู่ทุกประเทศอย่างรวดเร็ว จากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ อันเป็นการผสมผสาน 4 ศาสตร์ เข้าด้วยกันได้แก่ อิเล็คทรอนิกส์ โทรคมนาคม และข่าวสาร (Electronics , Computer ,Telecommunication and Information หรือเรียกย่อๆ ว่า ECTI) ทำให้สังคมโลกสามารถสื่อสารกันได้ทุกแห่งทั่วโลกอย่างรวดเร็ว สามารถรับรู้ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวต่างๆ ได้พร้อมกัน สามารถบริหารจัดการและตัดสินใจได้ทุกขณะเวลา การลงทุนค้าขาย และธุรกรรมการเงินได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้น เทคโนโลยี กำลังทำให้โลกใบนี้ “เล็กลง” ทุกขณะ

ผลกระทบของเทคโนโลยีสารสนเทศต่อสังคมไทย

การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศจนสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง กลายเป็นยุคแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือยุคข้อมูลข่าวสาร ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อมนุษยชาติอย่าง มหาศาลนั้นหมายถึง ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงอะไรก็ตามย่อมมีผลกระทบต่อบุคคล องค์กร หรือสังคม ทั้งนี้สามารถจำแนกผลกระทบทั้งทางบวกและผลกระทบทางลบของการ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้ดังนี้

ผลกระทบทางบวก

1. เพิ่มความสะดวกสบายในการสื่อสาร การบริการและการผลิต ชีวิตคนในสังคมได้รับความสะดวกสบาย เช่น การติดต่อผ่านธนาคารด้วยระบบธนาคารที่บ้าน (Home Banking) การทำงานที่บ้าน ติดต่อสื่อสารด้วยระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การบันเทิงพักผ่อนด้วยระบบมัลติมีเดียที่บ้าน เป็นต้น
2. เป็นสังคมแห่งการสื่อสารเกิดสังคมโลกขึ้น โดยสามารถเอาชนะเรื่องระยะทาง เวลา และสถานที่ได้ด้วยความเร็วในการติดต่อสื่อสารที่เป็นเครือข่ายความเร็วสูง และที่เป็นเครือข่ายแบบไร้สายทำให้มนุษย์แต่ละคนในสังคมสามารถติดต่อถึงกันอย่างรวดเร็ว
3. มีระบบผู้เชี่ยวชาญต่างๆ ในฐานข้อมูลความรู้ เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านที่เกี่ยวกับสุขภาพ และการแพทย์ แพทย์ที่อยู่ในชนบทก็สามารถวินิจฉัยโรคจากฐานข้อมูลความรู้ของผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง การแพทย์ในสถาบันการแพทย์ที่มีชื่อเสียงได้ทั่วโลกหรือใช้วิธีปรึกษาแพทย์ผู้เชี่ยวชาญในระบบทางไกลได้ด้วย
4. เทคโนโลยีสารสนเทศสร้างโอกาสให้คนพิการ หรือผู้ด้อยโอกาสจากการพิการทางร่างกาย เกิดการสร้างผลิตภัณฑ์ช่วยเหลือคนพิการให้สามารถพัฒนาทักษะและความรู้ได้ เพื่อให้คนพิการเหล่านั้นสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ผู้พิการจึงไม่ถูกทอดทิ้งให้เป็นภาระของสังคม
5. พัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเกิดการศึกษาในรูปแบบใหม่ กระตุ้นความสนใจแก่ผู้เรียน โดยใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อในการสอน (Computer-Assisted Instruction : CAI) และการ เรียนรู้โดยใช้คอมพิวเตอร์ (Computer-Assisted Learning : CAL) ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้น

ไม่ซ้ำซากจำเจผู้เรียนสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ด้วยระบบที่เป็นมัลติมีเดีย นอกจากนั้นยังมีบทบาทต่อการนำมาใช้ในการสอนทางไกล (Distance Learning) เพื่อผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาในชนบทที่ห่างไกล

6. การทำงานเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น กล่าวคือช่วยลดเวลาในการทำงานให้น้อยลง แต่ได้ผลผลิตมากขึ้น เช่น การใช้โปรแกรมประมวลผลคำ (Word Processing) เพื่อช่วยในการพิมพ์เอกสาร การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการออกแบบงานลักษณะต่างๆ

7. ผู้บริโภคได้รับประโยชน์จากการบริโภคสินค้าที่หลากหลายและมีคุณภาพดีขึ้น ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้รูปแบบของผลิตภัณฑ์มีความแปลกใหม่และหลากหลายมากยิ่งขึ้นผู้ผลิตผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ ผู้บริโภคสามารถเลือกซื้อได้ตามต้องการ และช่องทางทางการค้าก็ให้เลือกมากขึ้น เช่น การเลือกซื้อสินค้าทางอินเทอร์เน็ตและการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

ผลกระทบทางลบ

1. ก่อให้เกิดความเครียดขึ้นในสังคม เนื่องจากมนุษย์ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง เคยทำอะไรอยู่ก็มักจะชอบทำอย่างนั้นไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง แต่เทคโนโลยีสารสนเทศเข้าไปเปลี่ยนแปลงโครงสร้างองค์กร บุคคลวิธีการดำเนินชีวิตและการทำงาน ผู้ที่รับการเปลี่ยนแปลงไม่ได้จึงเกิดความวิตกกังวลขึ้นจนกลายเป็นความเครียด กล่าวคือ เครื่องจักรกลคอมพิวเตอร์ทำให้คนตกงาน การนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาแทนมนุษย์ในโรงงานอุตสาหกรรมก็เพื่อลดต้นทุนการผลิต และผลิตภัณฑ์มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น จึงเป็นเหตุผลที่มีการเปลี่ยนแปลงการทำงานความ เปลี่ยนแปลงก่อให้เกิดความเครียด เกิดความทุกข์และความเดือดร้อนแก่ครอบครัวติดตามมา การดำเนินธุรกิจในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ ก่อให้เกิดสภาวะการแข่งขันที่รุนแรง การทำงานต้องรวดเร็ว เร่งรีบเพื่อชนะคู่แข่ง ต้องตัดสินใจอย่างรวดเร็วและถูกต้อง หากทำไม่ได้ก็จะทำให้หน่วยงานหรือองค์กรต้องยุบเลิกไป เมื่อชีวิตของคนในสังคมเทคโนโลยีสารสนเทศต้องแข่งขัน ก็ย่อมก่อให้เกิดความเครียดสูงขึ้น

2. ก่อให้เกิดการรั่ววัฒนธรรม หรือแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมของคนในสังคมโลก การแพร่ของวัฒนธรรมจากสังคมหนึ่งไปสู่สังคมอีกสังคมหนึ่งเป็นการสร้างค่านิยมใหม่ให้กับสังคมที่รับวัฒนธรรมนั้น ซึ่งอาจก่อให้เกิด ค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์ขึ้นในสังคมนั้น

3. ก่อให้เกิดผลด้านศีลธรรม การติดต่อสื่อสารที่รวดเร็วในระบบเครือข่ายก่อให้เกิดโลกไร้พรมแดนเกิดการลอกเลียนแบบ อยากรู้อยากเห็นสิ่งใหม่ๆ ที่ผิดศีลธรรม จนกลายเป็นสิ่งที่ถูกต้องในกลุ่มเยาวชน เมื่อเยาวชนปฏิบัติต่อๆ กันมาก็จะทำให้ศีลธรรมของประเทศนั้นๆ เสื่อมสลายลง

4. การมีส่วนร่วมของคนในสังคมลดน้อยลง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการสื่อสาร และการทำงาน แต่ในอีกด้านหนึ่งการมีส่วนร่วมของกิจกรรมทางสังคมที่มีการพบปะสังสรรค์กันจะมีน้อยลง สังคมเริ่มห่างเหินจากกัน

5. การละเมิดสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างไม่มีขีดจำกัดย่อมส่งผลต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล การนำเอาข้อมูลบางอย่างเกี่ยวกับบุคคลออกเผยแพร่ต่อสาธารณชน ซึ่งข้อมูลบางอย่างอาจไม่เป็นจริงหรือยังไม่ได้พิสูจน์ความถูกต้องออกสู่สาธารณชน ก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคล

6. เกิดช่องว่างทางสังคม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจะเกี่ยวข้องกับการลงทุน ผู้ใช้จึงเป็นชนชั้นในอีกระดับหนึ่งของสังคม ในขณะที่ชนชั้นระดับรองลงมามีอยู่จำนวนมากกลับไม่มีโอกาสใช้

7. เกิดการต่อต้านเทคโนโลยี เมื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทต่อการทำงานมากขึ้น ระบบการทำงานต่างๆ ก็เปลี่ยนแปลงไป มีการนำเอาคอมพิวเตอร์เข้ามามีส่วนช่วยอย่างแพร่หลายในด้านต่างๆ เช่น ด้านการศึกษา การสาธารณสุข เศรษฐกิจการค้า และธุรกิจอุตสาหกรรม รวมถึงกิจกรรมการดำเนินชีวิตด้านต่างๆ

โดยที่ประชาชนของประเทศส่วนมากยังขาดความรู้เรื่องของเทคโนโลยีสารสนเทศ เครือข่ายและคอมพิวเตอร์จึงเป็นเรื่องน่าเป็นห่วงอย่าง

8. อาชญากรรมบนเครือข่าย ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศก่อให้เกิดปัญหาใหม่ๆ ขึ้น เช่น ปัญหาอาชญากรรม ตัวอย่างเช่น อาชญากรรมในรูปของการขโมยความลับ การขโมยข้อมูลสารสนเทศ การให้บริการ สารสนเทศที่มีการหลอกลวง รวมถึงการบ่อนทำลายข้อมูลที่มีอยู่ในเครื่องคอมพิวเตอร์ต่างๆ ในระบบเครือข่าย เช่น ไวรัสเครือข่ายการแพร่ข้อมูลที่อันตราย

9. ก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพ นับตั้งแต่คอมพิวเตอร์เข้ามามีบทบาทในการทำงาน การศึกษา บ้านพัก ฯลฯ การจ้องมองคอมพิวเตอร์เป็นเวลานานๆ มีผลเสียต่อสายตาซึ่งทำให้สายตาผิดปกติ มีอาการแสบตา เวียนศีรษะ นอกจากนั้นยังมีผลต่อสุขภาพจิต เกิดโรคทางจิตประสาท พานิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มีลูกค้าน่าสนใจเข้าไปซื้อปิ้งดูสินค้าต่างๆ ทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นจนเป็นที่สนใจของจิตแพทย์ การใช้คอมพิวเตอร์เป็นเวลานานๆ ก่อให้เกิดโรคอาร์เอสไอ (Repetitive Strain Injury : RSI) มีอาการบาดเจ็บจากการใช้แป้นพิมพ์เป็นเวลานานๆ เส้นประสาทรับความรู้สึกที่มือ และนิ้วเกิดบาดเจ็บขึ้น ทั้งนี้ทั้งนั้นผลกระทบของไอทียังสามารถแบ่งออกได้หลายด้าน ดังนี้

ด้านธุรกิจ

1. ไอทีมีส่วนช่วยในการตัดสินใจในธุรกิจที่สนใจได้ทันทีทันใด บนพื้นฐานของข้อมูลที่กำหนดให้
2. ไอทีช่วยให้ต้นทุนในการผลิตและการบริการลดลง
3. ลดการติดต่อสื่อสารผ่านคนกลาง โดยผู้ผลิตและผู้บริโภคสามารถติดต่อสื่อสารกันได้โดยตรงทำให้ลดขั้นตอนในการสื่อสารและทำให้เกิดความผิดพลาดน้อยลง

ด้านสื่อสารมวลชน

1. เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยให้การกระจายข่าวสารทำได้รวดเร็ว และ เข้าถึงผู้บริโภคได้ง่ายขึ้น
2. ด้วยรูปแบบที่หลากหลายของเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้การกระจายข้อมูลหลายหลายขึ้น อีกทั้งยังให้ข้อมูลมีความน่าสนใจมากขึ้นอีกด้วย

ด้านโครงสร้างทางสังคม

1. ทำให้องค์กรเข้าถึงมวลชนได้ง่ายขึ้นทำให้สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายเข้าถึงกันได้มากขึ้น
2. ทำให้ประชาชนมีอำนาจในการต่อรองกับรัฐมากขึ้น เพราะทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่ายทำให้ทราบความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว

ด้านวัฒนธรรมและการศึกษา

1. เกิดการแพร่หลายทางวัฒนธรรมที่มาจากต่างชาติ เพราะทุกคนสามารถเสาะหาข้อมูลเหล่านี้ได้ง่ายจากเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีอยู่ในปัจจุบัน
 2. ทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้โดยตรงด้วยตัวเอง และทันทีทันใดที่ต้องการเรียนรู้
 3. ทำให้เกิดการเรียนรู้ด้านภาษา และเป็นสิ่งจำเป็นที่ทุกคนต้องเรียนรู้ที่จะใช้ประโยชน์จากมัน
- ศตวรรษที่ 21 สถานการณ์โลกมีความแตกต่างจากศตวรรษที่ 20 และ 19 ระบบการศึกษา ต้องมีการพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับภาวะความเป็นจริง

ในประเทศสหรัฐอเมริกาแนวคิดเรื่อง "ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21" ได้ถูกพัฒนาขึ้น โดยภาคส่วนที่เกิดจากวงการนอกการศึกษา ประกอบด้วย บริษัทเอกชนชั้นนำขนาดใหญ่ เช่น บริษัทแอปเปิล บริษัทไมโครซอฟท์ บริษัทวอลต์ดิสนีย์ องค์กรวิชาชีพระดับประเทศ และสำนักงานด้านการศึกษาของรัฐ รวมตัวและก่อตั้งเป็นเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Century Skills) หรือเรียกย่อๆว่า เครือข่าย P21

หน่วยงานเหล่านี้มีความกังวลและเห็นความจำเป็นที่เยาวชนจะต้องมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 ที่เปลี่ยนไปจากศตวรรษที่ 20 และ 19 จึงได้พัฒนาวิสัยทัศน์และกรอบความคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ขึ้น สามารถสรุปทักษะสำคัญอย่างย่อๆ ที่เด็กและเยาวชนควรมีได้ว่า ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม หรือ 3R และ 4C ซึ่งมีองค์ประกอบ ดังนี้

3 R ได้แก่ Reading (การอ่าน), การเขียน(Writing) และ คณิตศาสตร์ (Arithmetic) และ 4 C (Critical Thinking - การคิดวิเคราะห์, Communication- การสื่อสาร Collaboration-การร่วมมือ และ Creativity-ความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงทักษะชีวิตและอาชีพ และทักษะด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี และการบริหารจัดการด้านการศึกษาแบบใหม่

ใบความรู้ที่ 2

รูปแบบการศึกษาที่ใช้เทคโนโลยีช่วยการเรียนรู้

(หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 วิชาสังคมฯ ดาวงษ์ท้าวทายทองเทคโนโลยีเกิดใหม่กับประเทศไทย)

แนวคิดการใช้เทคโนโลยีช่วยการเรียนรู้

ปัจจุบันทั่วโลกให้ความสำคัญกับการลงทุนทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology : ICT) เพื่อนำมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและการศึกษา โดยทุกประเทศต่างมุ่งสร้างสังคมใหม่ให้เป็นสังคมที่ใช้ความรู้เป็นฐาน (Knowledge Based Society) ในยุคของการปฏิรูปการศึกษา เราเร่งพัฒนาการศึกษาให้การศึกษาไปพัฒนาคุณภาพของคน เพื่อให้คนพัฒนาประเทศ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) จึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา เช่น ส่งเสริมการเรียนรู้ต่อเนื่องนอกระบบโรงเรียนและการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ช่วยจัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหาร และจัดการเทคโนโลยีเพื่อช่วยการเรียนการสอน

เทคโนโลยีเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน 3 ลักษณะ คือ

1. การเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี (Learning about Technology) ได้แก่ การเรียนรู้ระบบการทำงานของคอมพิวเตอร์ เรียนรู้จนสามารถใช้คอมพิวเตอร์ได้ ทำระบบข้อมูลสารสนเทศเป็น สื่อสารข้อมูลทางไกลผ่าน E-mail และ Internet ได้ เป็นต้น

2. การเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี (Learning by Technology) ได้แก่ การเรียนรู้ความรู้ใหม่ๆ และฝึกความสามารถทักษะบางประการ โดยใช้สื่อเทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน โทรทัศน์ทางไกลผ่านดาวเทียม การค้นคว้าผ่าน Internet เป็นต้น

3. การเรียนรู้กับเทคโนโลยี (Learning with Technology) ได้แก่ การเรียนรู้ด้วยระบบการสื่อสาร 2 ทาง (Interactive) กับเทคโนโลยี เช่น การฝึกทักษะภาษา กับโปรแกรมที่ให้ข้อมูลย้อนกลับถึงความถูกต้อง (Feedback) การฝึกการแก้ปัญหา กับสถานการณ์จำลอง (Simulation) เป็นต้น

เทคโนโลยีที่สำคัญที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ทางการศึกษาได้ดังนี้

1. การสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI)
2. ระบบสื่อประสม
3. ระบบสารสนเทศ
4. ระบบฐานข้อมูล
5. ระบบอินเทอร์เน็ต
6. การจัดการศึกษาทางไกล

การสอนทางไกลผ่านดาวเทียม

การสอนทางไกลผ่านดาวเทียมมีประโยชน์ดังนี้

1. เพื่อการศึกษาในระบบโรงเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาจนถึงชั้นอุดมศึกษา
2. เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้ที่อาศัยในท้องถิ่นห่างไกล และในสถานที่ซึ่งขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์การเรียน ตลอดจนด้านทรัพยากรบุคคล
3. เป็นการส่งเสริมการศึกษาระบบเปิดในระดับอุดมศึกษา เพื่อให้ผู้ที่จบการศึกษาระดับมัธยมแล้วต้องการทำงานในเวลา มีโอกาสศึกษาต่อด้วยตนเอง
4. เพื่อฝึกหัดด้านอาชีพและเทคนิคการทำงานต่างๆซึ่งสามารถเสริม นอกเหนือจากระบบการศึกษาปกติ
5. เพื่อการศึกษาผู้ใหญ่ โดยสามารถเรียนได้ด้วยตนเองที่บ้าน
6. เพื่อพัฒนาการจัดการจัดการด้านการศึกษา โดยการจัดกิจกรรมการเรียนต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนที่อยู่ห่างไกล เรียนไปพร้อมกันกับผู้เรียนที่อยู่ส่วนกลาง หรือเพื่อเสริมความรู้แก่ประชาชนทั่วไปให้มีโลกทัศน์ที่กว้างขึ้นและเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต

การสอนทางไกลระบบ Video Teleconference

การเรียนการสอนโดยวิธีนี้เป็นการสื่อสารสองทาง คือผู้สอนและผู้เรียนจะอยู่ห่างไกลกัน แต่อาจถามตอบกันได้ทันทีโดยใช้ระบบการประชุมทางไกลหรือ Video Teleconference ในระบบนี้สถานีปลายทางแต่ละแห่งจะต้องมีกล้องวิดีโอ ไมโครโฟน และจอภาพขนาดใหญ่ ติดตั้งอยู่เพื่อเป็นอุปกรณ์ในการสื่อสาร ในขณะที่กำลังสอนนั้นภาพการสอนของอาจารย์ที่ถ่ายด้วยกล้องวิดีโอจะถูกส่งเข้าอุปกรณ์แปลงสัญญาณที่เรียนว่า CODEC (Coder/decoder) เพื่อแปลงสัญญาณเป็นดิจิทัล แล้วจึงบีบอัดข้อมูลให้มีปริมาณน้อยกว่าเดิม จากนั้นจึงส่งข้อมูลภาพที่ถูกบีบอัดนี้ผ่านตัวกลางสื่อสารต่างๆ เช่น เส้นใยแก้วนำแสง (Optical Fiber) หรือระบบสื่อสารผ่านดาวเทียมไปยังสถานีรับต่างๆ ซึ่งมีอุปกรณ์ CODEC สำหรับรับสัญญาณมาแปลงกลับเป็นภาพ เพื่อแสดงบนจอภาพในห้องเรียน

การเรียนการสอนผ่านเว็บไซต์

การเรียนการสอนผ่านเว็บไซต์มีลักษณะเด่น คือ ผู้เรียนสามารถเรียนเวลาใด หรือสถานที่ใดก็ได้ ที่มีความพร้อมของเครื่องมือและทักษะของผู้เรียน รูปแบบการเรียนการสอนมีความยืดหยุ่นสูง ผู้เรียนจะต้องมีความรับผิดชอบ มีความกระตือรือร้นในการเรียนมากกว่าปกติ มีความตั้งใจหาความรู้ใหม่ๆ ตรงกับการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้สอนเป็นเพียงผู้แนะนำ ปรีกษา และแนะนำแหล่งความรู้ บริการที่ใช้ระบบอินเทอร์เน็ต ได้แก่ E-mail, แหล่งข้อมูล(Information sources), กลุ่มแลกเปลี่ยนข่าวสารและสนทนา, การประชุมผ่านระบบอินเทอร์เน็ต , การเรียนการสอนแบบออนไลน์

เทคโนโลยีที่ใช้ในโครงการเครือข่ายสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา

เทคโนโลยีที่ใช้ในโครงการนี้ เป็นการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ โทรคมนาคมและเครือข่ายคอมพิวเตอร์ซึ่งจัดเป็นระบบการเรียนการสอนทางไกลแบบสองทาง

เทคโนโลยีโทรประชุมทางไกล (Video Conference) ซึ่งเป็นเทคนิคใหม่ที่ใช้ในการสื่อสารระยะไกล เป็นการผสมผสานของสัญญาณภาพ สัญญาณเสียงและข้อมูลผนวกกับเทคโนโลยีของเครือข่ายและการสื่อสาร เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของมนุษย์ที่สามารถโต้ตอบกันแบบ Real-time ระหว่างกลุ่ม 2 กลุ่มหรือมากกว่าซึ่งอยู่ห่างไกลกัน

โดยสรุปแล้วระบบโทรประชุมทางไกล หมายถึง การประชุมทางไกลผ่านจอภาพ เป็นบริการที่ให้ทั้งภาพและเสียงในเวลาเดียวกัน ผู้ใช้ทั้งต้นทางและปลายทางจะต้องติดตั้งอุปกรณ์ ซึ่งประกอบด้วย กล้องถ่ายภาพ จอภาพ อุปกรณ์แปลงสัญญาณ และชุดควบคุมการประชุมระหว่างจุดสองจุด จะต้องใช้อุปกรณ์สองชุดเชื่อมต่อกัน ส่วนการประชุมพร้อม ๆ กันนั้นจะต้องใช้อุปกรณ์ Teleconference เท่าจำนวนจุดที่ต้องการประชุมและจะต้องใช้อุปกรณ์ควบคุมหลายจุด (Multi-Point Control Unit : MCU) ช่วยการตัดภาพระหว่างจุดแต่ละจุด อุปกรณ์นี้สามารถเชื่อมสัญญาณเข้าด้วยกันได้ โดยทำหน้าที่เป็นทั้งเครื่องรับและเครื่องส่งภายในเครื่องเดียวกัน ส่งสัญญาณผ่านเคเบิลใยแก้วนำแสงหรือผ่านระบบโครงข่าย ISDN

การศึกษาทางไกลอีกรูปแบบหนึ่งที่เป็นระบบการเรียนทางไกลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ที่นิยมเรียกกันว่า E-Learning หรือ Electronic Learning ก็เป็นส่วนสำคัญและมีคุณค่ายิ่งต่อการจัดการศึกษาของไทยให้มีประสิทธิภาพ และเป็นไปอย่างทั่วถึงทุกคน ซึ่งเนื้อหาในส่วนต่อไปจะกล่าวถึงสาระสำคัญของ E - Learning ดังต่อไปนี้

E-Learning หรือ Electronic Learning หมายถึง รูปแบบการเรียนการสอนแบบใหม่ ที่มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสื่ออิเล็กทรอนิกส์สมัยใหม่ มีวัตถุประสงค์ที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้องค์ความรู้(knowledge) ได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ (Anywhere-Anytime Learning) เพื่อให้ระบบการเรียนการสอนเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

รูปแบบการเรียนการสอน

1. การเรียนการสอนทางไกล (Distance Education) เป็นการเรียนการสอนที่ประยุกต์เทคโนโลยีหลาย ๆ อย่าง เช่น ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ การประชุมทางไกลชนิดภาพและเสียง รวมถึงเอกสารต่าง ๆ เพื่อเข้าถึงผู้เรียนที่อยู่ห่างไกล

2. แบบมหาวิทยาลัยออนไลน์ เรียกว่า Online University หรือ Virtual University เป็นระบบการเรียนการสอนที่อยู่บนเครือข่ายในรูปเว็บเพจมีการสร้างกระดานถาม-ตอบ อิเล็กทรอนิกส์ (Web Board)

3. การเรียนการสอนผ่านทางอินเทอร์เน็ตและเว็บเพจ (Online Learning, Internet Web Base Education)เป็นการนำเสนอเนื้อหาและการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนโดยเน้นสื่อประสมหลาย ๆ อย่างเข้าด้วยกัน มีการสร้างสภาวะแวดล้อมที่ประสานงานกัน ให้ผู้เรียนและผู้สอนเข้าถึงฐานข้อมูลหลายชนิดได้ โดยผู้เรียนต้องควบคุมจังหวะการเรียนรู้ด้วยตนเองให้เป็น และเลือกเวลา สถานที่ในการเรียนรู้

4. โครงข่ายการเรียนการสอนแบบอะซิงโครนัส (Asynchronous Learning Network : ALN) เป็นการเรียนการสอนที่ต้องการติดตามผลระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน โดยใช้การทดสอบบทเรียน เป็นตัวโต้ตอบ

ลักษณะของการสร้างผลิตภัณฑ์ที่เป็นเนื้อหาสำหรับการเรียนการสอนผ่าน E-Learning ประกอบด้วย

E-Book การสร้างหนังสือหรือเอกสารในรูปแบบสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อใช้ประโยชน์กับระบบการเรียนการสอนบนเครือข่าย

Virtual Lab การสร้างห้องปฏิบัติการจำลองที่ผู้เรียนสามารถเข้ามาทำการทดลอง การทดลองอาจใช้วิธีการทาง simulation หรืออาจให้นักเรียนทดลองจริงตามคำแนะนำที่ให้

Video และการกระจายแบบ Real/audio/video เป็นการสร้างเนื้อหาในรูปแบบวีดีโอ หรือบันทึกเป็นเสียงเพื่อเรียกผ่านทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์

Virtual Classroom เป็นการสร้างห้องเรียนจำลองโดยใช้กระดานข่าวบนอินเทอร์เน็ตกระดานคุย หรือแม้แต่จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อประโยชน์การเรียนรู้ผ่านเครือข่าย

Web base training การสร้างโฮมเพจหรือเว็บเพจเพื่อประโยชน์การเรียนการสอน

E-library การสร้างห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ให้บริการบนเครือข่ายได้

สรุปได้ว่าการเรียนรู้โดยผ่านเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้น เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างมากสำหรับโลกยุคปัจจุบัน และ หลักของ E-Learning ก็คือ ระบบการเรียนทางไกลผ่านอินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพสูง สามารถเผยแพร่ข้อมูลได้อย่างกว้างขวาง ดังนั้น E-Learning จึงเป็นเทคโนโลยีหนึ่งซึ่งช่วยพัฒนาแต่ละประเทศให้สามารถเข้าสู่สังคมยุค IT ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การเรียนรู้แบบเปิด

แหล่งรวมสื่อการเรียนรู้แบบเปิด Open Educational Resources

การเรียนรู้ที่มีคุณค่า ก็คือ การเรียนรู้แบบร่วมมือ การแบ่งปันความรู้ ไม่ยึดถือในความเป็นเจ้าของมากเกินไปขัดโอกาสการเข้าถึง โอกาสการเรียนรู้ของผู้อื่น แนวคิดการสร้างช่องทางการเรียนรู้ที่เข้าถึงได้อิสระเสรี จึงเป็นแนวคิดของการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) โดยมีหัวใจสำคัญอยู่ที่การแบ่งปันแหล่งทรัพยากรด้านการศึกษาที่มีคุณภาพสู่สังคมโลกเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ทางด้านการศึกษาได้อย่างเสรี

แหล่งทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด หรือ OER : Open Educational Resources เป็นนวัตกรรมหนึ่งในวงการศึกษาที่ก่อกำหนดขึ้นมาภายใต้แนวคิดดังกล่าว โดยมีจุดเริ่มต้นมาจากโครงการขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือยูเนสโก (UNESCO) ที่ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีแมสซาชูเซตส์ (Massachusetts Institute of Technology หรือ MIT) สถาบันอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียงด้านเทคโนโลยีของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยพัฒนารวบรวมสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์แบบเปิด (Open Courseware) เผยแพร่ไว้ในเว็บไซต์ที่มีวัตถุประสงค์ทุกคนสามารถนำไปใช้ได้โดยไม่มีค่าใช้จ่ายและไม่มีการจำกัดในการใช้งาน ความสำเร็จของโครงการทำให้แนวคิดในการพัฒนาและแบ่งปันความรู้แก่มวลมนุษยชาติได้รับการยอมรับในชื่อของ “แหล่งทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด”

แหล่งทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ได้รับการนิยามขึ้นในการอภิปรายขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ด้านบทเรียนแบบเปิด (Open Courseware) โดยมีความหมายรวมถึง สื่อการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้ สื่องานวิจัย ในรูปแบบดิจิทัลหรือไม่ก็ตาม ที่อยู่ในสาธารณะสมบัติ (public domain) หรือได้รับการเผยแพร่ด้วยใบอนุญาตแบบเปิดที่อนุญาตให้สามารถเข้าถึง ใช้งาน ดัดแปลง เปลี่ยนแปลง และเผยแพร่โดยปราศจากค่าใช้จ่าย ได้โดยบุคคลใดๆ โดยไม่มีการกำหนดข้อบังคับใดๆ โดยการอนุญาตแบบเปิดนี้อยู่ภายใต้กรอบของสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่ได้กำหนดไว้โดยอนุสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง และความเคารพต่อผู้ที่เป็นเจ้าของผลงานนั้นๆ

แหล่งทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด สามารถจำแนกได้ ดังนี้
หลักสูตรและเนื้อหาแบบเปิด (open courseware and content)
หลักสูตรการศึกษาฟรี (free educational courses) Open textbooks เช่น โครงการ Open Source Textbooks Project ของมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย ซอฟต์แวร์ในกลุ่มเปิด (open software tools) โดยเฉพาะ
ซอฟต์แวร์ในกลุ่มเปิด (open software tools) โดยเฉพาะซอฟต์แวร์เพื่อการเรียนรู้
วัสดุเปิด (open material) ที่ออกแบบมาเพื่อใช้ในการสร้างหลักสูตรการเรียนการสอนทั้งรูปแบบปกติ และรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์
คลังของวัสดุการเรียนรู้ (Repositories of Learning Object) สำหรับเก็บรวบรวมวัสดุการเรียนรู้เพื่ออำนวยความสะดวกในการสืบค้น และเข้าถึงใช้งาน

MOOCs (Massive Open online Course)

คำว่า อีเลิร์นนิง นั้นเป็นที่รู้จักกันทั่วไปในวงการการศึกษา ซึ่งปัจจุบันสามารถเข้าถึงหลักสูตรการเรียนรู้ต่างๆ ทางออนไลน์และอุปกรณ์โมบายต่างๆ ได้โดยสะดวก เทคโนโลยีไอซีทีที่ก้าวหน้าไปไม่หยุดยั้งทำให้เทคโนโลยีด้านอีเลิร์นนิงมีการพัฒนารูปแบบและช่องทางใหม่ๆ เพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว และเทคโนโลยีด้านการศึกษากำลังถูกกล่าวขวัญถึงในปัจจุบันกันอย่างมากก็คือ “MOOC” (อ่านว่า “มู้ก”)

ความหมายของ Massive Open Online Course
Massive ผู้เรียนลงทะเบียนได้มากกว่า 10,000คน
Open ไม่เสียค่าใช้จ่าย ใครๆก็ลงทะเบียนเรียนได้
Online เรียนออนไลน์ผ่านอินเทอร์เน็ต
Course เปิดสอนได้ตลอดตามเวลาที่ต้องการได้ โดยไม่จำเป็นต้องขอรับประกาศนียบัตรผลการเรียน

Moocs ย่อมาจาก Massive Open Online Course หมายถึง การเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนแบบออนไลน์ แบบเปิดเสรีที่ไม่ว่าใครก็ตามจากซีกไหนในโลกสามารถสมัครเข้าเรียนได้ไม่จำกัดจำนวน โดยเฉพาะการศึกษาระดับสูงที่ในระบบการศึกษาเดิมนั้นจำกัดอยู่แต่เฉพาะคนจำนวนน้อยเท่านั้น

Moocs เท่าที่มีอยู่ในปัจจุบันมีทั้งที่ทำในเชิงธุรกิจเพื่อสร้างกำไร หรือเป็นแบบไม่แสวงกำไร หนึ่งใน Moocs แบบไม่แสวงกำไรที่เป็นรู้จักกันก็คือ edX ซึ่งเป็นความร่วมมือกันระหว่างมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด และเอ็มไอทีของสหรัฐอเมริกา เปิดหลักสูตรออนไลน์ฟรีจากมหาวิทยาลัยที่เข้าร่วมโครงการ

ใครที่ไหนในโลกที่มีความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษเพียงพอสามารถลงทะเบียนเรียนแบบออนไลน์ได้กันอย่างไม่จำกัด มีผู้สอนที่เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย หรือผู้เชี่ยวชาญมาสอนผ่านระบบออนไลน์ไม่ต่างไปจากการเรียนในมหาวิทยาลัย มีทุกอย่างที่เหมือนกันหมด ยกเว้นผู้เรียนไม่ได้ไปเรียนที่มหาวิทยาลัยเท่านั้น

วิธีนี้เปิดโอกาสให้คนจากทั่วโลกสามารถเข้าถึงการศึกษาระดับสูงได้แบบไม่จำกัด ซึ่งในอดีตไม่สามารถทำได้

ล่าสุดมีความเคลื่อนไหวใหม่เกิดขึ้นก็คือ กูเกิลยักษ์ใหญ่ในวงการไอทีของโลกก้าวเข้าในแวดวงนี้ด้วยการเปิดแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิดใหม่ขึ้นมาที่ชื่อว่า MOOC.org โดยจับมือกับ edX ซึ่งนอกจาก

จะมีหลักสูตรออนไลน์ฟรีจาก edX แล้ว ยังรับหลักสูตรออนไลน์จากภายนอกจาก สถาบันอื่นๆ รัฐบาล ธุรกิจ และจากคนทั่วๆ ไปด้วย

MOOC.org เปิดเสรีสำหรับใครก็ตามไม่ว่าจะเป็นคน หน่วยงาน องค์กร สถาบัน เสนอหลักสูตรการเรียนการสอนออนไลน์ขึ้นมาที่ไซต์เพื่อเปิดสอน หรือสุดท้ายแล้วสูงสุดก็คือ จะทำให้ MOOC.org เปรียบเสมือนยูทูปสำหรับ Moocs

นี่คือโอกาสทางการศึกษาที่เปิดกว้าง สำหรับมวลชนทั้งโลกจริงๆ แม้จะจำกัดเฉพาะสำหรับคนที่เข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้เท่านั้นก็ตาม แต่ต้องยอมรับว่าในอดีตที่ผ่านมา เราไม่เคยมีระบบการศึกษาแบบขนานใหญ่และเปิดเสรีมากขนาดนี้มาก่อน แม้จะมีสิ่งที่เรียกกันว่า การศึกษาทางไกลแต่เมื่อเทียบกับ Moocs แล้วยังห่างไกลกันมาก

องค์ประกอบของรายวิชา MOOC

เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยต้องมี

1. วิดีโอแบบสั้นๆหลายๆชุด เช่น

1) การพูดให้ข้อมูล

2) การยกตัวอย่างงาน

3) การทดลอง

2. เอกสารประกอบออนไลน์

3. การสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

4. กิจกรรมออนไลน์

5. การประเมินผลการเรียน

6. การทดสอบความเข้าใจ เช่น แบบเลือกตอบ แบบจับกลุ่ม แบบประเมินตนเอง

คุณสมบัติสำคัญสำหรับของ MOOCs

เป็นระบบเปิดหรือเรียนได้แบบเสรี โดยที่ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องมีการลงทะเบียนเป็นนักเรียนหรือเสียค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น

รองรับผู้เรียนได้อย่างกว้างไกลและรับจำนวนผู้เรียนมากได้ ซึ่งมีความแตกต่างกับการเรียนแบบเดิมๆ ที่รองรับผู้เรียนได้จำนวนน้อยเพราะต้องใช้ครูสอน ซึ่งทำให้มีข้อจำกัดเรื่องอัตราส่วนของครูกับคนเรียน ซึ่ง MOOCs ไม่มีข้อจำกัดนั้น เพราะสามารถรองรับผู้เรียนได้แบบมหาศาล

หรือคุณสมบัติอื่นๆ เช่น เนื้อหาที่นำมาให้เรียนเป็นเนื้อหาแบบเปิด (open licensing of content) เป็นต้น

แนวคิดที่เป็นแก่นของ MOOC เรียกว่า “หัวใจของ MOOC”

1. การเข้าถึง (Accessibility) : การเรียนผ่าน MOOC นั้นส่วนใหญ่จะไม่มีค่าใช้จ่าย โดยผู้จัดทำ (มหาวิทยาลัยต่างๆ)และผู้ให้ทุนสนับสนุนเริ่มต้นด้วยแนวคิด “เราเป็นคนใจดี” (CSR) ไม่มีค่าใช้จ่าย (หรืออาจมีค่าใช้จ่ายถ้าแลกกับปริญญาบัตรจริง) ทำให้ใครก็ตามที่มีอินเทอร์เน็ตก็สามารถเรียนได้ แต่ก็ต้องฟังภาษาที่เค้าสอนรู้เรื่องด้วย ซึ่งส่วนใหญ่ก็เป็นภาษาอังกฤษ

2. การปฏิสัมพันธ์ (Interaction) : การเรียนผ่าน MOOC นั้นผู้เรียนไม่ได้เพียงนั่งฟังอย่างเดียวระหว่างดูวิดีโอไปจะมีคำถามแทรกอยู่ตลอด ทำให้ผู้เรียนต้องตั้งใจเรียนตลอดเวลา นอกจากนี้ผู้เรียนยังสามารถตั้งคำถามโดยให้เพื่อนนักเรียนที่มีอยู่ทั่วโลกมาช่วยกันมาตอบได้ และสามารถปรึกษากับผู้ส่วนหรือผู้ช่วยสอนได้ตลอด ซึ่งสิ่งนี้เป็นการสร้างบรรยากาศการเรียนแบบ one-on-one (มีคนช่วยสอนแบบตัวต่อตัว) ให้เกิดเป็นจริงในโลกออนไลน์ได้แม้จะมีนักเรียนเป็นจำนวนมากก็ตาม

3. เสรีภาพ (Freedom) : ผู้เรียนจะเป็นใครอยู่ที่ไหน อายุเท่าไร และมีพื้นฐานอะไรไม่สำคัญมีสิทธิเข้าเรียนได้เหมือนกันหมด โดยสามารถเลือกวิชาที่อยากเรียนได้ตามใจชอบ ไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวบังคับ (นอกจากจะเรียนเอาเกียรติดิพลômeและปริญญา) และเรียนตามความเร็วและเวลาที่ตัวเองสะดวก ในกรณีที่เป็นการเรียนแบบตามอัธยาศัย (self-pace) แต่ถ้าเป็นการเรียนแบบมีกำหนดเวลาก็ต้องทำตามเวลาที่เค้ากำหนด (สุริยา เผือกพันธ์ 2013)

ลักษณะการเรียนของ Massive Open Online Course

การเรียนลักษณะที่เรียกว่า MOOCs. หรือ Massive Open Online Courses ที่ใช้หลักการนำเสนอแบบ Anyone Anywhere “ใครก็ได้ อยู่ที่ไหนก็เรียนได้” เริ่มได้รับความสนใจมากขึ้น และมีการเปิดหลักสูตรกันในมหาวิทยาลัยชั้นนำหลายแห่งทั่วโลก ล่าสุดที่ออสเตรเลีย โปรแกรม Open2Study ที่ออสเตรเลียได้เปิดโปรแกรมเรียนฟรีออนไลน์มาตั้งแต่เดือนเมษายนที่ผ่านมา โดยมี 10 วิชา (หลักสูตร วิชาละ 4 สัปดาห์)

7 เดือนต่อมา มีการเพิ่ม 32 วิชาเรียน โดยผู้ลงทะเบียนเรียน 60% มาจากต่างประเทศ โดยในจำนวนนี้ 5 ชาติที่เรียนมากที่สุด ได้แก่ สหรัฐ อินเดีย สหราชอาณาจักร สเปน และ แคนาดา

คอร์สที่ได้รับความนิยมมาก ได้แก่ “Principles of project management”, “Food, nutrition and your health”, “Writing for the web”, “User experience for the web” and “Strategic management” ส่วนอาจารย์ผู้สอนก็มีความหลากหลาย เพราะมาจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ รวมทั้งสถาบันในลักษณะโพลีเทคนิคต่าง ๆ

สิ่งที่เป็นความท้าทายของระบบ MOOCs การศึกษาออนไลน์ ก็คือ แม้ว่าจะดึงดูดผู้เรียนได้จำนวนมาก แต่ส่วนใหญ่เรียนไม่จบ จึงเป็นปัญหาให้ผู้ออกแบบระบบต้องไปวิเคราะห์ เพราะไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการเรื่องนี้ โดยที่ผ่านมา มีเพียง 1 ใน 4 ที่เรียนโปรแกรม Open2Study ที่จบหลักสูตรตามกำหนด อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารระบบ Open2Study มองในแง่ดีว่า เป็นเพราะโปรแกรมมีการเน้นคุณภาพที่เข้มข้นกว่ารูปแบบอื่น ๆ

MOOCs – Massive Open Online Courses ซึ่งเป็นพัฒนาการหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์

หัวใจของคำว่า Open ซึ่งมีลักษณะสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

The 4R's of Open

Reuse

- The right to reuse the content in its unaltered / verbatim form

Revise

- The right to adopt, adjust, modify or alter the content itself

Remix

- The right to combine the original or revised content with other content to create something new

Redistribute

- The right to make and share copies of the original content, your revisions or your remixes with others

ตัวอย่างเว็บที่อยู่ในรูปแบบ MOOC ได้แก่

Coursera <https://www.coursera.org/>

Udacity <https://www.udacity.com/>

edX <https://www.edx.org/>

The screenshot shows the Coursera website interface. The browser address bar displays <https://www.coursera.org>. The page features two main sections: 'Most Popular' and 'Learner Recommended'.

Most Popular Courses:

- R Programming** by Johns Hopkins University (Icon: R logo)
- Introduction to Finance** by University of Michigan (Icon: Money tree)
- The Data Scientist's Toolbox** by Johns Hopkins University (Icon: Data visualization)
- Developing Innovative Ideas for New Companies...** by University of Maryland, College Park (Icon: Hand holding a lightbulb)
- Algorithms, Part I** by Princeton University (Icon: Bar chart)
- Programming for Everybody (Python)** by University of Michigan (Icon: Python code)
- Think Again: How to Reason and Argue** by Duke University (Icon: Two people talking)
- Social Psychology** by Wesleyan University (Icon: Playing cards)

Learner Recommended Courses:

- Shaping the Way We Teach English, 2: Paths to Success** by University of Oregon (Icon: Map of Oregon)
- Economics of Money and Banking, Part Two** by Columbia University (Icon: Professor at a chalkboard)
- Shaping the Way We Teach English, 1: The Landscape ...** by University of Oregon (Icon: Blue geometric shapes)
- Grow to Greatness: Smart Growth for Private...** by University of Virginia (Icon: Hand holding a plant)
- oer-moocs.png** (Download icon)
- open-4r.png** (Download icon)
- 4.7.pdf** (Download icon)

The Windows taskbar at the bottom shows the system clock as 11:06 on 21/8/2558 (Buddhist Era).

ใบงานที่ 1 รูปแบบการปรับปรุงงานด้านเทคโนโลยีของหน่วยงานท่าน
(หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 วิสัยทัศน์ ความท้าทายของเทคโนโลยีเกิดใหม่กับการศึกษาไทย)

แนวคิด ในการปรับปรุง	วิธีการ
	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>



แบบรายงานการศึกษาดูงาน
หลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารการศึกษา
สู่การเป็นประชาคมอาเซียน

Curriculum: Competency Development for The Educational Administrators
of Ministry of Education to prepare themselves
for the ASEAN community.2015

หน่วยงานศึกษาดูงาน.....

สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558

ชื่อ.....เลขที่.....

ข้อมูลพื้นฐาน.....

.....

.....

.....

การบริหารการศึกษา

.....

.....

.....

การพัฒนาหลักสูตร

.....

.....

.....

การพัฒนาทรัพยากรบุคคล

.....

.....

.....

เทคโนโลยี

.....

.....

.....

ประเด็นที่สนใจ อื่นๆ

.....

.....

.....

ผลการศึกษาดูงานท่านจะนำไปใช้ในการทำงานของท่านอย่างไรบ้าง

1.

.....

.....

.....

2.

.....

.....

.....

3.

.....

.....

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 (Module 5)
การบริหาร การสื่อสารและจูงใจการปฏิบัติงานสู่อาเซียน

เวลา 6 ชั่วโมง
(บรรยาย 3 ชั่วโมง ศึกษาดูงาน 3 ชั่วโมง)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 (Module 5) การบริหาร การสื่อสารและจูงใจการปฏิบัติงานสู่อาเซียน

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถ

- 1.1 อธิบายเรื่องราวของผู้นำกับการสร้างทีมงาน
- 1.2 วิเคราะห์งานและกลุ่มเป้าหมายที่ต้องสื่อสารเพื่อการดำเนินงานด้านอาเซียน
- 1.3 ออกแบบการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวจูงใจสื่อสารและจูงใจโน้มน้าวให้ผู้อื่นเห็นด้วยยอมรับคล้อยตามเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของการสื่อสาร

2. สาระการพัฒนา

- 2.1 ภาวะผู้นำกับการสร้างทีมงาน
 - การแบ่งผู้นำ
 - ภาวะผู้นำที่มีผลต่อทีมงาน
- 2.2 การสื่อสารและจูงใจเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของการนำองค์กรเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
 - การสื่อสารกับการจูงใจทีมงาน
 - การเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสาร

3. ระยะเวลา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 6 ชั่วโมง

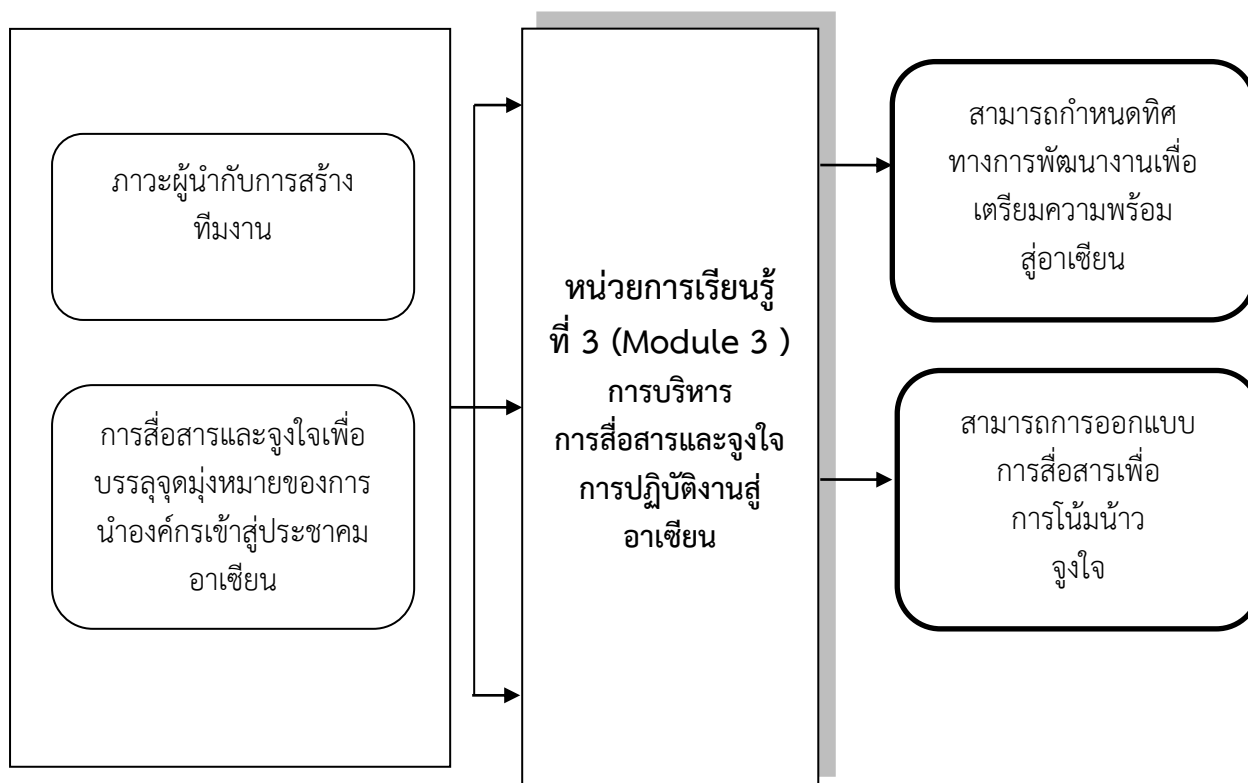
4. วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- 4.1 การบรรยาย
- 4.2 การระดมพลังสมอง
- 4.3 การแบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติ
- 4.4 การแลกเปลี่ยนการเรียนรู้
- 4.5 การศึกษาดูงาน
- 4.6 การศึกษาดูงาน

5. สื่อหรือแหล่งเรียนรู้

- 5.1 ใบความรู้ที่ 1 ภาวะผู้นำกับการสร้างทีมงาน
- 5.2 ใบความรู้ที่ 2 ผู้นำการสื่อสารเพื่อสร้างแรงจูงใจ
- 5.3 ใบงานที่ 1 การออกแบบการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ
- 5.4 สถานที่ศึกษาดูงาน

6. ผังมโนทัศน์แสดงสาระการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์



7. วิธีการประเมินผล

- 7.1 การทดสอบ
- 7.2 การสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาดูงาน
- 7.3 ใบงาน
- 7.4 ชิ้นงานรายงานการศึกษาดูงาน

ใบความรู้ที่ 1
ภาวะผู้นำกับการสร้างทีมงาน
(หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การบริหาร การสื่อสารและจูงใจการปฏิบัติงานสู่อาเซียน)

การแบ่งผู้นำตามพฤติกรรม (Leadership behavior)

การแบ่งผู้นำสามารถแบ่งได้ทั้งตามวิธีการที่ได้มาแล้ว ยังสามารถแบ่งผู้นำตามพฤติกรรม ทฤษฎีภาวะผู้นำส่วนใหญ่ในปัจจุบัน พฤติกรรมของผู้นำจะเกี่ยวข้องกับ 3 เรื่องสำคัญ (1) มุ่งงาน (2) มุ่งคน และ (3) เข้าใจสถานการณ์และรู้จักปรับบทบาทตนเองให้เหมาะสม ต่อไปนี้จะเลือกกล่าวถึงพฤติกรรมของผู้นำบางประเภทโดยสังเขป เพียงเพื่อให้เห็นว่าผู้นำแบบใดที่มีพฤติกรรมเหมาะสมแก่การเป็นผู้นำทีมงาน (Team leadership) ได้แก่ ผู้นำแบบบุรุษเหล็ก / สตรีเหล็ก (Strongman) ผู้นำแบบแลกเปลี่ยน (Transactor) ผู้นำแบบนักวิสัยทัศน์ (Visionary hero) และผู้นำแบบชั้นยอด (SuperLeader)

1. ผู้นำแบบบุรุษเหล็ก / สตรีเหล็ก (Strongman)

เป็นผู้นำที่ใช้คำสั่งหรือคำแนะนำเป็นเครื่องมือทำให้เกิดอิทธิพลต่อผู้ตาม เนื่องจากสมัยก่อนผู้นำส่วนใหญ่เป็นผู้ชายจึงนิยมเรียกผู้นำว่า ผู้นำแบบบุรุษเหล็ก ผู้นำแบบนี้ใช้อำนาจที่มากับตำแหน่งของตน ด้วยวิธีข่มขู่ให้เกรงขาม (coercion) เป็นคำสั่งที่ลงโทษขู่ให้ลูกน้องหรือคนอื่นจำต้องยินยอมปฏิบัติตามอย่างมีอรรถสิทธิ์เสียได้ พฤติกรรมที่พบเห็นบ่อยในผู้นำแบบนี้ได้แก่ การออกคำสั่ง การบอกวิธีปฏิบัติ การกำหนดเป้าหมายเอง การข่มขู่ การตำหนิ การคาดโทษ เป็นต้น ตัวอย่างที่ชัดเจนของผู้นำแบบนี้ ก็คือ ผู้นำเผด็จการทหารที่ใช้อำนาจด้วยวิธีตะเพิดข่มขู่ให้ลูกน้องเกิดความเกรงกลัว

2. ผู้นำแบบแลกเปลี่ยน (Transactor)

เป็นผู้นำที่ใช้รางวัล (rewards) เป็นเครื่องแลกเปลี่ยนกับการปฏิบัติตามของผู้ตามรางวัลหรือผลประโยชน์แลกเปลี่ยนจึงเป็นแหล่งสำคัญที่ทำให้ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ตามให้ยินยอมปฏิบัติตามที่ผู้นำปรารถนา เพราะผู้ตามรู้ว่าผู้ควบคุมและมีอำนาจจัดสรรรางวัลหรือทรัพยากรในหน่วยงานก็คือผู้นำ ดังนั้นเพื่อให้มั่นใจว่าตนมีโอกาสได้รับรางวัลดังกล่าวก็ต้องเอาใจหรือปฏิบัติตามที่หัวหน้าต้องการ พฤติกรรมที่เห็นบ่อยของผู้นำแบบนี้ก็คือ การให้รางวัลเป็นวัตถุเป็นเงิน รางวัลพิเศษต่าง ๆ เมื่อพบว่าลูกน้องขยัน พยายามเอาใจใส่ในการทำงาน มีผลงานดี มีความภักดีต่อหัวหน้าหรือต่อหน่วยงาน ตลอดจนการช่วยสนับสนุนให้เจริญก้าวหน้าด้านหน้าที่การงานถ้าลูกน้องคนนั้นสามารถทำงานได้สำเร็จตามเป้าหมายที่หัวหน้ากำหนดไว้ เป็นต้น

3. ผู้นำแบบนักวิสัยทัศน์ (Visionary hero)

เป็นผู้นำที่ใช้บุคลิกภาพและความสามารถพิเศษ (charisma) ของตนเป็นเครื่องมือ เกิดอิทธิพลกระตุ้นให้เกิดแรงดลใจขึ้นแก่ผู้ตามให้อยากทำตามอย่างผู้นำทำ ทั้งนี้เพราะเกิดความเลื่อมใสศรัทธาต่อตัวผู้นำ ผู้นำแบบนี้บางคนก็เรียกว่า ผู้นำโดยบาร์มี เป็นผู้นำที่มีศิลปะในการพูดโน้มน้าวใจให้ผู้ฟังมองเห็นภาพได้ชัดเจน และเชื่อว่าภาพในอนาคตที่ผู้นำพูดถึงนั้นสามารถไปได้ถึงแน่นอน ถ้าร่วมมือกันทำอย่างผู้นำต้องการ เนื่องจากผู้นำเป็นนักคิด นักพูดและนักวาดฝันถึงอนาคตที่เป็นไปได้ เราจึงเรียกผู้นำแบบนี้ว่า ผู้นำแบบนักวิสัยทัศน์ (visionary hero) ผู้นำแบบนี้จึงกล้าคิดกล้าทำ กล้าเปลี่ยนแปลง กล้าท้าทายต่อสิ่งใหม่ ๆ แม้ว่าจะกระทบต่อตำแหน่งสถานภาพตนเองหรือคนอื่นก็ตาม ถ้าเชื่อว่าสิ่งที่ทำนั้นทำให้สังคมส่วนรวมดีขึ้น จึงเป็นผู้นำที่สามารถยกระดับคุณธรรมของลูกน้องให้สูงขึ้นจากทำงานเพื่อได้ประโยชน์ส่วนตัวเพียงอย่างเดียว แต่มุ่งการได้ประโยชน์ต่อส่วนรวมเป็นสำคัญอีกด้วย ผู้นำแบบนี้คนมักยกย่องเหมือนวีรบุรุษ เช่น มหาตมะ คานธี ผู้กอบกู้เอกราชให้อินเดีย มาร์ตินลูเธอร์ คิง ผู้นำที่ต่อสู้เพื่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของคนผิวดำ มิให้ถูกรังเกียจและแบ่งแยกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมจากสังคม เป็นต้น แต่ก็มีข้อระวัง ถ้าผู้นำแบบนี้ไร้จริยธรรม ก็จะใช้

พลังประชาชนที่เลื่อมใสศรัทธาตนไปดำเนินการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว จนต้องพบความหายนะ เช่น กรณีของ อะดอล์ฟ ฮิตเลอร์ ผู้นำเยอรมันเข้าสู่สงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้น จึงเป็นผู้นำวิสัยทัศน์แบบจอมปลอม

4. ผู้นำแบบขั้นยอด (SuperLeader)

เป็นผู้นำที่มุ่งพัฒนาผู้ตาม เพื่อให้สามารถนำตนเอง จนในที่สุดผู้ตามก็แปรสภาพไปเป็นผู้นำ โดยอัตโนมัติ มีบางคนเรียกผู้นำแบบนี้ว่า “ผู้นำแบบมอบอำนาจเบ็ดเสร็จ” (empowering leader) ผู้นำแบบนี้มีจุดเด่นที่สามารถเรียกว่า “ขั้นยอด” ก็เพราะเป็นผู้ที่ยึดเอาจุดแข็งของผู้ตามเป็นสำคัญ เป็นผู้นำที่เข้าใจนำคนอื่นให้เขา รู้จักนำตัวเอง (lead others to lead themselves) รูปแบบของผู้นำขั้นยอดก็คือ พยายามให้กำลังใจช่วยเสริมแรงของผู้ตามให้คิดริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ ให้รู้จักรับผิดชอบของตน ให้มั่นใจในตนเอง ให้รู้จักการกำหนดเป้าหมายด้วยตนเอง ให้มองโลกเชิงบวก มองเห็นปัญหาเป็นเรื่องท้าทาย มองวิกฤตเป็นโอกาส และรู้จักการแก้ปัญหาด้วยตัวเอง เป็นต้น ผู้นำแบบนี้กับผู้ตามมีความสมดุลด้านอำนาจจะห่างกันค่อนข้างดี ซึ่งแตกต่างจากผู้นำแบบอื่นที่ยึดผู้นำเป็นหลัก แต่ผู้นำแบบนี้กลับยึดที่ผู้ตามเป็นหลัก ผลที่คาดหวังจากการใช้แบบภาวะผู้นำขั้นยอด ก็คือความผูกพันของผู้ตามต่องาน / หน่วยงานจะเพิ่มมากขึ้น ผลเชิงจิตวิทยาก็คือความรู้สึกเป็นเจ้าของ (ownership) เกิดขึ้น และที่สำคัญคือ ผู้ตามได้พัฒนาทักษะในการนำตนเองตลอดจนความรู้สึกเป็นผู้นำตนเองหรือการเป็น “นายตัวเอง” ได้ในที่สุด

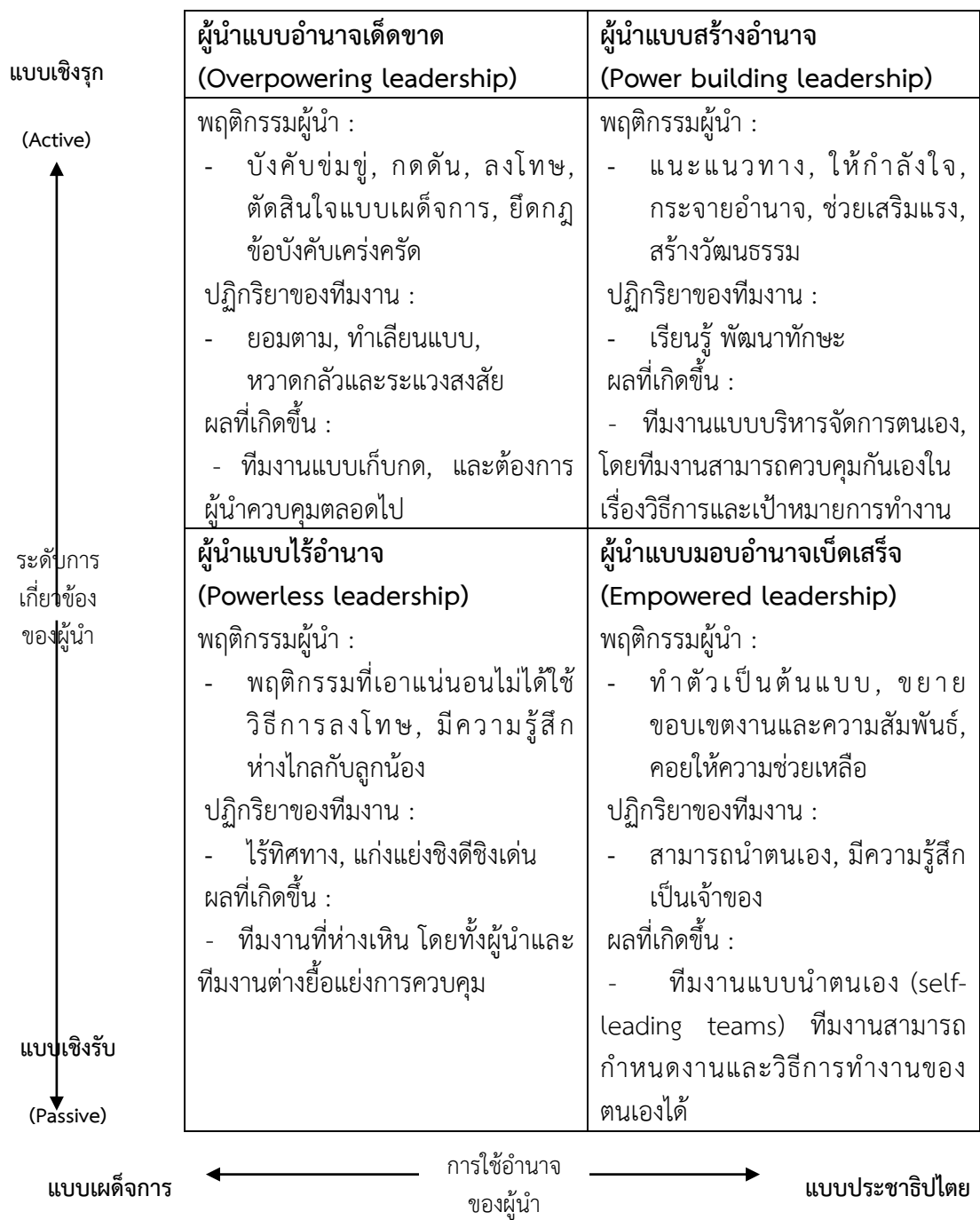
ภาวะผู้นำที่มีผลต่อทีมงาน

อิทธิพลของผู้นำที่มีต่อทีมงาน 2 มิติ

มิติแรก มองผู้นำในแง่การใช้อำนาจ (power orientation) เช่น ผู้นำแบบบุรุษเหล็ก เป็นเผด็จการสูงและมีแนวโน้มใช้อำนาจด้วยคำสั่งและการบังคับให้ผู้ตามต้องปฏิบัติตามที่ตนต้องการ ในขณะที่ผู้นำบางคนที่เป็นประชาธิปไตยก็จะยินยอมให้ผู้ตามสามารถเลือกแนวทางในการทำงานด้วยตนเอง (เช่น ผู้นำแบบขั้นยอด)

มิติที่สอง มองจากระดับของการเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องของผู้นำ (leader involvement) ว่ามีมากน้อยเพียงใด ถ้าเข้าไปข้องเกี่ยวกับกิจกรรมประจำวันต่าง ๆ ที่ผู้ตามปฏิบัติอย่างใกล้ชิด ซึ่งเรียกว่า “เกี่ยวข้องเชิงรุก” (active involvement) ลดลงถึงระดับที่ผู้นำยอมปล่อยให้ผู้ตามได้ทำงานกันอย่างมีอิสระสูง ซึ่งเรียกว่า “เกี่ยวข้องเชิงรับ” (passive involvement) นำทั้งสองมิติดังกล่าวมาผสมผสานกัน ดังภาพจะเกิดแบบของผู้นำซึ่งมีผลต่อทีมงานมากน้อยต่างกันขึ้น 4 แบบ ดังนี้

ภาพแสดงแบบของผู้นำที่มีผลต่อทีมงาน



ผู้นำแบบอำนาจเด็ดขาด (Overpowering leadership)

เป็นผู้นำแบบเผด็จการที่เข้าไปควบคุมกำกับทีมงานอย่างใกล้ชิดเพื่อให้บังเกิดผลตามที่ตนต้องการ ปกติผู้นำแบบบุรุษเหล็ก (strongman) จะใช้อำนาจเหลือล้นที่ตนมีอยู่เข้าไปแทรกแซงทุกอย่างที่ทีมงานทำ โดยคิดว่าวิธีการของตนเท่านั้นที่ถูกต้อง จึงนำมาสู่การใช้วิธีบังคับ กดดันให้ทีมงานต้องทำตามใจตน พฤติกรรมของผู้นำแบบอำนาจเด็ดขาดมักใช้ได้ดีในสถานการณ์ที่ต้องรีบเร่งทำงานให้เสร็จโดยเร็วตามที่ผู้นำต้องการ หรือภารกิจของทหารขณะอยู่ในสมรภูมิ

ข้อเสียหายน่ากลัวของการเป็นผู้นำเผด็จการที่ขยันก็คืออำนาจเด็ดขาดที่ใช้จะไปทำลายความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และความกระตือรือร้นของทีมงานลงอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพราะสมาชิกของทีมงานมีโอกาสเพียงน้อยนิดที่จะคิดหาวิธีที่ดีที่สุดในการทำงาน ถ้าตราบใดที่ผู้นำเข้าไปเกี่ยวข้องกับทุกขั้นตอนของการทำงานของทีมงานอยู่ตลอดเวลา ปัญหาเช่นนี้มักพบเห็นอยู่บ่อย ๆ ในบริษัทธุรกิจต่าง ๆ โดยเฉพาะเมื่อทีมงานต้องการทำงานภายใต้บรรยากาศที่ผ่อนคลาย ส่งผลให้แทนที่จะได้งานสร้างสรรค์จากพนักงานกลับกลายเป็นสมาชิกทีมงานรู้สึกเก็บกด อึดอัดที่ต้องอยู่ภายใต้อาณาตติของผู้นำตลอดเวลา คนเหล่านี้จึงไม่อาจใช้พลังสมองของตนไปเพื่อการริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อบริษัท ดังนั้นการมีผู้นำที่มีพฤติกรรมเผด็จการและขยันทำทุกเรื่อง จึงอันตรายมากกับหน่วยงาน

ผู้นำแบบไร้อำนาจ (Powerless leadership)

เป็นผู้นำที่เผด็จการแต่ไม่ชอบยุ่งเกี่ยวกับงานของทีมงาน โดยเฉพาะกิจกรรมที่เกี่ยวกับงานที่ทำประจำวัน อย่างไรก็ตามผู้นำแบบนี้ยังคงแสดงอำนาจในการควบคุมทีมงานอย่างเด่นชัด โดยต้องเป็นผู้พิจารณาว่าทีมงานจะต้องทำงานอย่างไร มีผู้นำแบบนี้ไม่น้อยที่เป็นแบบคล้ายผู้นำแบบแลกเปลี่ยน (transactor) ดังกล่าวมาแล้ว โดยยอมให้ทีมงานเสนอความเห็นในการตัดสินใจได้มากพอควร แต่ความอิสระและเสรีภาพที่ทีมงานได้รับดังกล่าวจะถูกผู้นำยกเลิกทันทีที่ความเห็นนั้นไม่เป็นที่พอใจหรือตรงกับที่ผู้นำคิด ผู้นำก็จะเปลี่ยนเข้ามาควบคุมการทำงานของทีมงานอย่างใกล้ชิดอีก แต่ทำได้ชั่วระยะเวลาสั้น ๆ ก็เปลี่ยนแปลงใหม่ ผู้นำแบบนี้ชอบใช้เล่ห์เหลี่ยมชั้นเชิงในการกดดันและมีอิทธิพลเหนือทีมงานอยู่เงียบ ๆ แต่ยังคงใช้รางวัลเป็นเครื่องล่อให้คนทำงานได้ตรงกับความต้องการของตน

ปัญหาที่เกิดขึ้นจากผู้นำแบบนี้ คือ เมื่อผู้นำไม่ใส่ใจต่อการทำงานของทีมงานทำให้ทีมงานขาดโอกาสได้พัฒนาทักษะในการทำงานที่สูงขึ้น นอกจากนี้ทีมงานยังขาดความมั่นใจว่าสิ่งที่ทำนั้นถูกต้องและถูกใจผู้นำหรือไม่ จึงทำให้ต้องเสียเวลาและพลังงานค่อนข้างมากไปกับการหาว่าแท้จริงแล้วผู้นำต้องการอะไรกันแน่ ผู้นำแบบนี้มักก่อให้เกิดปัญหาเชิงการเมืองขึ้นภายในทีมงาน กล่าวคือ อาจมีสมาชิกคนหนึ่งแอบติดต่อเพื่อเอาใจผู้นำเป็นการส่วนตัว เพื่อให้ตนได้เป็นคนวงในที่ผู้นำไว้วางใจ จึงได้อำนาจมากกว่าคนอื่น ๆ เหตุการณ์เช่นนี้ก่อให้เกิดการแตกความสามัคคี การไม่ไว้วางใจกันในทีมงาน เกิดการหวาดระแวง แก่งแย่งอำนาจกันขึ้น ทำให้ทีมงานอ่อนแอลงไม่อาจสร้างผลงานที่มีคุณภาพได้อีกต่อไป และอาจล่มสลายในที่สุด

ผู้นำแบบสร้างอำนาจ (Power-building leadership)

เป็นผู้นำที่เป็นประชาธิปไตยและมีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของทีม จึงเป็นแบบของผู้นำที่ครอบคลุมผู้นำแบบนักวิสัยทัศน์ (visionary hero) และผู้นำแบบชั้นยอด (SuperLeader) ไว้ด้วยกัน แต่มีความเป็นผู้นำแบบแลกเปลี่ยน (transactor) อยู่บ้างเล็กน้อย โดยผู้นำแบบนี้จะให้คำแนะนำ และสอนทักษะสำคัญแก่ทีมงาน แล้วค่อยปล่อยให้ทีมงานมีอิสระมากขึ้นในการตัดสินใจต่าง ๆ เกี่ยวกับงาน ผู้นำจะกระจายอำนาจ กระตุ้นให้กำลังใจคอยเสริมแรงและให้ความร่วมมือต่าง ๆ แก่ทีมงาน ให้

ความช่วยเหลือในการสร้างวิสัยทัศน์ของทีมที่ประสบความสำเร็จจากการนำตนเอง ผู้นำให้ความสำคัญช่วยเหลือในการพัฒนาทีมงานให้มีพลังอำนาจที่จะนำตนเอง ด้วยการสอนทักษะด้านเทคนิค ทักษะการเป็นผู้นำตนเอง เช่น ทักษะการกำหนดเป้าหมาย เทคนิคการลดความขัดแย้ง เป็นต้น เป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยและเอาใจใส่ผู้อื่น ดังนั้นผู้นำแบบสร้างอำนาจนี้ได้รับการกล่าวขานว่า เป็นครูที่ยิ่งใหญ่เพราะเป็นผู้ที่ช่วยคนอื่นให้เรียนรู้ถึงวิธีที่จะนำตนเอง เป็นผู้นำที่กล้าปล่อยให้ทีมงานสามารถผิดพลาดได้ เพราะเชื่อว่าสมาชิกทีมงานจะเกิดการเรียนรู้จากความผิดพลาดนั้น ทำนอง “ผิดเป็นครู” การเรียนรู้เช่นนี้ ทำให้สมาชิกทีมได้พัฒนาตนเอง ทำให้เพิ่มความมั่นใจ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการสร้างอำนาจให้แก่ทีมงาน จนมั่นใจที่จะนำตนเองได้ในที่สุด

อย่างไรก็ดี การที่ผู้นำแบบนี้เข้าไปมีส่วนร่วมเชิงรุกกับทีมงาน ย่อมส่งอิทธิพลเหนือทีมงานบ้างไม่มากนักน้อย แม้ว่าผู้นำจะมีพฤติกรรมเป็นประชาธิปไตยก็ตาม เช่น การกำหนดทิศทางและเป้าหมายเชิงกลยุทธ์มักถูกกำหนดโดยผู้นำ แต่ก็ถือเป็นข้อดีในระยะเวลาที่ทีมงานยังขาดทักษะและความเชี่ยวชาญที่จะนำตนเอง

ผู้นำแบบมอบอำนาจเบ็ดเสร็จ (Empowered leadership)

เป็นผู้นำที่เป็นประชาธิปไตยแต่ไม่เข้าไปก้าวก่ายการทำงานของทีมงานหรือมีพฤติกรรมแบบเชิงรับ (passive) โดยผู้นำปล่อยให้ทีมงานมีอิสระอย่างเต็มที่ในการกำหนดกระบวนการทำงานและกลยุทธ์ในการทำงานให้สำเร็จได้ด้วยทีมงานเอง ผู้นำแบบมอบอำนาจเบ็ดเสร็จจึงตรงกับผู้นำแบบชั้นยอด (SuperLeader) ที่กล่าวมาแล้ว กล่าวคือ ผู้นำจะมอบหมายบทบาทต่าง ๆ ของการเป็นผู้นำตามแนวคิดทางบริหารให้แก่ทีมงานทั้งหมด อย่างไรก็ตามการทำเช่นนี้มีได้หมายความว่า ไม่จำเป็นต้องมีผู้นำ แต่ผู้นำจะเปลี่ยนมาทำบทบาทใหม่คือ เป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) เป็นผู้ฝึกสอนหรือโค้ช (coach) แทนซึ่งเป็นบทบาทที่สำคัญกว่าบทบาทเดิม โดยผู้นำจะต้องเป็นต้นแบบของการประพฤติปฏิบัติที่ดีแก่ผู้ตาม ด้วยความเชื่อที่ว่า การทำตนเป็นต้นแบบที่ดีโดยไม่ก้าวก่าย กอดันผู้ตามนำจะมีอิทธิพลต่อผู้ตามมากกว่าพฤติกรรมแบบอื่นของผู้นำ ผู้นำจึงกลายเป็นแหล่งของภูมิปัญญาของทีมที่สามารถนำมาใช้ได้เมื่อทีมต้องการ ผู้นำคอยช่วยเหลือในการประสานงานภายในทีม ระหว่างทีมและกับบุคคลทั่วไปเพื่อให้การทำงานของทีมดีขึ้น

อย่างไรก็ตาม นักวิชาการเชื่อว่า ผู้นำแบบนี้เกิดขึ้นได้ยากมาก และควรผ่านขั้นตอนของการเป็นผู้นำแบบสร้างอำนาจ (powering-building leadership) มาก่อน

เอกสารอ้างอิง

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2545) ภาวะผู้นำ : ทฤษฎีและปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บุ๊คลิงค์

Stewart, G.L., Many, C.C. and Sims, H.P. (1999). Team work and group dynamics. New York: John Wiley & Sons, Inc.

ใบความรู้ที่ 2
ผู้นำการสื่อสารเพื่อสร้างแรงจูงใจ
(หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การบริหาร การสื่อสารและจูงใจการปฏิบัติงานสู่อาเซียน)

การสื่อสารกับการจูงใจทีมงาน

พื้นฐานที่สำคัญของการบริหารจัดการภายในองค์กรขึ้นอยู่กับ “การสื่อสารที่ดี” อันจะมีผลให้เกิดความเข้าใจ ความร่วมมือ และการประสานงานที่ดี ด้วยแผนงานต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และตรงตามเป้าหมาย การสื่อสารที่ดีจึงเป็นกลยุทธ์ที่จะสามารถกระตุ้นให้เกิดการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพและเกิดผลสำเร็จแก่องค์กร การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพที่สุด คือ การสื่อสารที่เข้าใจง่าย ใช้วิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการกระตุ้นพลังในการทำงานและเพิ่มประสิทธิผลของบุคลากรในองค์กรเพื่อให้สามารถร่วมกันนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างสูงสุด

อย่างไรก็ตามแม้ว่าการสื่อสารจะเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญที่สุดในการบริหารจัดการองค์กร หากผู้บริหารไม่มีภาวะผู้นำและไม่สามารถนำกลยุทธ์การสื่อสารมาใช้อย่างชาญฉลาดและมีประสิทธิภาพแล้ว ย่อมจะนำพาองค์กรไปสู่ความล้มเหลวได้ ไม่ว่าองค์กรจะมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรและผู้บริหารขององค์กรจะใช้กลยุทธ์ใดในการบริหารจัดการก็ตาม ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่จะสามารถนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จนั้นยังคงเป็นศาสตร์และศิลป์ที่มีความสำคัญอยู่อย่างไม่เปลี่ยนแปลง

หลักการสื่อสารในองค์กร

ในทุกองค์กรจะมีการสื่อสารเป็น 2 ลักษณะ คือ การสื่อสารที่เป็นทางการ และการสื่อสารที่ไม่เป็นทางการ โดยมีหลักการที่จะทำให้การสื่อสารทั้งสองลักษณะนี้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสรุปได้ ดังนี้

1. การสื่อสารที่เป็นทางการ (formal communication)

ช่องทางการสื่อสารควรประกาศให้รู้อย่างชัดเจนและแน่นอน อำนาจหน้าที่ปรากฏอยู่ในช่องทางของการสื่อสารอย่างเป็นทางการ เส้นทางของการสื่อสาร (line of communication) ต้องสั้นและตรงประเด็น ผู้ที่มีความสามารถจะเป็นศูนย์กลางของการสื่อสาร ซึ่งได้แก่ เจ้าหน้าที่ หัวหน้างาน เมื่อองค์กรกำลังดำเนินการไม่ควรขัดขวางเส้นทางของการสื่อสาร ระบบการสื่อสารทุกระบบต้องเชื่อถือได้

2. การสื่อสารที่ไม่เป็นทางการ (informal communication)

ตอบสนองความต้องการและความรู้สึกของปัจเจกบุคคลในเรื่องของการรวมตัวกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การเคารพตนเอง และการตัดสินใจเลือกที่เป็นอิสระก่อให้เกิดความสามัคคีภายในองค์กร การใช้กลยุทธ์การสื่อสารในองค์กรเพื่อให้ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานนั้น ผู้บริหารจะต้องใช้การสื่อสารทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ สอดคล้องกับสิ่งที่จะสื่อสารและบุคคลที่จะสื่อสาร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการสื่อสารตามที่ต้องการได้อย่างแท้จริงการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ : กลยุทธ์สู่ความสำเร็จขององค์กร

การสื่อสารเป็นกลยุทธ์หรือกระบวนการหรือเครื่องมือที่จะนำไปสู่ความเข้าใจในการติดต่อและการทำงานร่วมกันของบุคคลในองค์กรเพื่อบรรลุเป้าหมาย แต่หากไม่เรียนรู้และเข้าใจความต้องการของตนเอง ไม่เข้าใจผู้อื่นแล้วไม่ว่าจะมีกระบวนการสื่อสารที่ดีและมีอุปกรณ์สื่อสารที่ทันสมัยเพียงใดก็ไร้คุณค่า นอกจากนี้การสื่อสารจำเป็นจะต้องเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เมื่อบุคคลมีความแตกต่างกันการสื่อสารที่ดีจะต้องใช้ความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีควบคู่กันไปด้วยจึงจะทำให้การสื่อสารนั้นประสบผลสำเร็จ

การเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสาร (improving organizational communication)

เนื่องจากการสื่อสารที่ผิดพลาดจะส่งผลกระทบต่อการบรรลุประสิทธิผลขององค์กรเสมอ การสร้างระบบการสื่อสารภายในองค์กรที่ดีจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมาก หน้าที่สำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารทุก องค์กร คือ การจัดระบบการสื่อสารตลอดจนการไหลของข้อมูลข่าวสารในองค์กรและลดความผิดพลาดหรืออุปสรรคในการสื่อสาร ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธีสรุปได้ดังนี้

1. การติดตามผลและให้ข้อมูลย้อนกลับ (follow-up and feed back) เป็นวิธีการที่ใช้ในการตรวจสอบข้อมูลที่ส่งไปว่าผู้รับเข้าใจตรงกับผู้ส่งเพียงไร วิธีการนี้จะทำให้กระบวนการสื่อสารเป็นแบบ two-way ซึ่งอาจเกิดขึ้นในการพบปะกันหรือหากเป็นการใช้เอกสารติดตามผลและข้อมูลย้อนกลับอาจตรวจสอบได้จากการโต้ตอบ การแสดงออกของผู้รับสารจะทำให้เราทราบว่า การสื่อสารมีความถูกต้องเพียงไร

2. การใช้การสื่อสารหลายวิธี (parallel channels and repetition) การใช้วิธีการสื่อสารและช่องทางการสื่อสารหลายวิธีทำให้การติดต่อสื่อสารมีความถูกต้องยิ่งขึ้น เช่น มีการส่งการด้วยเอกสารเป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว และยังมีการประชุมและสั่งการด้วยวาจาและใช้อีกาสพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการด้วย ก็จะทำให้การสื่อสารถูกต้องมากยิ่งขึ้น

3. ระยะเวลา (timing) ปัญหาด้านระยะเวลาเป็นสาเหตุหนึ่งของการสื่อสารที่เบี่ยงเบนไปทั้งในแง่ของความกดดันด้านเวลาและความไม่เหมาะสม ในการสื่อสารเวลาหนึ่ง ๆ องค์กรและกลุ่มอาจกำหนด มาตรฐานด้านเวลาเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวได้ เช่น ระบุไว้ล่วงหน้าว่าจะทำงานหนึ่งให้เสร็จเมื่อใดเพื่อเป็นเกณฑ์ในการจัดแบ่งเวลาและติดต่อระหว่างกันในการรายงานและสั่งการในองค์กร นอกจากนี้ยังต้องแยกระหว่างงานประจำกับงานจรซึ่งจะช่วยลดแรงกดดันด้านเวลาอันจะทำให้การสื่อสารมีความถูกต้องมากยิ่งขึ้น

4. ให้ความสนใจกับภาษา (attention to language) ในการสื่อสารนั้น การเลือกใช้ศัพท์ ระดับของคำ และความหมายของคำ เป็นวิธีการหนึ่งที่จะลดความผิดพลาดในการสื่อสารได้ การเลือกใช้คำและระดับของภาษานี้จะเกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจกับผู้ที่เราจะสื่อสารด้วยว่าควรจะใช้ภาษาในระดับใด

5. ศูนย์กลางข้อมูล (information communication and information centers) การสื่อสารโดยวิธีการนี้จะเป็นการสื่อสารที่รวดเร็วและยืดหยุ่น และมีความถูกต้องของข้อมูลมาก ซึ่งองค์กรอาจใช้ศูนย์กลางข้อมูลเป็นแหล่งกระจายข่าวโดยไม่ผ่านช่องทางที่เป็นทางการขององค์กรก็อาจจะทำให้การสื่อสารมีความถูกต้องและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

6. การให้รู้เท่าที่จำเป็น (the exception principle and the need to know) เป็นการวางระบบในการสื่อสารในองค์กรให้มีการสื่อสารในกรณีพิเศษและให้มีการรับข้อมูลเฉพาะที่จำเป็น โดยการเสนอข้อมูลไปยังฝ่ายบริหารเฉพาะที่ฝ่ายบริหารต้องการ ในขณะเดียวกันฝ่ายบริหารก็ให้ข้อมูลหรือสื่อสารกับพนักงานเฉพาะสิ่งที่พนักงานจำเป็นต้องรู้เท่านั้น ซึ่งจะทำให้การสื่อสารไม่มีข้อมูลมากเกินไป วิธีการนี้จะเหมาะกับองค์กรที่มีสายการบังคับบัญชาสูง

7. การใช้ธรรมเนียมปฏิบัติในการสื่อสาร (communication etiquette) เป็นความพยายามที่จะวางระบบในการสื่อสารโดยใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร เช่น โทรสาร ให้ใช้สื่อสารเฉพาะในเรื่องที่จำเป็นและเร่งด่วน ซึ่งการใช้เครื่องมือโดยไม่จำเป็นอาจจะทำให้การสื่อสารผิดพลาดหรือมีมากเกินไปจนเกิดความจำเป็น การสร้างธรรมเนียมปฏิบัติที่เหมาะสมจึงเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการสื่อสารได้

8. การฟังอย่างตั้งใจ (listen actively) เป็นการลดความผิดพลาดจากการสื่อสาร การตั้งใจฟังจะทำให้ข้อมูลจากผู้ส่งสารต้องการจะส่งถึงผู้รับสารครบถ้วน ในขณะเดียวกันการฟังอย่างตั้งใจนั้นผู้รับสารสามารถคิดต่อและไตร่ตรองสิ่งที่ได้ฟังและอาจมีการสอบถามหรือทำความเข้าใจข้อมูลข่าวสารได้มากขึ้น นอกจากนี้การฟังอย่างตั้งใจจะทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีระหว่างผู้ที่สื่อสารและเกิดการยอมรับกัน ซึ่งจะเป็นการพัฒนาระบบความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรภายในองค์กรตามมาด้วย

เอกสารอ้างอิง

- นิตยา เงินประเสริฐศรี. 2544. ทฤษฎีองค์การ : แนวการศึกษาเชิงบูรณาการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิโรจน์ โสวัณณะ. 2545. คู่มือสู่ความสำเร็จอันไร้ขอบเขต. กรุงเทพฯ : สำนักงานนิตยสารโลกทิพย์.
- วันชัย มีชาติ. 2548. พฤติกรรมการบริหาร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

ใบงานที่ 1 การออกแบบการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ
(หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การบริหาร การสื่อสารและจูงใจการปฏิบัติงานสู่อาเซียน)

งานและกลุ่มเป้าหมายที่ท่านต้องสื่อสารเพื่อการดำเนินงานด้านอาเซียน		
งานด้านอาเซียนที่คาดว่าจะต้องดำเนินการใน หน่วยงานท่าน	กลุ่มเป้าหมาย	
1.....	1. ผู้ได้บังคับบัญชา 2. เพื่อนร่วมงานทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน 3. อื่นๆ	
2.....	1. ผู้ได้บังคับบัญชา 2. เพื่อนร่วมงานทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน 3. อื่นๆ	
กลุ่มเป้าหมาย	รูปแบบการสื่อสาร จูงใจ	
	แบบเดิม	แบบใหม่
ผู้ได้บังคับบัญชา		
เพื่อนร่วมงาน		
อื่นๆ		

เวลา 3 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 (Module 6) กลยุทธ์การพัฒนาตนเองสู่อาเซียนเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน

1. จุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม

1.1 สามารถวิเคราะห์กลยุทธ์การพัฒนาตนเองสู่อาเซียนเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

1.2 จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้

1.3 จัดทำแผนพัฒนารายบุคคลเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้

2. สารการพัฒนา

2.1 แผนพัฒนากำลังคนในระดับประเทศ และแนวทางการยกระดับขีดสมรรถนะของบุคลากรภาครัฐ

2.2 การจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และแผนพัฒนารายบุคคลเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

3. ระยะเวลา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3 ชั่วโมง

4. วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4.1 การบรรยาย

4.2 การแบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติ

4.3 การแลกเปลี่ยนการเรียนรู้

5. สื่อหรือแหล่งเรียนรู้

5.1 Powerpoint ชุดที่ 1 กลยุทธ์การพัฒนาตนเองสู่อาเซียนเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

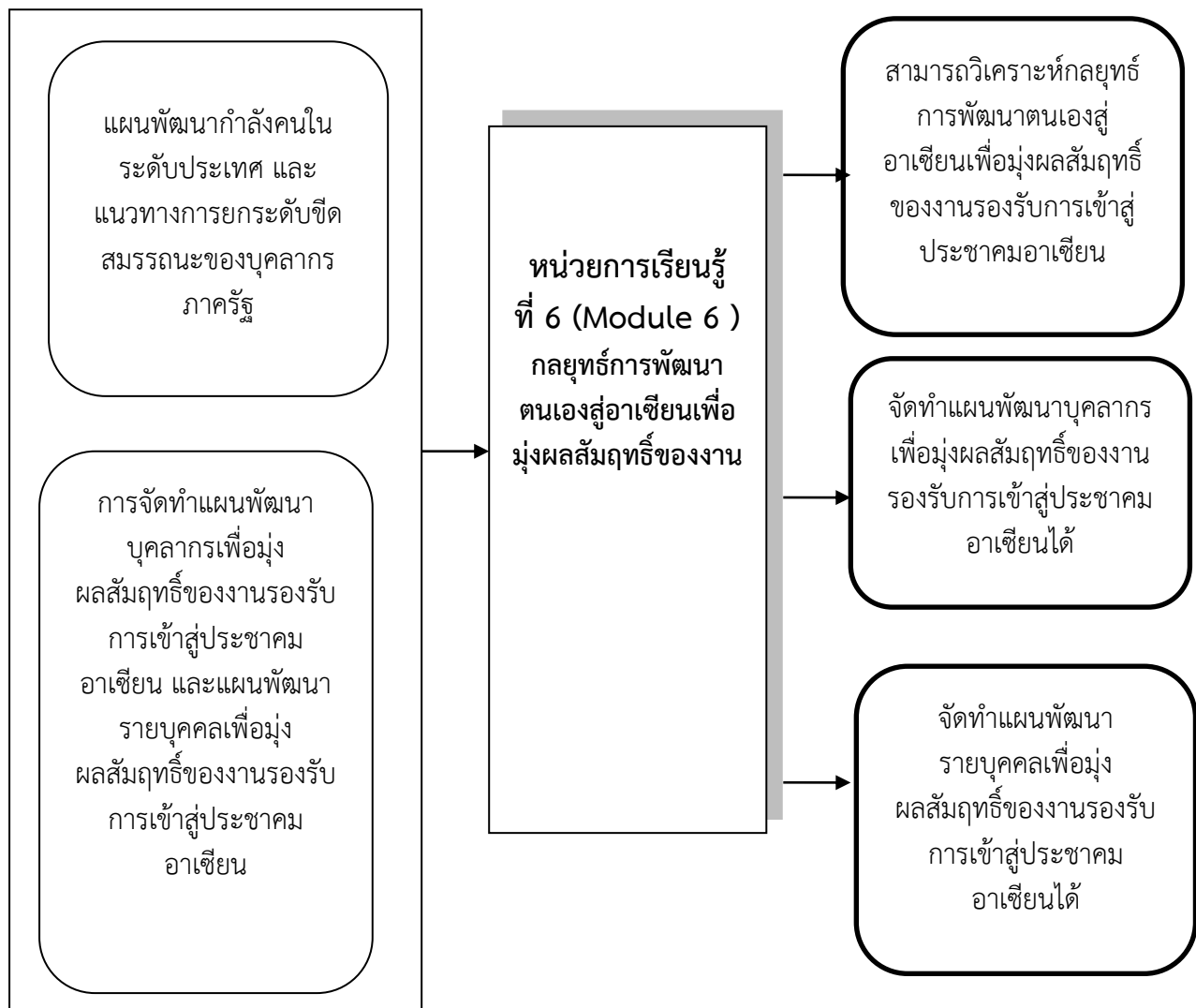
5.2 Powerpoint ชุดที่ 2 การจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และแผนพัฒนารายบุคคลเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

5.3 ใบความรู้ที่ 1 กลยุทธ์การพัฒนาตนเองสู่อาเซียนเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

5.4 ใบงานที่ 1 การจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

5.5 ใบงานที่ 2 การจัดทำแผนพัฒนารายบุคคลเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

6. ผังมโนทัศน์แสดงสาระการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์



7. วิธีการประเมินผล

7.1 การทดสอบ

7.3 ใบงาน

ใบความรู้ที่ 1
ใบความรู้ที่ 1 แผนพัฒนากำลังคนในระดับประเทศ
และแนวทางการยกระดับขีดสมรรถนะของบุคลากรภาครัฐ
(หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 กลยุทธ์การพัฒนาศักยภาพตนเองสู่อาเซียนเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน)

แผนพัฒนากำลังคนในระดับประเทศ พ.ศ. 2555 – 2559

คณะรัฐมนตรีอนุมัติในหลักการแผนพัฒนากำลังคนในระดับประเทศ พ.ศ. 2555 – 2559 ตามที่กระทรวงแรงงาน เสนอ และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังปรากฏในแผนพัฒนากำลังคนในระดับประเทศ พ.ศ. 2555 – 2559 สารสำคัญของแผนพัฒนากำลังคนในระดับประเทศ พ.ศ. 2555 – 2559 สรุปได้ดังนี้

1. วิสัยทัศน์ กำลังคนเพียงพอ มีศักยภาพได้มาตรฐานสากล มีคุณธรรมนำสู่คุณภาพชีวิตที่ดี

2. พันธกิจ

- 2.1 ผลิตกำลังคนให้มีปริมาณและคุณภาพเพียงพอต่อความต้องการของตลาดแรงงาน
- 2.2 พัฒนากำลังคนให้มีศักยภาพสูงได้มาตรฐานสากล
- 2.3 สร้างเสริมคุณธรรมให้แก่กำลังคนในทุกภาคส่วน
- 2.4 สร้างเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนากำลังคนทุกภาคส่วน
- 2.5 ส่งเสริมให้กำลังคนมีความมั่นคงในการทำงาน มีหลักประกันและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 มีความสมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทานด้านกำลังคน
- 3.2 กำลังคนมีศักยภาพสูง ได้มาตรฐานสากล ตอบสนองความต้องการของทุกภาคส่วน และสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ ได้
- 3.3 กำลังคนมีความรับผิดชอบ และมีจิตสำนึกที่ดีต่อหน้าที่
- 3.4 มีการบูรณาการการพัฒนากำลังคนทุกภาคส่วนอย่างมีประสิทธิภาพ
- 3.5 กำลังคนมีความมั่นคง และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

4. แนวทางการดำเนินงานของแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ มีดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การผลิตและพัฒนาศักยภาพกำลังคนทุกระดับต่อเนื่องตลอดชีวิต

กลยุทธ์ 1.1 ปรับปรุงหลักสูตรในระบบการศึกษาทุกระดับให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษารอบ 2

กลยุทธ์ 1.2 สร้างแหล่งเรียนรู้และส่งเสริมให้มีช่องทางการศึกษาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต

กลยุทธ์ 1.3 บูรณาการระบบการศึกษาร่วมกันระหว่างหน่วยงานทางด้านการศึกษาเพื่อเร่งส่งเสริมทักษะทางด้านภาษาต่างประเทศ (เช่น ภาษาอังกฤษ จีน และภาษาเพื่อนบ้าน)

กลยุทธ์ 1.4 ส่งเสริมการวิจัยและการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มผลิตภาพแรงงาน

กลยุทธ์ 1.5 ส่งเสริมสนับสนุนให้ใช้ระบบเทคโนโลยีเสมือนจริงช่วยเพิ่มประสิทธิภาพด้านการศึกษาและพัฒนาคน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความสมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทานด้านกำลังคนทุกภาคส่วน

กลยุทธ์ 2.1 พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้ตรงต่อความต้องการของตลาด เพื่อรองรับการเป็นศูนย์กลางด้านการศึกษา (Education Hub) ของอาเซียน

กลยุทธ์ 2.2 ส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนในรูปแบบ Work Integrated Learning (WIL) มากขึ้นในทุกระดับ เพื่อพัฒนาทักษะในการทำงานจริง

กลยุทธ์ 2.3 จัดเตรียมกำลังคนในบางสาขาที่ขาดแคลนทั้งด้านปริมาณและคุณภาพเพื่อรองรับการเป็นตลาดเดียวในอาเซียน

กลยุทธ์ 2.4 เพิ่มความพร้อมให้กับคนไทยในวัยแรงงานให้มีโอกาสเพิ่มเติมทักษะฝีมือแรงงานได้ตลอดเวลาโดยผ่านระบบ ICT

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนากำลังคนให้มีศักยภาพสูงและมีความสามารถในระดับสากล

กลยุทธ์ 3.1 เตรียมความพร้อมกำลังคนเพื่อรองรับการขยายตัวของตลาดสินค้าและบริการอันเนื่องมาจากการรวมกลุ่มในภูมิภาคอาเซียน

กลยุทธ์ 3.2 ส่งเสริมและพัฒนากำลังคนให้มีศักยภาพความรู้ความสามารถ ทักษะฝีมือและทักษะด้านภาษาเพิ่มขึ้น เพื่อรองรับการย้ายฐานการผลิตที่จะเข้ามาในประเทศไทย

กลยุทธ์ 3.3 พัฒนาทักษะใหม่ ๆ (ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี) เพื่อสร้างโอกาสแก่แรงงานให้มีศักยภาพเท่าทันและใช้โอกาสจากเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไปในปัจจุบัน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างเสริมเครือข่ายในการพัฒนากำลังคน

กลยุทธ์ 4.1 สนับสนุนการสร้างเครือข่ายในการพัฒนากำลังคนอย่างเป็นรูปธรรม

กลยุทธ์ 4.2 จัดระบบการวางแผนพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับการขยายตัวของเศรษฐกิจ

กลยุทธ์ 4.3 เสริมความรู้ด้านการวางแผนและบริหารจัดการทรัพยากรที่เหมาะสมให้กับทุกภาคส่วน

กลยุทธ์ 4.4 เสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาเครือข่ายภาคีด้านกำลังคน

กลยุทธ์ 4.5 พัฒนาและขยายเครือข่ายข้อมูลข่าวสารตลาดแรงงาน

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การสนับสนุนให้กำลังคนมีความมั่นคงและหลักประกันในชีวิต

กลยุทธ์ 5.1 ปรับปรุงระบบบริหารจัดการด้านสวัสดิการและค่าตอบแทนเพื่อให้แรงงานมีหลักประกันที่มั่นคง/คุณภาพชีวิตที่ดี

กลยุทธ์ 5.2 ผลักดันนโยบายที่เกี่ยวกับการส่งเสริมความมั่นคงทางอาชีพและสวัสดิการสังคมให้เกิดผลในทางปฏิบัติที่เป็นธรรมให้แก่แรงงานทั้งในระบบและนอกระบบ

กลยุทธ์ 5.3 สนับสนุนการมีส่วนร่วมขององค์กรเกี่ยวกับนายจ้างและลูกจ้าง

กลยุทธ์ 5.4 สร้างความเข้มแข็งแก่หน่วยงานกลางที่ดูแลด้านแรงงาน

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การสนับสนุนให้กำลังคนมีคุณธรรม

กลยุทธ์ 6.1 พัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างเป็นองค์รวมทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์ คุณธรรม และจริยธรรม

กลยุทธ์ 6.2 สร้างจิตสำนึกของคนในทุกสาขาอาชีพให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม

กลยุทธ์ 6.3 สร้างเสริมความศรัทธาในสถาบันศาสนาเพื่อให้มีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมศีลธรรม และสร้างความเป็นปึกแผ่นในสังคม

แนวทางการยกระดับขีดสมรรถนะของบุคลากรภาครัฐ พ.ศ. 2556-2558

ในบริบทของประเทศในปัจจุบันที่ต้องเผชิญกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งในระดับประเทศ และระดับภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ส่งผลให้ภาครัฐของไทยต้องมีการปรับตัว เพื่อให้ก้าวทันสมาชิกประเทศในภูมิภาคเดียวกัน และเพื่อการปฏิสัมพันธ์กันที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดย ยุทธศาสตร์ประเทศ (Country Strategy) พ.ศ. 2556-2558 ซึ่งมีแนวยุทธศาสตร์และนโยบายในการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ไว้ 4 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เพื่อหลุดพ้นจากประเทศ รายได้ปานกลาง (Growth & Competitiveness)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การลดความเหลื่อมล้ำ (Inclusive Growth)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การเติบโตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Growth)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างสมดุลและปรับระบบบริหารจัดการภายในภาครัฐ (Internal Process)

สำนักงาน ก.พ. ในฐานะองค์กรกลางด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐได้รับมอบหมายให้ รับผิดชอบในการกิจที่เกี่ยวข้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ซึ่งมีเป้าหมายที่จะสร้างสมดุลและปรับระบบ บริหารจัดการภายในภาครัฐให้เกิดประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าและผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจภาครัฐ โดยระบุแนว ทางการดำเนินงานที่สำคัญด้าน “การพัฒนาและบริหารกำลังคนภาครัฐ” 2 ประการ คือ 1) การบริหาร กำลังคนให้สอดคล้องกับบทบาทภารกิจที่มีในปัจจุบัน และเตรียมพร้อมสำหรับอนาคต และ 2) การพัฒนา ทักษะและศักยภาพของกำลังคนภาครัฐและเตรียมความพร้อมบุคลากรภาครัฐสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งนำไปสู่ การกำหนดเป้าหมายของการยกระดับขีดสมรรถนะของบุคลากรภาครัฐ เป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1. บุคลากรภาครัฐสามารถปฏิบัติหน้าที่ ภารกิจที่รับผิดชอบในปัจจุบัน
2. บุคลากรภาครัฐสามารถปฏิบัติงานเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต
3. บุคลากรภาครัฐสามารถปฏิบัติงานเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ทั้งนี้ โดยมุ่งหวังให้บุคลากรภาครัฐมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้

1. มีความเป็นมืออาชีพ (Professional) โดยมีสมรรถนะในการทำงาน ดังนี้
 - มุ่งผลสัมฤทธิ์ เน้นการทำงานแบบบูรณาการ โดยทำงานทั้ง เชิงรุก และเชิงรับ โดยจัดทำยุทธศาสตร์ ร่วมของหน่วยงาน รักษาสมดุล รักษาประโยชน์ของภูมิภาค
 - ทำงานเป็นทีม เน้นการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน แลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อติดตามสถานการณ์ ของหน่วยงานตลอดเวลา
 - มีความรู้เชิงลึกในภารกิจที่ตนเองปฏิบัติ รู้เขา รู้เรา ในประชาคมอาเซียน รวมไปถึง สิ่งที่ต้องทำ ไม่ควรทำในวัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้าน รู้ในแง่ยุทธศาสตร์องค์กร ผลกระทบจากนโยบายที่เกี่ยวข้องกับ อาเซียน และรู้ทักษะต่างๆ เช่น การเจรจา การประชุมต่างๆ และมีความโปร่งใส มีมาตรฐานในการทำงาน เข้าใจและปรับใช้วิธีการทำงาน ในรูปแบบที่เป็นมาตรฐานสากลระดับภูมิภาค

2. มีความเป็นนานาชาติ (International)

มีความเป็นกว้างทางความคิด คิดเชิงบวกกับบริบทนานาชาติ ตัวอย่างคือ การเห็นประโยชน์จากการเปิดการค้าเสรี รู้หลักสากลนิยมมากพอที่จะสามารถสร้างสมดุล ระหว่างผลประโยชน์ของประเทศ และผลประโยชน์ภูมิภาค

- มีความคิดเชิงบวก เห็นประโยชน์ในการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน สร้างสมดุลในการรักษาความสัมพันธ์กับประเทศสมาชิก และประเทศมหาอำนาจ เคารพในความแตกต่าง และความหลากหลายของประชาคม

- มีทักษะในการทำงานในบริบทสากล พูด เขียน อ่าน ภาษาอังกฤษ และภาษาประเทศเพื่อนบ้าน เข้าใจวัฒนธรรม ธรรมเนียม การเจรจากับประเทศสมาชิก มีความยึดมั่นในผลประโยชน์ของประเทศ ขณะเดียวกันก็ยึดหยุ่นตามเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์

3. มีความเป็นผู้สนับสนุน (Facilitator)

- มีภาวะผู้นำเชิงรุก มียุทธศาสตร์ที่ชัดเจนในการนำภาคส่วนอื่นๆ ของสังคม ตระหนักและเข้าถึงผลประโยชน์จากประชาคมอาเซียนอย่างเท่าเทียม เพื่อให้ ทุกภาคส่วนทำงานร่วมกันเพื่อประโยชน์ของประเทศ และเพิ่มขีดความสามารถของไทยในการแข่งขัน การบริการที่เป็นเลิศ มีมาตรฐานในการให้บริการในระดับมาตรฐานสากล โปร่งใส ลดอุปสรรค เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้รับบริการ

4. เป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง (Change Agent)

- มีการตื่นตัวในการรับรู้เกี่ยวกับอาเซียนทั้งในวงกว้างและในเชิงลึก
- สามารถคิด ริเริ่ม และมีความพร้อมที่จะเผชิญหน้ากับความเปลี่ยนแปลงในรูปแบบต่างๆ
- ยอมรับในการเปลี่ยนแปลงและสามารถทำให้ผู้อื่นเข้าใจในการปรับเปลี่ยนที่จะเกิดขึ้น เพื่อหาแนวทางในการลดอุปสรรคและความเสี่ยงได้

กลยุทธ์การพัฒนาศักยภาพตนเองสู่อาเซียนเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน

การเกิดขึ้นของประชาคมอาเซียน ชี้ว่าสังคมไทยในอนาคตจะมีความเปลี่ยนแปลงในหลายเรื่อง ที่กระทบต่อวิถีชีวิตที่เคยดำเนินมาในอดีต ผู้บริหารการศึกษาต้องเรียนรู้ ปรับตัวและเตรียมการ (Adapability and Preparation) ประเด็นที่ควรต้องเตรียมตนเอง เพื่อทำให้ตนเองมีความพร้อมเพื่อรับมือกับสถานการณ์ในอนาคต คือ

1. ควรให้ความสนใจและตระหนักผลที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการรวมตัวของประเทศต่าง ๆ สู่ประชาคมอาเซียน ทั้งในเชิงประโยชน์ที่ได้รับและข้อควรระวัง ดังนั้นการติดตามข้อมูล ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวของประเทศเพื่อนบ้านเป็นสิ่งจำเป็น เพราะจะนำไปสู่ความเท่าทัน การปรับตัว เตรียมการ มิใช่รอให้ผลเกิดขึ้นก่อนจึงค่อยปรับตัว ซึ่งอาจจะทำให้เราไม่ทันการ

2. ปรับทั้งกระบวนการเรียนรู้ ปรับทัศนคติที่จะต้องตระหนักถึงความเป็นชาติและการดำรงคงอยู่ของประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น การเรียนรู้ในยุคใหม่ควรเป็นไปอย่างมีเป้าหมาย อย่างคนรู้เท่าทันสถานการณ์ เพื่อสะสมความรู้และประสบการณ์ รู้จักที่จะสร้างมูลค่าเพิ่มในตนเองทำให้ตนเป็นคนมีศักยภาพรอบด้าน (ทั้งทางการเรียนรู้ การเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ การสื่อสาร การมีวินัยในตนเอง การมีภาวะผู้นำ ฯลฯ) เพราะคู่แข่งในอนาคตมิใช่คนไทยด้วยกันเท่านั้น แต่เป็นคนต่างชาติต่างวัฒนธรรมที่จะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น แนวคิดที่ควรส่งเสริมสร้างในตนเอง คือ ทำให้ตนเองสามารถทำงานได้ทั่วอาเซียน นอกจากนี้การเกิดขึ้นของประชาคมอาเซียน สอนเราว่าเราต้องมีการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะสังคมแห่งอนาคตเป็นสังคม

ใหม่ที่เรไม่เคยชิน เนื่องจากแตกต่างจากอดีตที่ผ่านมา ความรู้เพื่อการดำรงตนให้อยู่รอด ให้อยู่อย่างมีความสุข เป็นสิ่งที่เราต้องแสวงหา

3. พัฒนาความเป็นคนมีวินัย มุ่งเน้นความสามารถในการดำเนินชีวิตภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม ควรพัฒนาการเรียนรู้วินัยที่เพิ่มสูงขึ้นกว่าเดิม คือ แสดงออกซึ่งการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เป็น เคารพความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรม

4. สร้างความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ควรพัฒนาตนเองให้แน่ใจได้ว่า สามารถที่จะทำงานกับผู้คนต่างวัฒนธรรมได้ ซึ่งถือเป็นศักยภาพที่เพิ่มสูงขึ้นกว่าในอดีตที่ผ่านมา

5. เรียนรู้ประเทศเพื่อนบ้านทั้งในด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกัน การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ในอดีตสอนให้เรารักชาติบนความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน หากเข้าใจว่าทุกวัฒนธรรมล้วนเป็นสิ่งที่มีความค่าต่อคนในแต่ละสังคม การมีมุมมองต่อประเทศเพื่อนบ้านจะนำไปสู่ความเข้าใจกันมากยิ่งขึ้น

6. สร้างโอกาสเรียนรู้ภาษาประเทศ ต้องเพิ่มทักษะทางด้านภาษาอังกฤษให้มากขึ้น ให้สามารถสื่อสารได้ เพราะปัจจุบันการสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต ติดต่อประสานงานทางธุรกิจ ถือว่าเป็นสิ่งที่ทุกคนควรรู้ ยิ่งรู้มาก ยิ่งเพิ่มศักยภาพให้กับตัวเอง สามารถติดต่อเชื่อมโยงกันได้กับประเทศเพื่อนบ้านและถึงภาษาอังกฤษจะเป็นภาษากลางของอาเซียน แต่ทิศทางในอนาคตภาษาจีนจะมีความสำคัญสูงจึงควรให้ความสนใจในการศึกษาภาษาจีนเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ควรสร้างโอกาสการเรียนรู้ภาษาประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อสร้างโอกาสให้ตนเองสามารถทำงานในประเทศเพื่อนบ้านได้ด้วย

สรุป

การรวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียน ภายใต้คำขวัญ “อาเซียนรวมตัวกันเป็นหนึ่ง” ภายในปี พ.ศ. 2558 มีทั้งผลดีหลายประการและผลกระทบที่น่าเป็นห่วงต่อสังคมและคนไทย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าคนไทยให้ความสำคัญและเตรียมการในเรื่องนี้นักน้อยเพียงใดประเด็นที่ควรให้ความสนใจ คือ นักศึกษารุ่นใหม่จะมองเห็นและตระหนักในสถานการณ์ประชาคมอาเซียนเพียงใด ถ้าหากนักศึกษาตระหนัก ผู้บริหารการศึกษาต้องเรียนรู้และวางเป้าหมายการทำงานที่ชัดเจน เพื่อให้ตนเองมีความพร้อมต่อการที่ประเทศไทยก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ใบงานที่ 1 การจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์
ของงานรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
 (หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 กลยุทธ์การพัฒนาดตนเองสู่อาเซียนเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน)

กิจกรรม

1. ให้ผู้เข้ารับการอบรมแบ่งกลุ่มกลุ่มละ 8 - 10 ท่าน
2. ศึกษาใบความรู้ที่ 1 แผนพัฒนากำลังคนในระดับประเทศ และแนวทางการยกระดับขีดสมรรถนะของบุคลากรภาครัฐ
3. ร่วมกันอภิปรายและวางแผนกลยุทธ์พัฒนาประสิทธิภาพผลงานอย่างมุ่งผลสัมฤทธิ์ เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (15 นาที)
4. แลกเปลี่ยนการเรียนรู้นำเสนอแผน (กลุ่มละ 5 นาที)

แผนกลยุทธ์การแผนพัฒนาบุคลากรเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์
ของงานรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

วิสัยทัศน์				
.....				
.....				
.....				
พันธกิจ	เป้าประสงค์	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด	โครงการ

ใบงานที่ 2 การจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์
ของงานรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
 (หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 กลยุทธ์การพัฒนาดตนเองสู่อาเซียนเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน)

การจัดทำแผนพัฒนารายบุคคล Developing Individual Development Plan Manual

ความหมาย

แผนพัฒนารายบุคคล Individual Development Plan (IDP) เป็นกระบวนการที่ผู้ปฏิบัติงานร่วมกับ ผู้บังคับบัญชากำหนดความจำเป็นในการพัฒนา และฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงาน เพื่อความสำเร็จของงานและองค์กร เป็น แผนที่ระบุเป้าหมาย และวิธีการในการพัฒนาตนเองที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ขององค์กร และเป็นแผนที่ใช้ในการ พัฒนาสมรรถนะของบุคคล ให้มีสมรรถนะเหมาะสมกับการปฏิบัติงานในตำแหน่งตามแนวทางความก้าวหน้าในสาย งาน

แบบสอบถามเพื่อจัดทำแผนพัฒนารายบุคคล

ชื่อ – สกุล

ตำแหน่งระดับตำแหน่ง.....

หน้าที่ความรับผิดชอบ (โดยตำแหน่งและการปฏิบัติงานจริง)

1.
2.
3.

การประเมินตนเอง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความรู้ความเข้าใจและระดับความต้องการพัฒนาตนเองเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน
รองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

คำแนะนำ ขอให้ท่านโปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ เพื่อประเมิน (1) ระดับความรู้ความเข้าใจ และ (2)
ระดับความต้องการพัฒนาตนเองเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยแบ่งเกณฑ์
การประเมินเป็น 5 ระดับ ได้แก่

5	หมายถึง	มีความรู้ความเข้าใจ/มีความต้องการพัฒนาระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความรู้ความเข้าใจ/มีความต้องการพัฒนาระดับมาก
3	หมายถึง	มีความรู้ความเข้าใจ/มีความต้องการพัฒนาระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความรู้ความเข้าใจ/มีความต้องการพัฒนาระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความรู้ความเข้าใจ/มีความต้องการพัฒนาน้อยที่สุด

ที่	รายการ	ระดับความรู้ความเข้าใจ					ระดับความต้องการพัฒนา					ค่าความต่าง
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1.	มีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน											
2.	ความสามารถในการบริหารจัดการภายใต้สถานการณ์จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ											
3.	มีทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน											
4.	มีทักษะในการใช้ ICT รองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน											
5.	มีศักยภาพในการประสานภาคีเครือข่ายเพื่อความร่วมมือจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน(เช่น โรงเรียน องค์กรเอกชน หน่วยงานราชการ ฯลฯ)											
6.	มีศักยภาพในการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานเกี่ยวกับอาเซียนอย่างมีประสิทธิภาพ											

ที่	รายการ	ระดับความรู้ความเข้าใจ					ระดับความต้องการพัฒนา					ค่าความต่าง
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
7.	การใช้เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารกับภาคีเครือข่ายในกลุ่มอาเซียน เช่น ผ่านทางเว็บไซต์ อีเมล ฯลฯ											
8.	มีความสามารถในการวิจัยพัฒนาการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน											
9.	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียน											
10.	มีการติดตาม กำกับและประเมินผลพร้อมสรุปรายงานและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานการจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนสู่สาธารณชนในรูปแบบที่หลากหลาย											

แผนพัฒนารายบุคคลเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแผนพัฒนารายบุคคล

ชื่อผู้ปฏิบัติงาน.....ตำแหน่ง.....

ชื่อหัวหน้าผู้ปฏิบัติงาน.....ตำแหน่ง.....

ความรู้/ทักษะ/คุณลักษณะที่ ต้องได้รับ การพัฒนา	วิธีการพัฒนา	ช่วงเวลาที่ต้องการ	ผลการพัฒนา	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ

ลงชื่อ.....ผู้ปฏิบัติงาน ลงชื่อ.....หัวหน้าผู้ปฏิบัติงาน

ส่วนที่ 3
แผนจัดการเรียนรู้
หลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารการศึกษา
สู่การเป็นประชาคมอาเซียน

แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน จำนวน 3 ชั่วโมง
(ศึกษาด้วยตนเอง ก่อนเข้ารับการพัฒนา)

วัตถุประสงค์	สาระการเรียนรู้	แนวทางการจัดกิจกรรม	เวลา	สื่อที่ใช้ในการพัฒนา	การประเมินผล
1. สามารถอธิบาย ความเป็นมา สาระสำคัญ ประชาคม อาเซียนและ พันธกรณี 2. สามารถ วิเคราะห์ การเตรียม ความพร้อมของ หน่วยงาน ตนเองเพื่อ รองรับการเข้าสู่ ประชาคม อาเซียน	1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ อาเซียน 2. การเตรียมความพร้อม ของไทยสู่การเป็น ประชาคมอาเซียน	1. ทำหนังสือชี้แจงไปยังผู้เข้ารับการพัฒนามีก่อนการ พัฒนาเพื่อแจ้งถึง วัตถุประสงค์ของการพัฒนา เนื้อหาวิชา/ระยะเวลา 2. ส่งหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน ไปให้ผู้เข้ารับการพัฒนาก่อนทางไปรษณีย์และทาง อีเมล 3. ผู้เข้ารับการพัฒนาศึกษาล่วงหน้า จากเอกสารที่ ส่งไปให้และจากการสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมจาก Internet 4. ผู้เข้ารับการพัฒนาศึกษาใบงานที่ 1 และวิเคราะห์ รายงานนำมาส่งในวันที่เข้ารับการพัฒนา	30 นาที	1. เอกสารประกอบ การพัฒนา 2. สืบค้นความรู้จาก Internet 3. ใบงานที่ 1 การวิเคราะห์ สาระสำคัญเกี่ยวกับ อาเซียน	การตรวจ ชิ้นงานเดี่ยว

แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ประชาคมอาเซียนกับการศึกษาไทย จำนวน 3 ชั่วโมง

วัตถุประสงค์	สาระการเรียนรู้	แนวทางการจัดกิจกรรม	เวลา	สื่อที่ใช้ในการพัฒนา	การประเมินผล
		1. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการพัฒนา เนื้อหาวิชา/ ระยะเวลา แนวทางการจัดกิจกรรม สื่อที่ใช้ใน การพัฒนา การวัดและประเมินผล 2. ทดสอบก่อนการพัฒนา	10 นาที 20 นาที	1. PowerPoint 2. เอกสารประกอบ การพัฒนา 3. แบบทดสอบ	การทดสอบ
1. สามารถ วิเคราะห์สภาพ การจัด การศึกษาไทยที่ ส่งผลต่อการ เข้าเป็นส่วน หนึ่งของ ประชาคม อาเซียน 2. สามารถหาแนว ทางการ ขับเคลื่อนการ จัดการศึกษาสู่ การเป็น ประชาคม อาเซียน	1. ประเทศในประชาคม อาเซียน: ลักษณะที่ สำคัญ 2. ผลกระทบของ ประชาคมอาเซียนต่อ ไทย 2. นโยบายการศึกษาไทย กับการก้าวสู่ประชาคม อาเซียน 3. สถานการณ์การศึกษา ไทยในเวทีโลก ปี 2557 4. แนวทางขับเคลื่อน สถาบันการศึกษาสู่ ประชาคมอาเซียน	1. วิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับประเทศในประชาคม อาเซียน: ลักษณะที่สำคัญ ผลกระทบของ ประชาคมอาเซียนต่อไทย นโยบายการศึกษา ไทยกับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน สถานการณ์ การศึกษาไทยในเวทีโลก ปี 2557 และ แนวทาง ขับเคลื่อนสถาบันการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน 2. ผู้เข้ารับการพัฒนาศึกษาใบความรู้ที่ 1- 5 3. วิทยากรชี้แจงใบงานที่ 1 และใบงานที่ 2 วิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาไทยที่ส่งผลต่อ การเข้าเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียน และ แนวทางการขับเคลื่อน 4. ผู้เข้ารับการพัฒนาลงมือทำใบงานที่ 1 และ วิเคราะห์ต่อยอด ใบงานที่ 2 วิเคราะห์แนวทาง การขับเคลื่อนการจัดการศึกษาสู่การเป็น ประชาคมอาเซียน 5. วิทยากรให้คำปรึกษาแนะนำระหว่างการทำ กิจกรรมตามใบงานที่ 1-2	3 ชั่วโมง	1. PowerPoint ประชาคมอาเซียน กับการศึกษาไทย 2. ใบความรู้ที่ 1 ประเทศในประชาคม อาเซียน: ลักษณะที่ สำคัญ 3. ใบความรู้ที่ 2 ผลกระทบของ ประชาคมอาเซียน ต่อไทย 4. ใบความรู้ที่ 3 นโยบายการศึกษา ไทยกับการก้าวสู่ ประชาคมอาเซียน 5. ใบความรู้ที่ 4 สถานการณ์	1. การตรวจ ชิ้นงานเดี่ยว 2. การสังเกต

วัตถุประสงค์	สาระการเรียนรู้	แนวทางการจัดกิจกรรม	เวลา	สื่อที่ใช้ในการพัฒนา	การประเมินผล
		5. วิทยากรสรุปให้ข้อคิดเห็นเพื่อเติมเต็มและสรุปเป็นองค์ความรู้ร่วมกับผู้เข้ารับการพัฒนา		<p>การศึกษาไทยในเวทีโลก ปี 2557</p> <p>6. ใบความรู้ที่ 5 แนวทางขับเคลื่อนสถาบันการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน</p> <p>7. ใบงานที่ 1 การวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาไทยที่ส่งผลต่อการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียน</p> <p>8. ใบงานที่ 2 แนวทางการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาสู่การเป็นประชาคมอาเซียน</p>	

แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 English Language Proficiency Development Responding to the Needs to Prepare for AEC by 2015
จำนวน 12 ชั่วโมง

วัตถุประสงค์	สาระการเรียนรู้	แนวทางการจัดกิจกรรม	เวลา	สื่อที่ใช้ในการพัฒนา	การประเมินผล
		1. ส่งหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 และชี้แจงวัตถุประสงค์ของการพัฒนา เนื้อหาวิชา/ ระยะเวลา แนวทางการจัดกิจกรรม สื่อที่ใช้ใน การพัฒนา การวัดและประเมินผล ไปให้ผู้เข้ารับการพัฒนทางไปรษณีย์และทางอีเมล 2. ผู้เข้ารับการพัฒนาศึกษาเอกสารล่วงหน้า และเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับตัวเอง หน่วยงาน และงานด้านอาเซียนที่ให้เป็นภาษาอังกฤษ		หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 English Language Proficiency Development Responding to the Needs to Prepare for AEC by 2015	
1. เพื่อสร้างความตระหนักและเสริมสร้างสมรรถนะในการใช้ภาษาอังกฤษ และทักษะการพูดการปฏิบัติของผู้บริหารการศึกษา 2 เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยน	1. Background and Methodology 2. Panels Presentation 3. Welcoming and informing visitors about a schedule 4. Thanking Guest 5. Formal Introduction and closing speeches 6. แนวทางการจัดทำ MOU	1. วิทยากรทักทาย ชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ 2. วิทยากรบรรยาย Competency Development for the Educational Administrators to the Needs to Prepare for AEC by 2015 แก่ผู้เข้ารับการพัฒน 3. วิทยากรบรรยาย Background and Methodology, 4. วิทยากรทดสอบความชำนาญการใช้ภาษาอังกฤษ ผู้เข้ารับการพัฒนทุกคน ใน 5 สมรรถนะ ได้แก่ grammar, vocabulary, fluency, listening and pronunciation 5. วิทยากรให้ผู้เข้ารับการพัฒนฝึกปฏิบัติ Self-	12 ชั่วโมง	1. PowerPoint Competency Development for the Educational Administrators 2. .การบรรยาย 3. การทดสอบ 4. การระดมพลังสมอง 5. การฝึกปฏิบัติเดี่ยว และการแบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติ 6. การแลกเปลี่ยน	1. การทดสอบ 2. การสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรม 3. การประเมินการฝึกปฏิบัติจริง

วัตถุประสงค์	สาระการเรียนรู้	แนวทางการจัดกิจกรรม	เวลา	สื่อที่ใช้ในการพัฒนา	การประเมินผล
<p>ความคิดเห็น และ</p> <p>ประสบการณ์ บนพื้นฐานของ ความรู้</p> <p>ภาษาอังกฤษ และทักษะโดย การสื่อสารเป็น ภาษาอังกฤษ</p> <p>3. เพื่อแลกเปลี่ยน ความรู้และ ประสบการณ์ โดยใช้กิจกรรม ที่หลากหลาย ในการปรับปรุง สมรรถนะการ ใช้ภาษาอังกฤษ และทักษะ เพื่อ เตรียมความพร้อม ในการ ทำงานส่งเสริม ความร่วมมือ กับกลุ่ม</p>		<p>Introduction (New Friend) Speaking interaction and self- introductions</p> <p>5. วิทยากรให้ความรู้ Panel Presentations, Welcoming and informing visitors about a schedule, Thanking Guest, Formal Introduction and closing speeches</p> <p>6. ผู้เข้ารับการพัฒนาศึกษาใบความรู้ที่ 1 - 5</p> <p>7. วิทยากรแบ่งกลุ่มผู้เข้ารับการพัฒนากลายเป็นกลุ่มละ 5 คน ให้แต่ละกลุ่มระดมสมองการพัฒนา เตรียมความพร้อมหน่วยงานเข้าสู่ประชาคม อาเซียนตามหัวข้อที่กำหนดแต่ละกลุ่ม Work Shop: Instructors explanation and brain storming session for panel</p> <p>8. แต่ละกลุ่มระดมสมองวิเคราะห์แนวทางการ พัฒนางานเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่เป็น ประชาคมอาเซียน และฝึกการนำเสนอเป็น คณะบุคคลหน้าเวที</p> <p>9. วิทยากรเป็นพี่เลี้ยง ให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือและแก้ไขร่างนำเสนอ (Facilitators work shadowing and editing)</p> <p>10. ฝึกนำเสนอแต่ละกลุ่มพร้อมทั้งแนะนำแก้ไข ก่อนการนำเสนอจริง</p>		<p>การเรียนรู้</p> <p>7. การนำเสนอเป็น ภาษาอังกฤษ</p> <p>8. การทำใบงาน</p> <p>9. กิจกรรมที่1 Warm-Up Activity</p> <p>10. กิจกรรมที่ 2 Workshop (First Step)</p> <p>Instructors explanation and brain storming session for panel presentation)</p> <p>11. กิจกรรมที่ 3 Script Development (Step Two) (Facilitators work shadowing and editing)</p> <p>12. ใบความรู้ที่ 5 แนวทางการจัดทำ MOU</p>	

วัตถุประสงค์	สาระการเรียนรู้	แนวทางการจัดกิจกรรม	เวลา	สื่อที่ใช้ในการพัฒนา	การประเมินผล
<p>ประเทศ อาเซียน</p> <p>4. เพื่อเสริมสร้าง ความรู้เกี่ยวกับ อาเซียน เพื่อให้ ผู้บริหาร การศึกษา สามารถเตรียม เยาวชนมีความ พร้อมในการ เข้าสู่การเป็น พลเมืองของ ประชาคม อาเซียน</p> <p>5. เพื่อเสริมสร้าง ทักษะและ ความเข้าใจการ ทำบันทึกความ เข้าใจ ข้อตกลง ความร่วมมือ ระหว่างองค์กร หน่วยงาน รัฐ</p>		<p>11. แต่ละกลุ่มนำเสนอแนวคิดเป็น panel หน้า เวที คนละ 3 นาที กลุ่มละ 15 นาที และเปิด โอกาสให้ผู้รับฟังได้ซักถาม</p> <p>12. วิทยากรประเมินผลรายบุคคลและให้ข้อมูล เพื่อใช้ในการปรับปรุงพัฒนา Feedback & Individual assessment report</p> <p>13. วิทยากรให้ความรู้ และยกตัวอย่าง รวมทั้งการ ให้ศึกษาตัวอย่าง บันทึกความเข้าใจ ข้อตกลง ความร่วมมือ ระหว่างองค์กร หน่วยงาน รัฐ (MOU)</p> <p>14. ผู้เข้ารับการพัฒนาศึกษาใบความรู้ที่ 5 และ ศึกษาเอกสารตัวอย่าง MOU</p> <p>15. วิทยากรให้ผู้เข้ารับการพัฒนาศึกษาฝึกเขียน บันทึก ความเข้าใจ ข้อตกลง ความร่วมมือ ระหว่าง องค์กร หน่วยงาน รัฐ (MOU)</p>			

แผนจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 วิสัยทัศน์ ความท้าทายของเทคโนโลยีเกิดใหม่กับการศึกษาไทย จำนวน 6 ชั่วโมง
(บรรยาย 3 ชั่วโมง ศึกษาดูงาน 3 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์	สาระการเรียนรู้	แนวทางการจัดกิจกรรม	เวลา	สื่อที่ใช้ในการพัฒนา	การประเมินผล
1. สามารถอธิบายเรื่องเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2. วิเคราะห์รูปแบบการปรับปรุงงานด้านเทคโนโลยีของหน่วยงานได้	1. วิสัยทัศน์ การเปลี่ยนแปลงและบริบทของเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับสังคม 2. รูปแบบการศึกษาที่ใช้เทคโนโลยีช่วยการเรียนรู้	1. วิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงและบริบทของเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับสังคม 2. ผู้เข้ารับการพัฒนาศึกษาใบความรู้ที่ 1 วิสัยทัศน์ การเปลี่ยนแปลงและบริบทของเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับสังคม 3. ผู้เข้ารับการพัฒนาศึกษาใบความรู้ที่ 2 รูปแบบการศึกษาที่ใช้เทคโนโลยีช่วยการเรียนรู้ 4. วิทยากรชี้แจงใบงานที่ 1 วิเคราะห์รูปแบบการปรับปรุงทางด้านเทคโนโลยีของหน่วยงาน 5. ผู้เข้ารับการพัฒนาศึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้และปฏิบัติตามใบงานที่ 1 6. วิทยากรให้คำปรึกษาระหว่างปฏิบัติกิจกรรมตามใบงาน 7. ผู้แทนผู้เข้ารับการพัฒนานำเสนอผลงานและแนวคิดที่ได้จากการฝึกปฏิบัติ 8. วิทยากรและผู้เข้ารับการพัฒนาร่วมกัน	3 ชั่วโมง	1. PowerPoint การเปลี่ยนแปลงและบริบทของเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับสังคม 2. ใบความรู้ที่ 1 วิสัยทัศน์ การเปลี่ยนแปลงและบริบทของเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับสังคม 3. ใบความรู้ที่ 2 รูปแบบการศึกษาที่ใช้เทคโนโลยีช่วยการเรียนรู้ 4. การศึกษาดูงานหน่วยงานที่มีความพร้อมด้านการบริหารเพื่อก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	1. การทดสอบ 2. การสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรม การศึกษาดูงาน 3. ใบงาน 4. รายงานการศึกษาดูงาน

แผนจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การบริหาร การสื่อสารและจูงใจการปฏิบัติงานสู่อาเซียน จำนวน 6 ชั่วโมง
(บรรยาย 3 ชั่วโมง ศึกษาดูงาน 3 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์	สาระการเรียนรู้	แนวทางการจัดกิจกรรม	เวลา	สื่อที่ใช้ในการพัฒนา	การประเมินผล
1. อธิบายเรื่อง ภาวะผู้นำกับการ สร้างทีมงาน 2. วิเคราะห์งาน และ กลุ่มเป้าหมายที่ ต้องสื่อสารเพื่อ การดำเนินงาน ด้านอาเซียน 3. ออกแบบการ สื่อสารเพื่อการ โน้มน้าวจูงใจ สื่อสารและจูงใจ โน้มน้าวให้ผู้อื่น เห็นด้วย ยอมรับ คล้อยตามเพื่อ บรรลุจุดมุ่งหมาย ของการสื่อสาร	1. ภาวะผู้นำกับการสร้าง ทีมงาน 1.1 การแบ่งผู้นำ 1.2 ภาวะผู้นำที่มีผลต่อ ทีมงาน 2 การสื่อสารและจูงใจเพื่อ บรรลุจุดมุ่งหมายของ การนำองค์กรเข้าสู่ ประชาคมอาเซียน 2.1 การสื่อสารกับการ จูงใจทีมงาน 2.2 การเพิ่ม ประสิทธิภาพในการ สื่อสาร	1. วิทียากรให้ความรู้เกี่ยวกับผู้นำและการสร้าง ทีมงาน ยกตัวอย่าง เล่นเกม 2. ผู้เข้ารับการพัฒนาศึกษาใบความรู้ที่ 1 ภาวะผู้นำ กับการสร้างทีมงาน 3. วิทียากรและผู้เข้ารับการพัฒนาสรุปองค์ความรู้ ร่วมกัน 4. วิทียากรให้ความรู้เกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อการโน้มน ้าวจูงใจสื่อสารและจูงใจ ยกตัวอย่าง เล่นเกม 5. ผู้เข้ารับการพัฒนาศึกษาใบความรู้ที่ 2 ผู้นำการ สื่อสารเพื่อสร้างแรงจูงใจ 6. วิทียากรและผู้เข้ารับการพัฒนาสรุปองค์ความรู้ ร่วมกัน 7. วิทียากรอธิบายใบงานที่ 1 การออกแบบการ สื่อสารเพื่อการโน้มน้าวจูงใจ 8 ผู้เข้ารับการพัฒนาวิเคราะห์ออกแบบการสื่อสาร 8. วิทียากรให้คำปรึกษาระหว่างปฏิบัติกิจกรรม ตามใบงาน 9. วิทียากรอธิบายผู้เข้ารับการพัฒนาไปศึกษาดูงาน หน่วยงานที่มีความพร้อมเพื่อก้าวเข้าสู่อาเซียน 10. ผู้เข้ารับการพัฒนาสรุปบทเรียนที่ได้	6 ชั่วโมง	1. PowerPoint - ภาวะผู้นำกับการ สร้างทีมงาน - การสื่อสารและจูงใจ เพื่อบรรลุ จุดมุ่งหมายของการ นำองค์กรเข้าสู่ ประชาคมอาเซียน 2. ใบความรู้ที่ 1 ภาวะผู้นำกับการ สร้างทีมงาน 3. ใบความรู้ที่ 2 ผู้นำ การสื่อสารเพื่อสร้าง แรงจูงใจ 3. ใบงานที่ 1 การ ออกแบบการสื่อสาร เพื่อการโน้มน้าวจูง ใจ 4. สถานที่ศึกษาดูงาน	1. การทดสอบ 2. การสังเกต การเข้าร่วม กิจกรรม 3. ใบงาน 4. ชิ้นงาน รายงาน การศึกษา งาน

วัตถุประสงค์	สาระการเรียนรู้	แนวทางการจัดกิจกรรม	เวลา	สื่อที่ใช้ในการพัฒนา	การประเมินผล
อธิบายความหมาย การคิดแก้ปัญหา และกระบวนการ คิดแก้ปัญหาได้	1. ความหมายของการคิด แก้ปัญหา 2. กระบวนการคิด แก้ปัญหา	1. วิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการคิดแก้ปัญหา 2. ผู้เข้ารับการพัฒนาศึกษาใบความรู้ที่ 5 การคิดแก้ปัญหา 3. วิทยากรชี้แจงใบงานการคิดแก้ปัญหาที่ 5.1 - 5.4 ผู้เข้ารับการพัฒนาศึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และปฏิบัติตามใบงานที่ 5.1 - 5.4 และบันทึก ผลงานลงในใบงาน 4. วิทยากรให้คำปรึกษาระหว่างปฏิบัติกิจกรรม ตามใบงาน 5. ผู้แทนผู้เข้ารับการพัฒนานำเสนอผลงานและ แนวคิดที่ได้จากการฝึกปฏิบัติ 6. วิทยากรและผู้เข้ารับการพัฒนาสรุป องค์ความรู้ร่วมกัน	2 ชั่วโมง	1. PowerPoint การคิดแก้ปัญหา 2. ใบความรู้ที่ 5 การคิดแก้ปัญหา 3. ใบงานที่ 5 การคิด แก้ปัญหา 5.1 25 ชิ้น แก้ปัญหา 5.2 ปัดเหรียญ ลงขวด 5.3 ลวดเสียบ ลอยน้ำ 5.4 แก้ปัญหา จากสถานการณ์	1. การทดสอบ 2. การสังเกต การเข้าร่วม กิจกรรม 3. ใบงาน 4. ชิ้นงาน รายงาน การศึกษาดู งาน

แผนจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 กลยุทธ์การพัฒนาตนเองสู่อาเซียนเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน จำนวน 3 ชั่วโมง

วัตถุประสงค์	สาระการเรียนรู้	แนวทางการจัดกิจกรรม	เวลา	สื่อที่ใช้ในการพัฒนา	การประเมินผล
<p>1. สามารถวิเคราะห์กลยุทธ์การพัฒนาตนเองสู่อาเซียนเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน</p> <p>2. จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้</p> <p>3. จัดทำแผนพัฒนารายบุคคลเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานรองรับการเข้าสู่ประชาคม</p>	<p>1. แผนพัฒนากำลังคนในระดับประเทศ และแนวทางการยกระดับขีดสมรรถนะของบุคลากรภาครัฐ</p> <p>2. การจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และแผนพัฒนารายบุคคลเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน</p>	<p>1. วิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับแผนพัฒนากำลังคนในระดับประเทศ และแนวทางการยกระดับขีดสมรรถนะของบุคลากรภาครัฐ</p> <p>2. ผู้เข้ารับการพัฒนาศึกษาใบความรู้ที่ 1 กลยุทธ์การพัฒนาตนเองสู่อาเซียนเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน</p> <p>3. วิทยากรอธิบายใบงานที่ 1</p> <p>4. ผู้เข้ารับการพัฒนาดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาหน่วยงานตามใบงานที่ 1</p> <p>5. วิทยากรให้คำปรึกษาระหว่างปฏิบัติกิจกรรมตามใบงาน</p> <p>6. วิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และแผนพัฒนารายบุคคลเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และอธิบายใบงานที่ 2</p> <p>7. ผู้เข้ารับการพัฒนาดำเนินการจัดทำแผนพัฒนารายบุคคล ตามใบงานที่ 2</p> <p>8. วิทยากรดำเนินการสร้างองค์ความรู้ร่วมกันกับผู้เข้ารับการพัฒนาโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ Cop สร้างองค์ความรู้</p>	3 ชั่วโมง	<p>1. Powerpoint กลยุทธ์การพัฒนาตนเองสู่อาเซียนเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน</p> <p>2. Powerpoint การจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และแผนพัฒนารายบุคคลเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์</p> <p>3. ใบความรู้ที่ 1 กลยุทธ์การพัฒนาตนเองสู่อาเซียนเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน</p>	<p>1. การทดสอบ</p> <p>2. การสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรม</p> <p>3. ใบงาน</p>

อาเซียนได้				<p>4. ไบงานที่ 1 การจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน</p> <p>5. ไบงานที่ 2 การจัดทำแผนพัฒนารายบุคคลเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน</p>	
------------	--	--	--	--	--

ประวัติผู้วิจัย
ดร.พรอญชลี พุกชาญคำ

ตำแหน่ง: ครู ชำนาญการ

ที่ทำงาน สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน
จังหวัดนครปฐมนครปฐม

โทร 083-7894999 email: oil_puk@hotmail.com

วุฒิการศึกษา ศีษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน
ดุริฎิบัณฑิต..มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน

ประวัติการรับราชการ อาจารย์ 1 ระดับ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย
นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพิจิตร
บุคลากร กองการเจ้าหน้าที่สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร สป.ศธ.
ครู ชำนาญการ สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

ประสบการณ์

- การวิเคราะห์โครงสร้างและอัตรากำลัง สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการและ
ของกระทรวงศึกษาธิการโดยภาพรวม การวางแผนกำลังคนมหภาค Simulation Model ของ
กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับสำนักงาน ก.พ.
- ผู้บริหารโครงการ ข้อเสนอการเปลี่ยนแปลง Blueprint for Change ของ
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- ผู้บริหารโครงการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ PMQA ของสำนักงาน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- ผู้บริหารโครงการแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาหน่วยงาน พ.ศ.2554-2556 ของ
กระทรวงศึกษาธิการและของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- นักวิจัยแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ
- วิทยากร การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ PMQA การถ่ายทอด
ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายจากองค์กรสู่บุคคล การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ การจัดทำคู่มือการดำเนินงาน
การจัดกระบวนการ การจัดการความรู้ โครงสร้างและระบบงาน ฯลฯ แก่หน่วยงานภายในและ
ภายนอกสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- ที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิแก่นิสิต นักศึกษา ระดับปริญญาโท และ
ปริญญาเอก มหาวิทยาลัยต่างๆ

งานวิจัย

1. การรับรู้เกี่ยวกับกระบวนการวางแผน และการประเมินผลโครงการการศึกษานอกระบบของนักวิชาการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (วิทยานิพนธ์ พ.ศ. 2538)
2. รายงานการวิจัย เรื่อง การสำรวจความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อปรับปรุงสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการพ.ศ. 2541 (ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประเภททั่วไป ประจำปี พ.ศ. 2540 สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ)
3. รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาจิตสำนึกของนักเรียนในการศึกษาทรัพย์สินส่วนกลางของชาติ (ได้รับทุนอุดหนุนจากสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา พ.ศ. 2542)
4. รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบ และวิธีการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร (ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา พ.ศ. 2547)
6. การพัฒนาตัวบ่งชี้ร่วมความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ) พ.ศ. 2550
7. การศึกษารูปแบบการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษา ตามมาตรฐานวิชาชีพ (ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 เป็นคณะวิจัยร่วมกับ ดร.อรพินธ์ สอนสลั)
8. การพัฒนาตัวบ่งชี้ร่วมการบริหารทรัพยากรบุคคลของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (วิทยานิพนธ์ ดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2551)
9. การพัฒนาระบบควบคุมคุณภาพการจัดการฝึกอบรมครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ในระบบ Guru Online ของสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประเภททั่วไป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 จากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ)
10. การพัฒนาระบบคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา (ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 เป็นคณะวิจัยร่วมกับคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์)
11. ความพึงพอใจและความพึงพอใจและความไม่พึงพอใจ ในการปฏิบัติงาน ของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ.2552
12. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานพัฒนาระบบราชการสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2553
13. การนำเสนอรูปแบบการประเมินธรรมาภิบาลของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประเภททั่วไปจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554)
14. การเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคล กระทรวงศึกษาธิการเพื่อรองรับประเทศไทยสู่การเป็นประชาคมอาเซียน (ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประเภททั่วไปจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555)
15. การสร้างหลักสูตรพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารการศึกษาสู่การเป็นประชาคมอาเซียน